

BIULETYN MIESIĘCZNY

NR 12 (322)

ISSN 0867-8545

ANALIZY

RYNEK

TENDENCJE

ROLNY

OCENY

GRUDZIEŃ 2017

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

GRUDZIEŃ 2017

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Arkadiusz Zalewski	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalena Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Teresa Zdziarska	43
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Arkadiusz Zalewski	77

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Krzysztof Hryszko (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Bożena Nosecka
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: ZAPOL Sobczyk Sp. Jawna
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

1. W listopadzie 2017 r. koniunktura w rolnictwie poprawiła się pod wpływem wzrostu wskaźnika potencjalnego popytu. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) wzrósł o 0,5 pkt. proc. do 100,7 punktu pod wpływem zwiększenia wyrównanego indeksu potencjalnego popytu o 1,4 pkt. proc. do 101,4 punktu. Wskaźnik ten był jednocześnie o 0,1 pkt. proc. niższy niż przed rokiem o tej porze. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu zwiększył się przede wszystkim z powodu wzrostu sprzedaży przemysłu spożywczego oraz poprawy dynamiki obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi. W przeciwnym kierunku działał relatywny wzrost cen żywności w stosunku do inflacji.

Wyrównany wskaźnik nożyc cen zmalał w listopadzie 2017 r. o 0,4 pkt. proc. do 99,9 punktu. Jednocześnie był on o 0,8 pkt. proc. niższy niż w rok wcześniej. O spadku wyrównanego wskaźnika nożyc cen w listopadzie zadecydowało zmniejszenie wyrównanego wskaźnika cen skupu przy stabilnym wskaźniku cen środków produkcji. Do spadku wyrównanego wskaźnika cen skupu przyczyniły się październikowe obniżki cen skupu wielu produktów rolnych. Kukurydza potaniała o 27,3%, żywiec wieprzowy o 8,4%, ziemniaki o 3,2%, a żywiec drobiowy o 0,8%. Wyższe ceny odnotowano w przypadku żyta (o 2,4%), żywca wołowego (o 2,2%) i pszenicy (o 0,5%). W sumie bieżący wskaźnik zmian cen skupu wyniósł w październiku 98,3 punktu, a wyrównany indeks cen skupu zmalał w listopadzie o 0,4 pkt. proc. do 100 punktów. Jednocześnie odnotowano kolejne wzrosty cen środków produkcji, a średni wzrost ich cen w październiku wyniósł 0,5%. Pomimo tego ze względu na wcześniejsze obniżki cen wyrównany wskaźnik zmian cen środków produkcji w listopadzie nie zmienił się w porównaniu z miesiącem poprzednim i wyniósł 100,1 punktu.

Zmiany cen, jakie dokonały się w ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy 2017 r. w porównaniu z grudniem 2016 r. były korzystne dla rolnictwa, jednak nieco gorsze niż przed rokiem o tej porze. Ceny koszyka skupu wzrosły bowiem o 2,9 pkt. proc., podczas gdy ceny środków produkcji wzrosły przeciętnie o 1,6 pkt. proc. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen w październiku 2017 r. wyniósł 101,3 punktu, podczas gdy przed rokiem wynosił 101,7 punktu.

W najbliższym czasie rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej mogą nieznacznie się pogorszyć m.in. z powodu osłabienia tempa wzrostu popytu na żywność w związku ze stosunkowo wysokim poziomem inflacji, ale także systematycznie rosnących cen środków produkcji dla rolnictwa pod wpływem drożejących w ostatnich miesiącach nośników energii oraz możliwych na początku 2018 r. sezonowych podwyżek cen nawozów.

2. W październiku br. na krajowym rynku nastąpił nieznaczny wzrost cen skupu większości zbóż. Wyraźny spadek cen odnotowano jednak w przypadku kukurydzy, co wynikało z sezonowego wzrostu podaży oraz niskiej jakości ziarna. Wzrost cen większości zbóż obserwowano również na targowiskach. Spadek cen targowiskowych dotyczył jedynie owsa i jęczmienia, przy czym spadki cen były nieznaczne.

3. Po trwającej od maja 2016 r. do czerwca 2017 r. wzrostowej tendencji cen skupu żywca wieprzowego w Polsce, w drugiej połowie 2017 r. ceny zaczęły spadać. Spadek cen w Polsce jest następstwem malejących cen w Unii Europejskiej, w związku z nasilającym się wzrostem produkcji wieprzowiny w wielu krajach Wspólnoty przy spowolnionym eksporcie m.in. do Chin.

4. Utrzymuje się stosunkowo wysoka dynamika produkcji mięsa drobiowego, jednak jest ona wyraźnie niższa niż rok wcześniej. Spadek tempa wzrostu produkcji wynika ze spowolnienia eksportu w związku z restrykcjami importowymi wprowadzonymi przez wiele państw spoza UE, będących odbiorcami polskiego drobiu. Obecnie wiele z tych rynków

stopniowo otwiera się ponownie, co stwarza lepsze perspektywy na 2018 r. Ceny skupu drobiu są na poziomie wyższym od ubiegłorocznego. W październiku 2017 r. żywiec drobiowy był o 7,8% droższy niż rok wcześniej.

5. W listopadzie odnotowano spadek światowych cen podstawowych artykułów mlecznych. Rosnąca podaż masła u największego światowego eksportera wpłynęła na wyraźne spadki cen w Europie. Na krajowym rynku utrzymują się wysokie ceny skupu mleka, zbliżając się do rekordowych cen płaconych rolnikom na przełomie 2013 i 2014 r. W październiku br. ceny skupu mleka wzrosły o 2,4% i były o 23,4% wyższe niż rok wcześniej. Pod wpływem poprawy opłacalności produkcji mleka, targowiskowe ceny krów dojnych wzrosły do najwyższego poziomu od marca 2016 r. Wyniki handlu zagranicznego branży mleczarskiej w okresie trzech kwartałów 2017 r. były lepsze niż rok wcześniej.

6. Obserwowane od kilku miesięcy systematyczne wzrosty cen środków produkcji dla rolnictwa są następstwem przede wszystkim wzrostu cen bezpośrednich nośników energii pod wpływem drożejących surowców energetycznych w handlu światowym. W mniejszym stopniu drożeją maszyny rolnicze oraz materiały budowlane. Tradycyjnie na rynku środków ochrony roślin ceny w drugiej połowie roku są stabilne. Nawozy mineralne nadal tanieją, jednak tempo spadku cen wyraźnie maleje. W pierwszych miesiącach 2018 r. pod wpływem sezonowego wzrostu popytu ceny nawozów prawdopodobnie będą rosły. Podwyżkom na rynku krajowym będą ponadto sprzyjać drożejące w ostatnich miesiącach nawozy w handlu międzynarodowym.

7. W październiku 2017 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny detaliczne żywności wzrosły, głównie pod wpływem podwyżek cen warzyw, jaj, masła i owoców. Żywność była wyraźnie droższa niż przed rokiem, a jej roczna dynamika – najwyższa od września 2012 r. Wzrost cen dotyczył zdecydowanej większości podstawowych grup produktów spożywczych. Znaczące podwyżki cen odnotowano w grupie tłuszczów jadalnych, owoców, warzyw, jaj, mięsa i jego przetworów oraz artykułów mleczarskich. Na uwagę zasługuje duży wzrost cen jabłek (o 55,8%) oraz masła (o 44,6%). W październiku br. tańszy niż przed rokiem był natomiast cukier. W pierwszych dziesięciu miesiącach 2017 r. żywność pozostawała jedną z najsilniej drożejących grup towarów i usług konsumpcyjnych. Wzrostowi cen sprzyjało ożywienie krajowego popytu w związku z poprawą kondycji finansowej gospodarstw domowych, utrzymujący się stosunkowo wysoki poziom cen artykułów rolno-spożywczych na rynkach światowych, korzystne tendencje w eksporcie oraz niekorzystne uwarunkowania podażowe na krajowym rynku. W najbliższych miesiącach ceny żywności prawdopodobnie nadal będą pozostawały na poziomach wyższych niż przed rokiem, m.in. z powodu utrzymujących wysokich cen owoców i tłuszczów jadalnych. Jednocześnie można się spodziewać osłabienia tempa wzrostu popytu na żywność w związku ze wzrostem cen.

Arkadiusz
Zalewski

Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

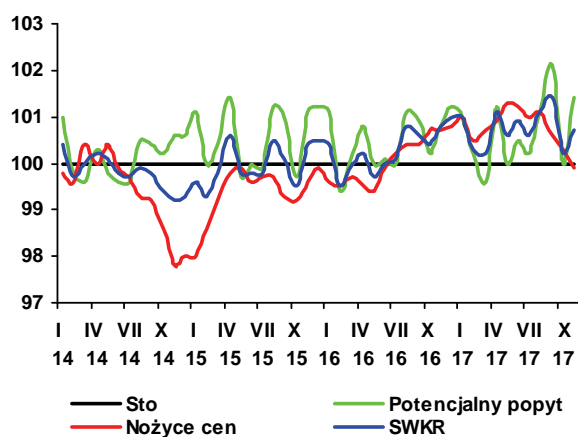
Wyszczególnienie	XI 17	X 17	IX 17	VIII 17	VII 17	VI 17	XI 16
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,7	100,2	101,4	101,1	100,6	100,9	100,8
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	101,4	100,0	102,1	101,1	100,2	100,5	100,8
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	99,9	100,3	100,6	101,1	101,0	101,2	100,7
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,0	100,4	100,6	101,1	101,0	101,4	100,7
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,1	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,0
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	99,8	100,0	100,0	99,8	99,6	99,5	100,2
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	100,1	99,6	100,8	100,7	99,1	99,6	100,0
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	102,2	99,6	103,6	101,8	101,0	100,9	101,6

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

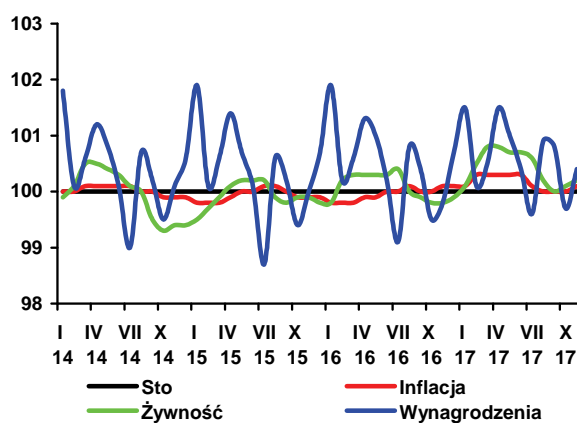
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym, pszenica, żyto, jęczmień, kukurydza, ziemniaki, zwierzę ogółem w tym zwierzę wołowy, wieprzowy i drób oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

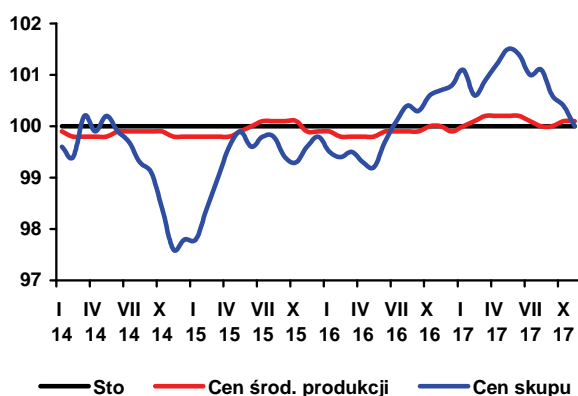
Rys. 1. Wyrównane wskaźniki koniunktury w rolnictwie

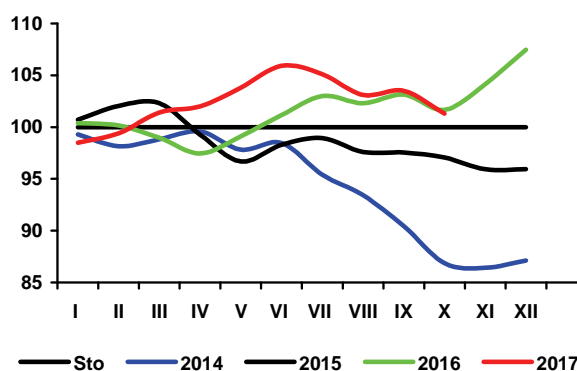
Rys. 2. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 3. Wyrównane wskaźniki zmian cen

Rys. 4. Skumulowany wskaźnik nożyc cen

Światowe zbiory zbóż w 2017 r. są szacowane na poziomie o kilka procent niższym niż w poprzednim roku (2,08 mld ton¹, tj., mniej o 2,6% niż w 2016 r.). Mniejsza podaż ze zbiorów została skompensowana wysokimi zapasami początkowymi, skutkiem czego podaż całkowita w sezonie 2017/18 zmalała tylko o 0,5% do 2,60 mld ton. Światowe zużycie zbóż w sezonie 2017/18 przewidywane jest na 2,11 mld ton, czyli o 0,8% więcej niż w sezonie 2016/17. Zapasy końcowe zmniejszą o 5,6% do 496 mln ton, w tym u głównych eksporterów o 1,7% do 172 mln ton. Nadal będzie to jednak wysoki poziom.

W listopadzie 2017 r. na światowych rynkach obserwowano nieznaczny wzrost cen zbóż. Index cen GOI², w porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększył się o 1,0 pkt. proc., na co złożył się głównie wzrost cen kukurydzy (o 1,6%) i ryżu (o 1,1%). Ceny pszenicy wzrosły o 0,2%, a jęczmienia zmalały o 0,4%. W porównaniu z listopadem 2016 r. indeks cen zbóż był większy o 1,8 pkt. proc.

Zbiory kukurydzy w kraju jeszcze nie zostały ukończone, ze względu na niekorzystne warunki pogodowe. Ocenia się, że w końcu listopada 2017 r. na polach pozostało jeszcze ok. 5-10% zasianej kukurydzy.

W październiku 2017 r. na krajowym rynku nastąpił nieznaczny wzrost cen skupu większości zbóż. W porównaniu z wrześniem 2017 r. pszenica podrożała o 0,5%, a żyto i jęczmień o 2,4%. Natomiast kukurydza potaniała o 27,2%, co wynikało z sezonowego wzrostu podaży oraz niskiej jakości ziarna. Na targowiskach staniały jęczmień i owiec (o 0,5%), a pozostałe zboża podrożały (od 0,2 do 0,6%).

W okresie pierwszych czterech miesięcy sezonu 2017/18 (lipiec-październik 2017 r.) do skupu trafiło 4,67 mln ton zbóż podstawowych, tj. o 14,1% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Skupiono 3,29 mln ton pszenicy (2,89 mln ton w poprzednim sezonie), 395 tys. ton żyta (310 tys. ton), 517 tys. ton jęczmienia (484 tys. ton), 406 tys. ton pszenżyta (381 tys. ton) oraz mniejsze ilości pozostałych zbóż.

We wrześniu 2017 r. z Polski wyeksportowano 461 tys. ton ziarna zbóż, wobec 276 tys. ton w poprzednim miesiącu, w tym 293 tys. ton pszenicy, 62 tys. ton żyta, 30 tys. ton kukurydzy oraz mniejsze ilości pozostałych zbóż. Import ziarna wyniósł 92 tys. ton, wobec 123 tys. ton w sierpniu 2017 r. Zwiększył się eksport większości produktów przemiału zbóż, z wyjątkiem kasz i gryników. Podobnie było po stronie importu. Zmalał również eks-

port produktów przetworzonych. Z kolei import ciast makaronowych znacznie się zwiększył, a import pozostałych przetworzonych produktów zbożowych wyraźnie ograniczono.

Przemysłowe przemiaty zbóż we wrześniu 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, minimalnie zmalały. Wzrosła jednak produkcja mąk, i makaronów, a zmalała pieczywa świeżego i pasz.

W październiku 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, spadły ceny producenta i ceny detaliczne mąki poznańskiej (odpowiednio o 0,9 i 2,4%). Zmiany cen producenta i cen detalicznych pozostałych produktów zbożowych były niewielkie. Większy był jedynie wzrost cen detalicznych kaszy jęczmiennej, która podrożała o 1,3%. Zmalały ceny przemysłowych pasz treściwych dla zwierząt gospodarskich, w tym najbardziej dla loch, tuczników oraz bydła dorosłego.

W listopadzie 2017 r. ceny zbóż na większości europejskich rynków cechowała niewielka tendencja wzrostowa. Nieznacznie potaniała jedynie pszenica w Niemczech.

**Wiesław
Łopaciuk**

1. Dane dotyczące rynku światowego pochodzą z Grain Market Report nr 483, IGC, 23.11.2017 r.

2. Grains and Oilseeds Index - indeks dziennych notowań cen zbóż i oleistych składający się z notowań pszenicy, kukurydzy, jęczmienia, ryżu, soi, mączki sojowej i rzepaku/kanoli, za podstawę przyjmuje ceny ze stycznia 2000 r., wagi poszczególnych komponentów składowych są określane na podstawie ich średnich udziałów w handlu w okresie ostatnich pięciu lat, szczegóły na stronie <http://www.igc.int/en/default.aspx>.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP	
	Skup				Targowiska					
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	x
2015	I-XII	668,3	514,2	565,8	610,4	755,9	586,7	707,4	599,2	x
2016	I-XII	620,2	517,3	529,4	582,1	751,1	593,3	695,1	609,7	x
2016	IX	611,9	501,6	532,3	631,7	742,6	603,8	678,7	599,4	438,2
	X	610,1	512,7	452,8	593,2	736,1	586,2	673,0	595,2	436,5
	XI	615,0	530,5	479,4	585,1	738,6	594,4	679,4	600,2	444,1
	XII	638,8	543,1	558,0	595,0	745,2	585,1	685,9	612,0	449,5
2017	I	656,4	557,5	581,2	600,2	748,5	589,6	688	637,4	436,6
	II	661,6	562,2	618,6	602,5	753,7	601,0	699,4	618,5	434,8
	III	687,7	579,9	630,7	619,5	766,8	609,0	718,7	639,9	429,4
	IV	686,8	584,2	652,5	622,0	773,3	615,0	721,7	648,0	429,4
	V	709,8	600,8	680,6	638,3	795,2	635,1	735,0	687,3	426,3
	VI	708,9	609,2	692,4	662,3	813,0	648,0	752,0	668,6	426,3
	VII	692,3	605,6	686,2	578,7	832,8	660,9	756,3	676,0	429,1
	VIII	636,6	531,3	717,4	604,7	794,3	646,4	730,4	658,2	432,6
	IX	645,7	537,3	665,9	620,8	793,8	644,9	719,2	638,3	432,6
	X	648,8	550,4	481,7	635,7	788,9	643,9	723,0	641,6	433,6
Zmiana w %										
	X 2017 IX 2017	0,5	2,4	-27,7	2,4	-0,6	-0,2	0,5	0,5	0,2
	X 2017 X 2016	6,3	7,4	6,4	7,2	7,2	9,8	7,4	7,8	-0,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy	Pszenica	W tym paszowa	Żyto	Jęczmień	W tym paszowy	Pszennyto	Zboża podstawowe	W tym paszowe	Kukurydza	
VII 2014-VI 2015	6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1	
VII 2015-VI 2016	5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4	
VII 2016-VI 2017	6135,6	2076,3	556,2	716,9	382,4	644,1	8123,4	3422,5	2049,5	
2016	IX	723,4	227,0	65,7	109,2	31,8	77,3	986,8	376,8	153,2
	X	440,0	129,5	50,6	55,5	28,9	51,6	604,6	240,5	592,3
	XI	395,4	122,9	41,0	32,5	19,2	51,8	524,0	218,5	449,7
	XII	576,7	135,2	42,1	32,6	18,2	41,0	696,1	221,6	192,0
2017	I	428,6	128,8	34,9	26,4	17,1	43,0	536,4	210,4	108,7
	II	444,4	131,0	30,2	24,8	18,2	36,6	539,1	202,7	106,3
	III	520,1	177,0	32,4	35,0	24,8	29,6	619,4	246,0	111,5
	IV	310,8	122,7	23,8	25,8	19,6	20,6	383,0	175,2	73,3
	V	333,3	136,0	19,3	30,7	26,1	24,3	409,9	193,2	78,8
	VI	258,2	119,1	22,2	25,1	22,2	16,1	324,3	173,6	76,5
	VII	200,3	91,4	15,3	194,2	93,2	14,9	426,7	208,3	67,2
	VIII	1562,6	555,6	219,8	218,4	78,5	226,3	2258,6	949,4	42,7
	IX	853,4	271,4	100,1	58,5	24,6	104,6	1129,0	454,6	31,7
	X	678,3	210,5	60,3	46,1	26,1	60,3	853,6	333,1	429,0
Zmiana w %										
	X 2017 IX 2017	-20,5	-22,4	-39,8	-21,1	6,3	-42,3	-24,4	-26,7	1253,8
	X 2017 X 2016	54,2	62,5	19,1	-16,9	-9,6	16,9	41,2	38,5	-27,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2015 ^b	I-XII	1996,0	1556,7	144,4	994,7	154,8	7555,0
2016 ^b	I-XII	2060,8	1611,4	149,9	1010,4	152,5	8126,1
2016 ^a	IX	184,8	145,6	12,7	85,2	13,7	725,7
	X	191,6	153,1	12,1	88,0	13,2	703,5
	XI	187,4	148,1	12,4	84,4	14,1	702,2
	XII	183,0	143,6	12,6	86,3	12,6	700,2
	2017 ^a	I	179,7	142,7	12,0	82,2	12,4
	II	172,9	135,7	12,8	75,1	12,2	662,6
	III	201,7	158,7	14,3	84,4	14,8	800,6
	IV	167,3	131,6	12,7	80,6	11,9	772,4
	V	182,8	142,6	14,0	86,5	13,4	830,9
	VI	170,3	134,5	13,5	84,3	13,6	816,4
	VII	179,6	139,8	13,7	86,8	11,0	806,4
	VIII	191,6	150,3	14,0	89,0	11,6	818,8
	IX	190,9	156,2	14,2	86,7	14,8	788,6
Zmiana w %							
IX 2017 VIII 2017		-0,4	3,9	1,5	-2,5	27,2	-3,7
IX 2017 IX 2016		3,3	7,3	11,9	1,8	8,1	8,7

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2014	I-XII	3199,8	825,9	151,6	788,9	5475,5	547,5	17,0	257,1	350,9	1232,5
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6145,1	492,6	4,2	121,8	379,4	1210,3
2016	I-XII	4401,7	435,3	99,7	872,0	6397,6	814,1	9,9	165,2	319,5	1523,7
2016	IX	403,4	42,4	6,4	77,6	595,6	105,8	3,1	11,0	14,5	138,9
	X	414,9	45,6	5,4	151,2	671,7	89,6	0,9	16,3	16,3	127,8
	XI	290,8	46,7	1,0	199,4	591,3	83,2	0,0	24,4	10,2	121,5
	XII	452,2	41,6	6,3	155,3	697,3	57,3	0,3	9,4	7,5	78,5
	2017	I	399,2	30,4	10,1	210,7	685,7	72,8	0,8	11,0	25,0
	II	326,5	26,5	1,7	151,8	540,2	59,8	0,6	14,9	17,7	98,1
	III	522,3	21,7	2,1	153,5	724,4	81,8	0,7	20,2	33,7	142,2
	IV	210,4	12,4	0,7	78,2	317,4	70,9	0,6	20,5	41,8	137,7
	V	203,7	12,3	0,0	44,0	275,0	98,1	0,8	32,5	45,3	182,7
	VI	54,9	8,4	0,2	26,0	102,7	129,5	2,7	50,4	73,2	261,9
	VII	11,8	12,6	31,7	32,0	104,2	92,6	1,9	20,3	48,2	166,7
	VIII	89,8	57,7	10,4	6,2	275,6	76,7	1,3	12,6	29,3	123,2
	IX	293,4	61,7	3,5	29,7	461,6	48,3	2,2	12,7	25,5	92,0
Zmiana w %											
IX 2017 VIII 2017		226,6	7,0	-66,4	378,9	67,5	-37,0	68,3	0,9	-12,9	-25,3
IX 2017 IX 2016		-27,3	45,5	-45,9	-61,7	-22,5	-54,4	-29,6	16,3	76,2	-33,8

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	słód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	Słód
2014	I-XII	90,4	20,5	45,4	27,6	61,1	44,5	12,0	27,4	30,2	114,9
2015	I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8
2016	I-XII	129,9	19,4	47,7	27,6	80,2	54,3	18,5	38,0	34,0	219,0
2016	IX	11,7	1,6	4,2	2,2	6,7	3,9	1,6	3,0	2,5	17,1
	X	12,8	1,4	4,6	1,9	6,6	5,0	1,5	3,1	2,6	16,3
	XI	13,1	1,6	4,4	1,9	4,4	4,7	1,8	3,2	2,3	16,3
	XII	10,3	1,4	3,4	2,2	6,0	4,5	0,9	4,0	2,8	13,7
2017	I	13,4	1,7	4,7	3,0	6,5	4,4	1,9	2,9	3,4	7,9
	II	9,2	1,6	3,7	2,5	5,5	3,7	1,4	3,5	2,8	8,5
	III	11,3	2,2	4,6	2,7	6,6	5,9	2,0	3,5	2,9	12,3
	IV	9,5	1,7	4,0	2,1	5,7	4,9	1,6	3,0	2,4	11,7
	V	10,5	2,0	4,0	2,4	10,1	4,9	1,7	2,8	3,5	17,0
	VI	11,2	1,9	2,8	2,5	10,2	4,2	1,4	2,9	4,6	14,6
	VII	9,9	1,9	3,5	3,0	7,4	5,2	1,3	2,9	3,9	13,7
	VIII	11,1	1,6	3,0	3,1	8,2	5,6	1,5	3,2	2,5	10,9
	IX	9,1	1,6	3,4	2,8	7,8	4,4	1,1	4,5	2,5	9,8
Zmiana w %											
IX 2017 VIII 2017		-18,0	-2,4	15,4	-12,1	-3,9	-22,5	-28,2	39,6	0,0	-9,7
IX 2017 IX 2016		-22,1	-3,5	-19,4	26,4	17,1	11,9	-32,1	50,2	-0,9	-42,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		ciasto makaronowe	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaronowe	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych
2014	I-XII	27,0	93,9	344,1	166,6	247,9	64,7	21,6	134,7	430,5	169,6
2015	I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7
2016	I-XII	35,4	119,7	510,9	.	.	74,7	24,7	142,1	.	.
2016	IX	3,0	10,8	45,8	.	.	6,9	2,3	14,6	.	.
	X	3,2	10,6	45,5	.	.	6,1	2,4	12,7	.	.
	XI	3,4	9,6	44,6	.	.	6,6	2,1	12,6	.	.
	XII	3,3	7,7	37,2	.	.	6,6	1,9	9,8	.	.
2017	I	2,7	10,6	41,7	.	.	6,1	1,8	11,2	.	.
	II	3,2	7,6	42,2	.	.	6,7	3,1	11,9	.	.
	III	3,7	12,7	49,0	.	.	8,4	2,4	15,2	.	.
	IV	2,8	10,1	43,7	.	.	5,4	2,2	11,6	.	.
	V	3,2	11,9	50,7	.	.	7,4	2,7	15,3	.	.
	VI	3,7	12,6	46,8	.	.	5,0	2,3	13,4	.	.
	VII	3,5	9,8	45,4	.	.	7,5	1,9	13,3	.	.
	VIII	3,5	11,6	48,4	.	.	6,0	2,9	13,9	.	.
	IX	3,5	8,5	47,4	.	.	7,0	2,1	10,7	.	.
Zmiana w %											
IX 2017 VIII 2017		-2,2	-26,7	-2,1	x	x	15,6	-28,6	-22,8	x	x
IX 2017 IX 2016		17,5	-21,3	3,5	x	x	0,9	-9,6	-26,4	x	x

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2014	I-XII	1,10	2,45	2,13	4,48	3,92	4,41	5,01	5,83
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2016	I-XII	0,97	2,47	2,26	4,42	3,96	4,42	4,92	5,91
2016	X	0,96	2,50	2,28	4,42	3,98	4,42	4,95	5,93
	XI	0,95	2,47	2,24	4,44	3,98	4,44	4,95	5,97
	XII	0,96	2,42	2,22	4,44	3,98	4,42	4,95	5,93
2017	I	0,98	2,50	2,12	4,44	3,98	4,44	5,01	5,94
	II	0,99	2,52	2,12	4,44	3,99	4,44	5,03	5,98
	III	0,99	2,53	2,11	4,44	3,99	4,46	5,08	6,00
	IV	1,00	2,46	2,06	4,46	3,99	4,46	5,09	6,04
	V	1,04	2,51	2,09	4,46	3,99	4,46	5,10	6,05
	VI	1,08	2,50	2,05	4,46	4,00	4,50	5,12	6,10
	VII	1,08	2,50	2,03	4,46	4,01	4,50	5,11	6,10
	VIII	1,07	2,51	2,04	4,48	4,02	4,56	5,12	6,14
	IX	1,06	2,52	2,06	4,48	4,02	4,56	5,13	6,15
	X	1,05	2,46	2,06	4,54	4,02	4,58	5,15	6,17
Zmiana w %									
	X 2017 IX 2017	-0,9	-2,4	0,0	1,3	0,0	0,4	0,4	0,3
	X 2017 X 2016	9,4	-1,6	-9,6	2,7	1,0	3,6	4,0	4,0

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2014	I-XII	1712,3	1797,2	2392,4	1422,2	1919,4	1668,3	2697,3
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2016	I-XII	1449,1	1791,7	2288,3	1370,7	1811,1	1600,3	2543,7
2016	IX	1635,1	1714,2	2277,2	1363,1	1809,4	1603,3	2541,7
	X	1633,5	1722,6	2285,4	1372,1	1807,8	1600,5	2528,9
	XI	1617,3	1700,9	2282,7	1358,2	1803,0	1600,2	2522,5
	XII	1618,5	1725,9	2287,7	1388,7	1792,5	1595,4	2515,4
2017	I	1612,5	1727,0	2300,1	1388,5	1791,4	1594,0	2516,4
	II	1614,2	1734,7	2313,5	1396,5	1798,9	1603,9	2526,9
	III	1617,3	1738,2	2322,4	1398,3	1795,5	1608,6	2528,4
	IV	1618,1	1720,5	2320,6	1378,5	1797,1	1608,3	2526,9
	V	1622,8	1728,1	2307,2	1370,4	1806,9	1610,7	2522,9
	VI	1628,2	1714,9	2329,2	1374,3	1815,6	1612,8	2522,3
	VII	1645,8	1723,7	2325,0	1377,8	1812,3	1613,5	2523,7
	VIII	1655,9	1726,4	2329,9	1379,4	1810,2	1615,4	2524,8
	IX	1641,9	1739,3	2327,2	1391,4	1812,9	1610,0	2514,5
	X	1620,5	1695,0	2298,0	1370,2	1798,7	1608,5	2510,4
Zmiana w %								
	X 2017 IX 2017	-1,3	-2,5	-1,3	-1,5	-0,8	-0,1	-0,2
	X 2017 X 2016	-0,8	-1,6	0,6	-0,1	-0,5	0,5	-0,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter
2016	V	2,300	2,389	4,260	0,613	1,779	2,068
	VI	2,289	2,405	4,219	0,610	1,936	2,077
	VII	2,287	2,402	4,222	0,618	2,091	2,160
	VIII	2,414	2,460	4,463	0,640	2,091	2,160
	IX	2,258	2,437	4,210	0,684	2,081	2,056
	X	2,341	2,456	4,314	0,736	1,985	1,964
	XI	2,316	2,441	4,278	0,804	1,946	1,952
	XII	2,373	2,405	4,348	0,840	2,000	1,969
2017	I	2,355	2,393	4,316	0,819	1,951	1,876
	II	2,324	2,387	4,236	0,821	1,911	1,951
	III	2,296	2,342	4,182	0,813	1,974	2,038
	IV	2,241	2,324	4,109	0,809	2,133	1,975
	V	2,158	2,272	3,980	0,811	2,192	1,981
	VI	2,121	2,233	3,903	0,817	2,224	2,060
	VII	2,085	2,176	3,828	0,820	2,092	2,130
	VIII	2,134	2,279	3,906	0,844	2,095	2,138
	IX	2,158	2,284	3,899	0,883	2,100	2,129
	X	2,128	2,280	3,899	0,894	1,928	2,129

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

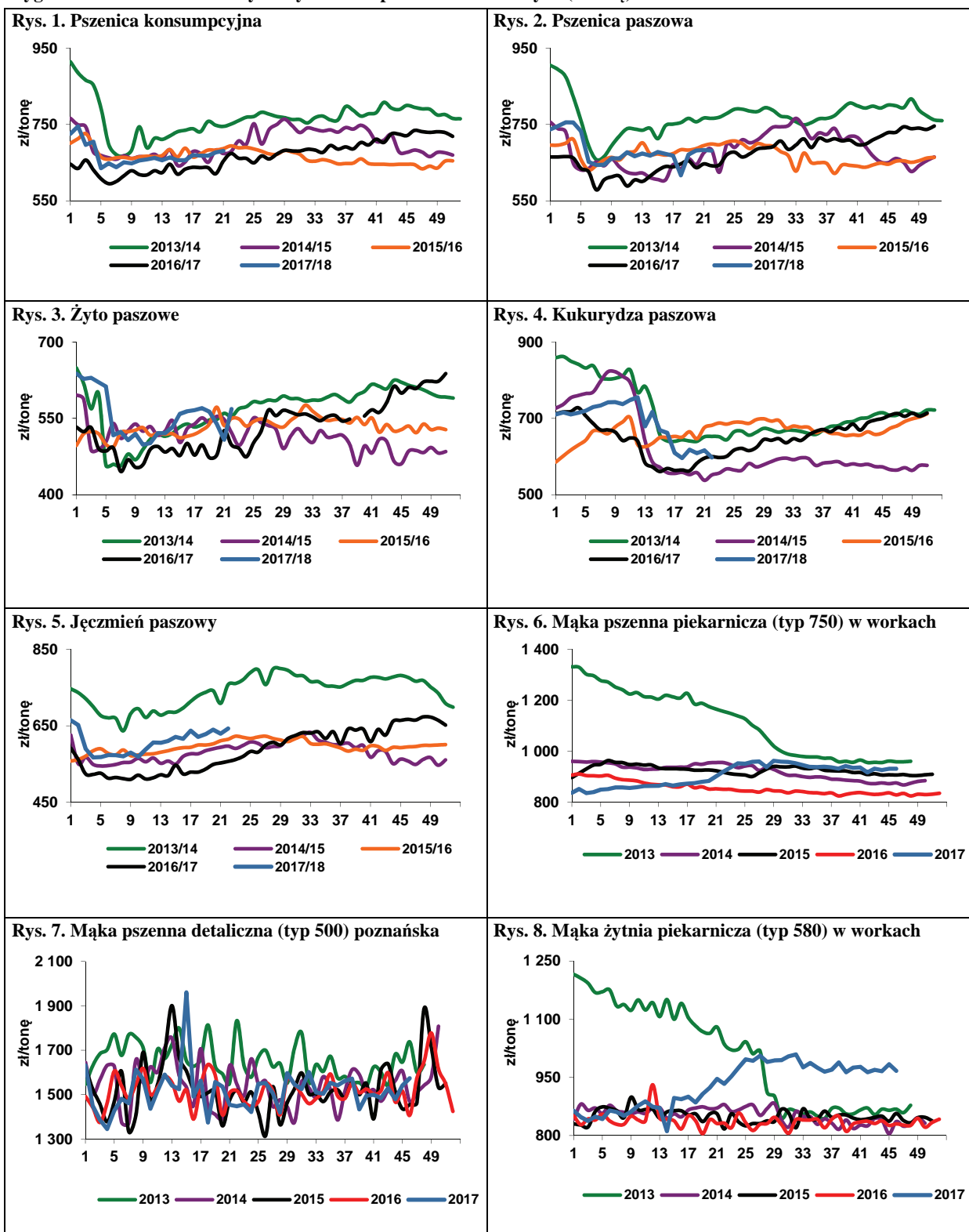
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa			
	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Niemcy	
2016	VII	163	147	128	135	137	112	145	136	189
	VIII	168	136	.	135	142	110	.	133	182
	IX	161	141	133	129	137	107	.	128	154
	X	163	139	134	133	140	118	110	124	163
	XI	167	139	139	134	146	.	112	131	.
	XII	168	140	147	139	149	.	116	137	.
2017	I	174	140	132	148	149	.	118	138	.
	II	176	145	133	149	150	.	122	138	.
	III	173	149	133	148	153	.	132	142	.
	IV	172	155	150	142	155	.	136	139	.
	V	174	159	149	149	151	132	137	142	.
	VI	175	163	.	146	149	136	140	143	.
	VII	176	164	.	.	153	.	136	144	.
	VIII	163	152	.	139	150	122	147	147	.
	IX	164	157	.	146	155	127	.	146	.
	X	165	159	.	154	156	134	134	146	.
	XI	164	161	.	156	157	136	142	147	.
Zmiana w %										
	XI 2017 X 2017	-0,5	1,3	x	1,3	0,8	1,5	5,7	0,5	x
	XI 2017 XI 2016	-2,0	16,1	x	16,4	7,9	x	26,7	11,9	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

W pierwszej połowie grudnia br. zostaną zakończone zbiory buraków cukrowych, które są opóźnione ze względu na duże opady. Trudności ze zbiorami wystąpiły na plantacjach charakteryzujących się ciężkimi glebami lub były położone na podmokłych gruntach. Duża zawartość wody w glebie i niewielka liczba słonecznych dni negatywnie wpływały na zawartość cukru w korzeniach. Powierzchnia uprawy wynosi 226 tys. ha, a plony są przewidywane na poziomie ok. 650 dt/

ha. W związku z tym szacuje się, że zbiory mogą przekroczyć ok. 14,5 mln ton, a produkcja cukru może zwiększyć się do ok. 2,1 mln ton. Według danych GUS w okresie wrzesień–październik br. produkcja cukru wyniosła 924 tys. ton i była o 6,1% większa niż przed rokiem. Produkcja będzie większa od zapotrzebowania rynku wewnętrznego, które jest szacowane na ok. 1,75 mln ton. W rezultacie konieczny będzie duży eksport cukru w 2018 r.

Na krajowym rynku spadają ceny cukru, a decydują o tym relatywnie niskie ceny cukru białego na świecie oraz duża produkcja w kampanii 2017/2018. W październiku br. ceny zbytu cukru w workach spadły o 14,5% do 1,88 zł/kg. Ceny te były o 26,0% niższe niż przed rokiem. Ceny zbytu cukru paczkowanego spadły w porównaniu z wrześniem br. o 13,9% do 1,80 zł/kg i były aż o 33,6% niższe niż przed rokiem. Ceny cukru workowanego są wyższe od cen cukru konfekcjonowanego, gdyż przemysł spożywczy zgłasza większy popyt niż gospodarstwa domowe. Średnia cena detaliczna w październiku br. wyniosła 2,92 zł/kg i była o 2,0% niższa niż przed miesiącem oraz o 7,9% niższa

niż w październiku 2016 r. Głęboki spadek cen zbytu na krajowym rynku będzie miał negatywny wpływ na sytuację finansową przemysłu cukrowniczego i dochodowość uprawy buraków cukrowych, gdyż ceny skupu zawarte w umowach kontraktacyjnych są uzależnione od cen cukru.

W okresie trzech kwartałów 2017 r. eksport cukru wyniósł 455 tys. ton, w tym do UE 270 tys. ton. Na unijnym rynku największymi odbiorcami były: Niemcy (112 tys. ton), Włochy (23 tys. ton), Czechy i Litwa (po 19 tys. ton) oraz Belgia (17 tys. ton). W krajach UE eksporterzy uzyskiwali średnią cenę ok. 535 EUR/tonę. Spośród krajów trzecich największe ilości cukru sprzedano do Izraela (39 tys. ton) oraz do Gruzji (26 tys. ton) i Rosji (17 tys. ton). Cena eksportowa na rynkach państw trzecich wyniosła średnio ok. 428 EUR/tonę. Import wyniósł 112 tys. ton cukru, w tym 68 tys. ton z krajów UE. Spośród krajów członkowskich głównymi partnerami handlowymi były Litwa (19 tys. ton), Niemcy i Wielka Brytania (po 13 tys. ton) oraz Czechy (10 tys. ton). Średnia cena importowa z UE wyniosła 577 EUR/tonę. Cukier do rafinacji importowano tylko w maju z Laosu (28 tys. ton po 580 EUR/tonę), a zdecydowała o tym długa kampania cukrownicza 2016/2017. Relatywnie duże ilości cukru importowano także z Mauritiusu (5 tys. ton) i Gwatemali (3 tys. ton).

We wrześniu br. została zahamowana spadkowa tendencja światowych cen cukru, które spadały od lutego 2017 r. W listopadzie br. odnotowano niewielki wzrost omawianych cen. Według danych ERS USDA światowe ceny cukru surowego wzrosły w porównaniu z październikiem o 3% do 323 USD/tonę, a cukru białego o 4% do 389 USD/tonę.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie
2015	IX	507,03	500,13	360,53	519,57	488,06	789,55
	X	436,04	485,68	350,48	636,66	584,01	838,81
	XI	403,76	454,69	368,28	499,93	468,62	829,73
	XII	423,34	473,35	384,49	569,34	523,79	794,60
2016	I	475,04	515,96	370,79	537,12	504,74	764,65
	II	463,73	490,58	377,56	408,55	465,11	385,81
	III	465,94	499,18	373,60	494,47	464,14	722,20
	IV	479,41	508,98	423,10	416,90	476,91	407,88
	V	479,66	527,84	401,35	529,03	463,99	730,60
	VI	484,04	519,37	418,37	450,53	432,56	457,19
	VII	477,95	525,53	421,91	492,16	469,23	671,32
	VIII	466,96	511,46	434,42	411,61	520,90	388,35
	IX	478,47	537,78	418,40	623,78	623,28	624,91
	X	528,36	556,28	425,05	599,95	586,00	697,56
	XI	526,47	557,85	464,07	513,44	497,36	831,74
	XII	511,75	550,44	480,29	556,81	551,00	662,87
2017	I	418,84	402,29	494,82	560,57	549,14	590,73
	II	532,99	537,92	518,88	569,51	564,35	589,75
	III	543,38	569,60	466,04	562,19	538,26	848,89
	IV	499,91	543,95	447,11	521,80	485,69	690,58
	V	496,88	540,94	454,08	586,41	596,46	584,52
	VI	452,74	491,28	413,58	636,23	611,60	707,39
	VII	478,45	537,21	395,97	576,68	568,39	647,56
	VIII	467,99	544,68	395,76	661,03	663,91	651,94
	IX	503,39	534,83	408,88	525,52	516,27	591,55

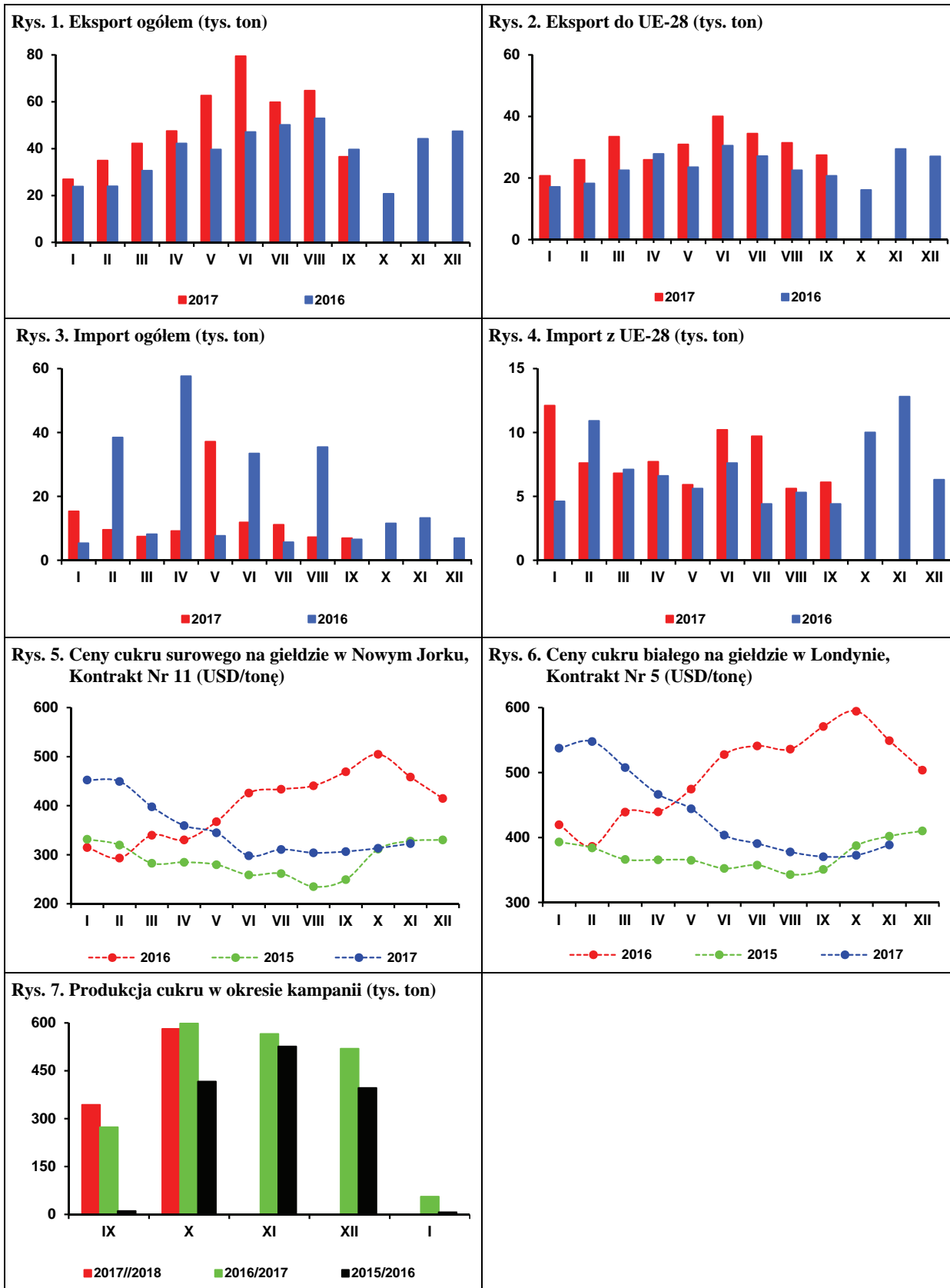
Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		Workowany	paczkowany		
2015	IX	1,99	2,16	1,72	2,39
	X	2,03	2,11	1,73	2,43
	XI	2,06	2,12	1,72	2,44
	XII	2,10	2,16	1,73	2,50
2016	I	2,25	2,32	1,78	2,46
	II	2,25	2,48	1,78	2,58
	III	2,21	2,51	1,74	2,70
	IV	2,26	2,49	1,78	2,74
	V	2,31	2,47	1,78	2,77
	VI	2,31	2,46	1,78	2,78
	VII	2,33	2,50	1,74	2,80
	VIII	2,40	2,88	1,74	2,97
	IX	2,42	2,86	1,73	3,12
	X	2,54	2,71	1,75	3,17
	XI	2,55	2,74	1,75	3,16
	XII	2,55	2,75	1,76	3,17
2017	I	2,61	2,79	1,77	3,17
	II	2,61	2,74	1,76	3,18
	III	2,61	2,68	1,75	3,19
	IV	2,60	2,64	1,73	3,17
	V	2,61	2,64	1,72	3,17
	VI	2,51	2,61	1,72	3,15
	VII	2,48	2,33	1,73	3,13
	VIII	2,33	2,15	1,73	3,07
	IX	2,20	2,09	1,74	2,98
	X	1,80	1,88	1,73	2,92

^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS.

Oil World w raporcie opublikowanym 17 listopada 2017 r. podwyższył szacunki światowych zbiorów nasion 7 najważniejszych roślin oleistych w sezonie 2017/18 do 555,6 mln ton (o 1,5 mln ton wobec października i o 3,8 mln ton wobec poprzedniego sezonu). Podniesiono szacunki zbiorów wszystkich nasion oleistych, z wyjątkiem rzepaku. Według najnowszych danych w sezonie 2017/18 światowe zbiory soi wyniosą 347,2 mln ton (o 1,3 mln ton mniej niż w sezonie poprzednim), nasion słonecznika 18,9 mln ton (o 1,1 mln ton mniej), rzepaku 63,6 mln ton (o 0,1 mln ton więcej), bawełny 43,1 mln ton (o 3,7 mln ton więcej), orzeszków ziemnych 31,1 mln ton (o 0,9 mln ton więcej), ziaren palmowych i kopry łącznie 21,7 mln ton (o 1,5 mln ton więcej). Ocenia się, iż przy wysokich zapasach na początku sezonu (110,7 mln ton), światowe zasoby nasion oleistych zwiększą się do 666,3 mln ton (o 22,9 mln ton), a ich zużycie wzrośnie do 553,0 mln ton (o 20,3 mln ton). W tej sytuacji zapasy nasion oleistych na koniec sezonu zwiększą się do 113,3 mln ton (o 2,6 mln ton), a wskaźnik zapasów do rocznego zużycia nasion oleistych pozostanie wysoki (20,5%).

Po czteroletnim spadku, w sezonie 2017/18 światowe zbiory rzepaku zwiększą się. Skala wzrostu będzie niewielka, bowiem przy wzroście zbiorów w UE-28 (o 1,5 mln ton do 22,0 mln ton), na Ukrainie (o 1,0 mln ton do 2,3 mln ton) i w Rosji (o 0,4 mln ton do 1,4 mln ton) oraz stabilizacji w Kanadzie (19,7 mln ton), nastąpił spadek zbiorów w Indiach (o 1,0 mln ton do 6,0 mln ton), Chinach (o 0,7 mln ton do 5,0 mln ton), a spodziewany jest też spadek zbiorów w Australii (o 1,4 mln ton do 3,0 mln ton). Ocenia się, iż w sezonie 2017/18 światowe zużycie rzepaku zwiększy się do 63,9 mln ton (o 0,8 mln ton), a jego globalne zapasy na koniec sezonu zmniejszą do 6,5 mln ton (o 0,3 mln ton). Wskaźnik zapasów do rocznego zużycia rzepaku wyniesie 10,1%, wobec 10,6% przed rokiem.

Według aktualnej oceny Oil World, w portach europejskich w sezonie 2017/18 (lipiec-czerwiec) średnia cena amerykańskiej soi wyniesie 392 USD/t (cif Rotterdam) i będzie o 4% niższa niż w sezonie poprzednim. Cena europejskiego rzepaku może ukształtować się na poziomie 431 USD/t (cif Hamburg), tj. o 1% wyższym. Cena oleju palmowego może zmniejszyć się o 5% (do 700 USD/t – RBD fob Malezja), przy wzroście cen olejów: rzepakowego o 4% (do 887 USD/t fob ex-mill Holandia), słonecznikowego o 5% (do 793 USD/t – fob N. W. Europa porty) i sojowego o 43% (do 867 USD/t – fob ex-mill Holandia). Sezon 2017/18 może być kolejnym, w którym nastąpią spadki cen śrut oleistych. Przewiduje się, że cena śruty sojowej zmniejszy się o 7% (do 346 USD/t – brazylijska cif Rotterdam), a rzepakowej o 8% (do 208 USD/t – fob ex-mill Hamburg).

W listopadzie 2017 r. za rzepak płacono 438 USD/t (cif Hamburg), tj. o 1,9% więcej niż przed miesiącem i o 1,6% więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 930 USD/t (fob ex-mill Holandia) i był o 4,6% droższy niż przed miesiącem i o 3,4% droższy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła 204 USD/t (fob ex-mill Hamburg) i była o 1,9% niższa niż przed miesiącem i o 6,0% niższa niż przed rokiem.

Według danych GUS, od lipca do października 2017 r. na rynku krajowym skupiono 1137,1 tys. ton rzepaku z tegorocznymi zbiorów, tj. o 32,6% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Przeciętna cena skupu w tym okresie wyniosła 1537 zł/tonę i była o 2,9% niższa niż przed rokiem.

Ewa Rosiak

Magdalena Bodyt

We wrześniu 2017 r. duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego (zatrudniające 50 i więcej osób stałej załogi) wyprodukowały 105,5 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 7,6% mniej niż w poprzednim miesiącu i o 2,8% mniej niż w tym samym miesiącu przed rokiem. Od stycznia do września 2017 r. produkcja surowego oleju rzepakowego wyniosła 787,6 tys. ton i była o 1,2% większa niż w analogicznym okresie 2016 r., z tego rafinowano 599,4 tys. ton, tj. o 1,9% więcej. Zmniejszyła się produkcja oleju rzepakowego rafinowanego na cele jadalne (o 4,6% do 332,1 tys. ton), a zwiększyła się na cele techniczne (o 11,5% do 267,3 tys. ton). Produkcja margaryn wyniosła 240,2 tys. ton i była o 10,2% większa w relacji roku do roku.

Eksport i import nasion i śrut oleistych oraz olejów roślinnych we wrześniu 2017 r. był mniejszy niż w poprzednim miesiącu. Mniejszy był też przywóz margaryn, ale jej wywóz wzrósł. Od stycznia do września 2017 r. łącznie wywieziono: 375 tys. ton nasion oleistych (o 66% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku), w tym 296 tys. ton rzepaku (o 55% więcej), 118 tys. ton olejów roślinnych (o 70% mniej), w tym 93 tys. ton oleju rzepakowego (o 75% mniej), 449 tys. ton śrut oleistych (o 9% więcej), w tym 390 tys. ton śruty rzepakowej (o 9% mniej) i 90 tys. ton margaryn (o 4% mniej). Jednocześnie w tym samym okresie przywieziono: 2178 tys. ton śrut oleistych (o 2% więcej w relacji rok do roku), 535 tys. ton olejów roślinnych (o 15% więcej), w tym 127 tys. ton oleju rzepakowego (o 5% więcej), 600 tys. ton nasion oleistych (o 9% więcej), w tym 370 tys. ton rzepaku (6% mniej) oraz 67 tys. ton margaryn (o 9% więcej).

W październiku 2017 r. ceny detaliczne wszystkich rodzajów tłuszczów, z wyjątkiem olejów roślinnych, były wyższe niż przed miesiącem. W okresie dziesięciu miesięcy 2017 r., ceny detaliczne tłuszczów zwierzęcych zwiększył się średnio o 27,7%, a tłuszczów roślinnych o 2,8%, przy wzroście cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi przeciętnie o 4,0% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Wzrosty cen wszystkich rodzajów tłuszczów były większe niż stopa inflacji dla ogółu towarów i usług, która w relacji rok do roku wyniosła 1,9%. W porównywalnych okresach ceny masła zwiększyły się średnio o 29,7%, a „pozostałych tłuszczów zwierzęcych” o 5,9%. Tłuszcze zwierzęce podrożały względem tłuszczów roślinnych, dla których wzrosty cen były dużo mniejsze. Margaryny podrożały w relacji rok do roku średnio o 3,3%, oleje roślinne o 2,2%, a oliwa z oliwek o 3,1%.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych ^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	1 276 633	551 754	538 951	1 289 436	33,49	42,2	99,0
2016 I-XII	1 119 490	635 422	473 364	1 281 548	33,28	42,3	87,4
2016 IX	108 614	56 704	28 442	136 875	3,55	26,2	79,4
X	109 970	54 342	26 157	138 155	3,59	23,8	79,6
XI	100 954	56 670	31 021	126 604	3,29	30,7	79,7
XII	72 424	50 828	21 188	102 064	2,65	29,3	71,0
2017 I	89 862	45 633	9 971	125 524	3,26	11,1	71,6
II	94 231	50 626	13 668	131 189	3,40	14,5	71,8
III	91 806	72 793	12 726	151 873	3,94	13,9	60,4
IV	79 082	58 509	9 594	127 997	3,32	12,1	61,8
V	72 361	62 827	19 751	115 437	3,00	27,3	62,7
VI	65 127	64 224	9 834	119 517	3,10	15,1	54,5
VII	75 364	61 575	16 443	120 496	3,13	21,8	62,5
VIII	114 262	61 561	16 990	158 833	4,12	14,9	71,9
IX	105 523	56 899	8 924	153 498	3,98	8,5	68,7
Zmiany w %							
<u>IX 2017</u> VIII 2016	-7,6	-7,6	-47,5	-3,4	-3,4	x	x
<u>IX 2017</u> IX 2016	-2,8	0,3	-68,6	12,1	12,1	x	x
<u>IX 2017</u> XII 2016	45,7	11,9	-57,9	50,4	50,2	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego ^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	1 276 633	107 591	511 104	873 120	22,68	40,0	146,2
2016 I-XII	1 119 490	147 174	449 746	816 918	21,22	40,2	137,0
2016 IX	108 614	16991	26 363	99 242	2,58	24,3	109,4
X	109 970	11903	23 992	97 881	2,54	21,8	112,4
XI	100 954	8073	29 022	80 005	2,08	28,7	126,2
XII	72 424	6510	19 493	59 441	1,54	26,9	121,8
2017 I	89 862	4 422	7 665	86 619	2,25	8,5	103,7
II	94 231	7 526	9 593	92 163	2,39	10,2	102,2
III	91 806	24 025	10 700	105 131	2,73	11,7	87,3
IV	79 082	17 268	6 741	89 609	2,33	8,5	88,3
V	72 361	14 229	16 689	69 900	1,81	23,1	103,5
VI	65 127	17 122	6 562	75 687	1,96	10,1	86,0
VII	75 364	16 068	13 955	77 477	2,01	18,5	97,3
VIII	114 262	13 355	14 489	113 128	2,94	12,7	101,0
IX	105 523	12 848	7 006	111 365	2,89	6,6	94,8
Zmiany w %							
<u>IX 2017</u> VIII 2016	-7,6	-3,8	-51,6	-1,6	-1,7	x	x
<u>IX 2017</u> IX 2016	-2,8	-24,4	-73,4	12,2	12,0	x	x
<u>IX 2017</u> XII 2016	45,7	97,4	-64,1	87,4	87,7	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych ^a (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^b	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2015 I-XII	1 837 106	3 116 534	812 865	4 140 775	44,2	44,4
2016 I-XII	1 610 973	2 795 801	714 913	3 691 861	44,4	43,6
2016 IX	162 921	172 263	91 881	243 303	56,4	67,0
X	164 955	216 256	93 154	288 057	56,5	57,3
XI	151 431	291 217	86 995	355 653	57,4	42,6
XII	108 636	191 764	74 350	226 050	68,4	48,1
2017 I	134 793	314 399	48 555	400 637	36,0	33,6
II	141 347	144 341	70 713	214 974	50,0	65,8
III	137 709	240 675	77 897	300 487	56,6	45,8
IV	118 623	215 322	51 439	282 506	43,4	42,0
V	108 542	333 556	37 768	404 329	34,8	26,8
VI	97 691	250 719	34 094	314 315	34,9	31,1
VII	113 046	189 611	33 760	268 896	29,9	42,0
VIII	171 393	281 786	48 648	404 531	28,4	42,4
IX	158 285	207 768	46 228	319 824	29,2	49,5
Zmiany w %						
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2016</u>	-7,6	-26,3	-5,0	-20,9	x	x
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	-2,8	20,6	-49,7	31,5	x	x
<u>IX 2017</u> <u>XII 2016</u>	45,7	8,3	-37,8	41,5	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śruty rzepakowej ^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2015 I-XII	1 837 106	54 380	762 518	1 128 968	41,5	162,7
2016 I-XII	1 610 973	37 786	672 713	976 047	41,8	165,1
2016 IX	162 921	6 118	88 774	80 265	54,5	203,0
X	164 955	2 991	90 041	77 905	54,6	211,7
XI	151 431	1 173	85 363	67 241	56,4	225,2
XII	108 636	690	67 761	41 565	62,4	261,4
2017 I	134 793	478	43 670	91 601	32,4	147,2
II	141 347	594	60 916	81 025	43,1	174,4
III	137 709	11 847	70 299	79 257	51,0	173,8
IV	118 623	8 532	44 699	82 455	37,7	143,9
V	108 542	536	31 976	77 102	29,5	140,8
VI	97 691	295	29 015	68 971	29,7	141,6
VII	113 046	287	28 427	84 906	25,1	133,1
VIII	171 393	2 256	42 508	131 141	24,8	130,7
IX	158 285	3 811	38 310	123 786	24,2	127,9
Zmiany w %						
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2016</u>	-7,6	69,0	-9,9	-5,6	x	x
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	-2,8	-37,7	-56,8	54,2	x	x
<u>IX 2017</u> <u>XII 2016</u>	45,7	452,5	-43,5	197,8	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2015 I-XII	404 575	87 235	133 357	358 453	9,31	33,0	112,9
2016 I-XII	359 092	84 456	128 545	315 003	8,18	35,8	114,0
2016 IX	24 316	6 433	10 275	20 473	0,53	42,3	118,8
X	24 245	7 450	10 951	20 744	0,54	45,2	116,9
XI	24 453	8 184	12 982	19 655	0,51	53,1	124,4
XII	26 648	7 860	10 656	23 853	0,62	40,0	111,7
2017 I	23 954	6 758	9 319	21 393	0,56	38,9	112,0
II	24 520	5 488	9 439	20 570	0,53	38,5	119,2
III	30 861	8 118	11 461	27 519	0,71	37,1	112,1
IV	23 536	7 818	9 476	21 879	0,57	40,3	107,6
V	25 366	6 823	9 179	23 010	0,60	36,2	110,2
VI	24 435	8 363	8 923	23 875	0,62	36,5	102,3
VII	23 331	6 733	9 032	21 032	0,55	38,7	110,9
VIII	30 828	8 543	11 496	27 875	0,72	37,3	110,6
IX	33 375	7 862	11 688	29 549	0,77	35,0	112,9
Zmiany w %							
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2016</u>	8,3	-8,0	1,7	6,0	6,9	x	x
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	37,3	22,2	13,7	44,3	45,3	x	x
<u>IX 2017</u> <u>XII 2016</u>	25,2	0,0	9,7	23,9	24,2	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,
^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2015 I-XII	1505	668	2,25
2016 I-XII	1616	620	2,61
2016 X	1698	610	2,78
XI	1771	615	2,88
XII	1835	639	2,87
2017 I	1874	656	2,85
II	1893	662	2,86
III	1882	688	2,74
IV	1839	687	2,68
V	1794	710	2,53
VI	1687	710	2,38
VII	1519	692	2,19
VIII	1545	637	2,43
IX	1543	646	2,39
X	1567	649	2,42
Zmiany w %			
<u>X 2017</u> <u>IX 2016</u>	1,6	0,5	x
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	-7,7	6,3	x
<u>X 2017</u> <u>XII 2016</u>	-14,6	1,6	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII, IX dane GUS, pozostałe miesiące – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

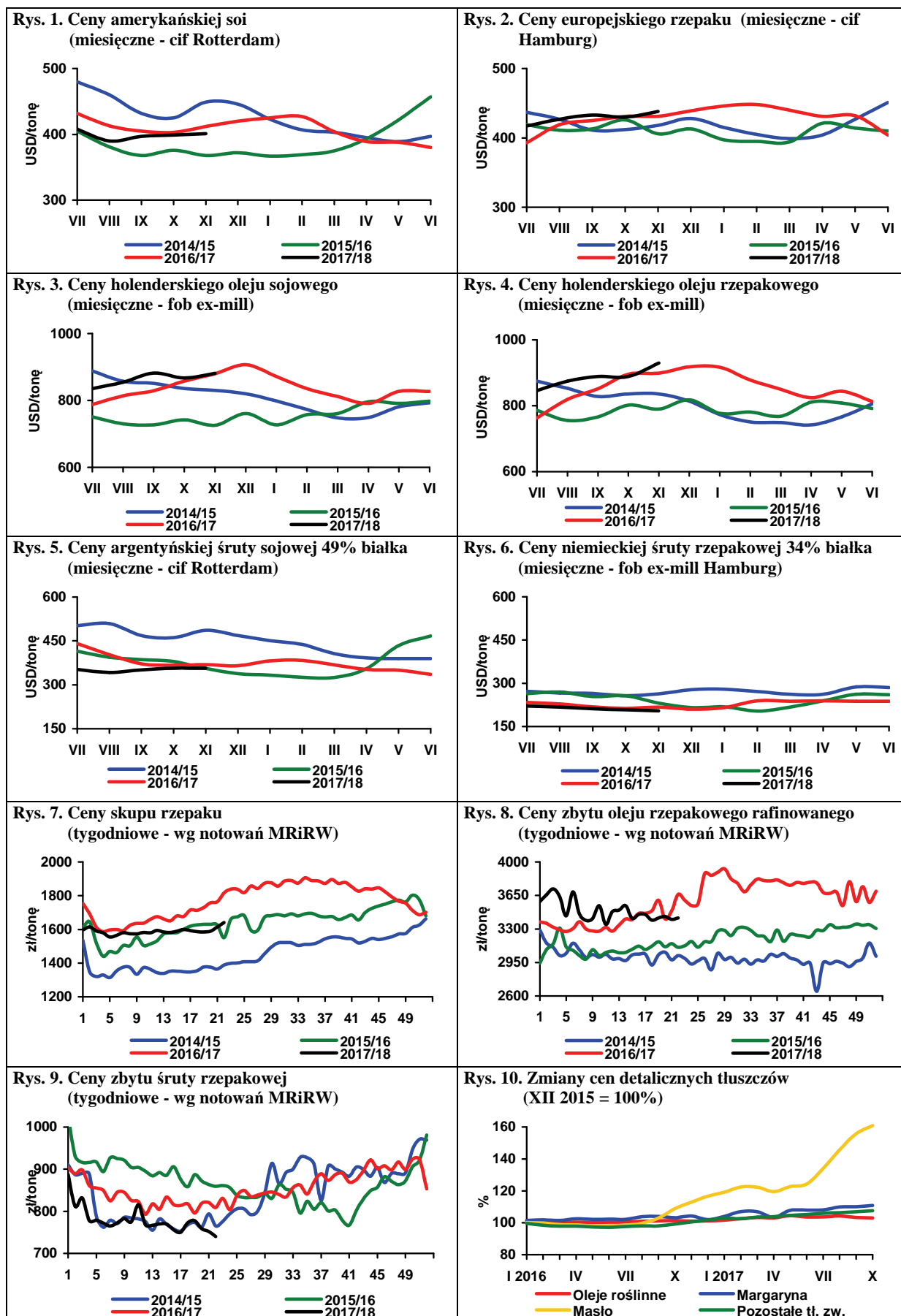
Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2015 I-XII	5,46	6,38	15,15	5,72	5,90	13,20	20,65	6,88
2016 I-XII	4,84	6,33	16,19	5,56	5,84	12,95	20,65	6,60
2016 VIII	4,95	6,17	16,33	5,60	5,83	12,88	20,15	6,48
XI	4,96	6,54	19,71	5,66	5,88	13,03	23,50	6,60
XII	5,10	6,58	20,22	5,74	5,88	12,95	24,50	6,64
2017 I	5,14	6,57	20,06	5,77	5,95	.	25,10	6,64
II	5,20	6,53	19,12	5,80	6,10	.	25,15	6,52
III	5,20	6,52	19,27	5,83	6,18	.	24,95	6,60
IV	5,10	6,52	19,59	5,84	6,07	.	24,90	6,60
V	5,11	6,59	20,01	5,85	6,21	.	25,15	6,64
VI	5,11	6,55	21,37	5,99	6,11	.	25,60	6,64
VII	4,90	6,68	23,64	6,01	6,09	.	28,90	6,68
VIII	4,92	6,71	25,89	6,08	6,16	.	31,85	6,68
IX	5,00	6,87	27,60	6,15	6,07	.	34,00	6,68
X	4,73	6,92	27,23	6,21	6,10	.	35,40	6,76
Zmiany w %								
<u>X 2017</u> IX2016	-5,4	0,7	-1,3	1,0	0,5	.	4,1	1,2
<u>X 2017</u> X 2016	-1,9	6,8	42,9	10,1	3,2	.	57,0	3,0
<u>X 2017</u> XII 2016	-7,3	5,2	34,7	8,2	3,7	.	44,5	1,8

^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Według ostatnich szacunków NEPG (Stowarzyszenie Producentów Ziemniaków Europy Północno-Zachodniej) produkcja ziemniaków jadalnych (bez sadzeniaków i skrobiowych) w 2017 r. w krajach UE-5 (Belgia, Francja, Holandia, Niemcy i Wlk. Brytania) była rekordowa i wyniosła 28,9 mln ton, co w porównaniu z rokiem poprzednim stanowi wzrost aż o 17,7%. W Belgii i Holandii zbiory ziemniaków jadalnych wzrosły o 21 i 24%, w Niemczech i we Francji o ponad 19%, a w Wlk. Brytanii o 4%.

Konsekwencją tak znaczącego wzrostu zbiorów i nadwyżki podaży jest znaczący spadek cen ziemniaków w Europie Zachodniej. Ceny ziemniaków jadalnych na rynku niemieckim w końcu listopada wynosiły ok. 110 EUR/t, wobec 180 EUR/t w roku ubiegłym i 190 EUR/t w analogicznym okresie 2015 r. Ceny ziemniaków z przeznaczeniem na frytki i chipsy, w zależności od regionu, wynosiły 30-40 EUR/t, wobec 170-200 EUR/t w końcu listopada ubiegłego roku i 110-130 EUR/t dwa lata wcześniej. Podstawowym problemem producentów oferujących ziemniaki do przetwórstwa spożywczego na wolnym rynku jest bardzo niski popyt, gdyż firmy produkujące frytki i chipsy mają zapewnioną wystarczającą podaż od dostawców objętych umowami kontraktacyjnymi i ta sytuacja nie zmieni się w ciągu najbliższych miesięcy.

We Francji ziemniaki jadalne najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania, w końcu listopada kosztowały od 105 do 200 EUR/t i podobnie jak przed miesiącem były o połowę tańsze w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r. Ziemniaki typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Various) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg kosztowały od 330 do 440 EUR/t, tj. o 40-43% mniej niż w roku poprzednim. Ceny ziemniaków do przetwórstwa w obrocie wolnorynkowym, w zależności od odmiany, wahały się w przedziale 25-35 EUR/t, wobec 250 EUR/t w roku poprzednim i 110-120 EUR/t w 2015 r.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego w obrocie wolnorynkowym w Belgii na przełomie listopada i grudnia spadły do zaledwie 25 EUR/t, a na rynku jest zawierane niewiele transakcji, gdyż podobnie jak w Niemczech, dostawy dla przemysłu ziemniaczanego są realizowane w ramach wcześniej zawartych kontraktów.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa w Holandii wynoszą 30-50 EUR/t, z przeznaczeniem na eksport 45 EUR/t, a ziemniaków odpadowych na pasze zaledwie 5-12,5 EUR/t.

Spożycie ziemniaków w Polsce charakteryzuje się długookresową tendencją spadkową, niezależnie od poziomu cen na rynku. W sezonie 2016/17, mimo znaczącego spadku cen, dobrej jakości i potaniaenia ziemniaków względem ich podstawowych substytutów, tj. przetworów ziemniaczanych i artykułów zbożowych, bilansowe spożycie ziemniaków nieprzetworzonych zmniejszyło się do 77,5 kg w przeliczeniu na 1 mieszkańca, tj. o 4,5 kg (o 5,5%) w porównaniu z sezonem 2015/16. Spadkowej tendencji spożycia ziemniaków świeżych towarzyszy systematyczny wzrost konsumpcji przetworów ziemniaczanych, pod wpływem rosnącej siły nabywczej ludności, utrwalania

się nowych wzorców żywieniowych oraz szerokiej oferty przetworów krajowych i importowanych. W sezonie 2016/17 bilansowa konsumpcja przetworów (w ekwiwalencie ziemniaków) wyniosła prawie 20 kg/mieszkańca, a udział przetworów w ogólnym spożyciu ziemniaków przekroczył 20%, ale wciąż był o połowę mniejszy niż w krajach zachodnich, gdzie sięga 40%. Całkowite krajowe spożycie ziemniaków (świeżych i przetworzonych) w sezonie 2016/17 wyniosło 97 kg/mieszkańca i było o 3 kg mniejsze niż w sezonie poprzednim, a w odniesieniu do okresu sprzed dziesięciu lat (sezon 2006/07) spadek ten wyniósł 24 kg/mieszkańca, tj. o 20%. W sezonie 2017/18 bilansowe spożycie ziemniaków nieprzetworzonych przypuszczalnie ponownie się obniży do ok. 96 kg/mieszkańca, co oznacza że na cele konsumpcyjne przeznaczony jest ok. 3,7 mln ton ziemniaków, w tym 2,9 mln ton w formie nieprzetworzonej, a 0,8 mln ton będą stanowią przetwory ziemniaczane (w ekwiwalencie ziemniaków).

Systematycznym wzrostem charakteryzuje się natomiast przemysłowy przerób ziemniaków, który w sezonie 2016/17 wyniósł 2530 tys. ton i był o ok. 450 tys. ton większy niż w sezonie poprzednim, a w porównaniu z okresem sprzed 10 lat (sezon 2006/07) był to wzrost o 1100 tys. ton (o 79%). W minionym sezonie najwięcej ziemniaków przerobiono na frytki i chipsy (ok. 1250 tys. ton) oraz na skrobię (ok. 1050 tys. ton). Przerób na susze wyniósł ok. 185 tys. ton, a na spirytus zaledwie 44 tys. ton. Rosnące przetwórstwo ziemniaków na frytki i chipsy jest uwarunkowane wzrostem ich konsumpcji krajowej, ale przed wszystkim dynamicznie rosnącym eksportem tych produktów. W ostatnim sezonie na rynki zagraniczne sprzedano ponad 183 tys. ton frytek i prawie 43 tys. ton chipsów o łącznej wartości 219 mln EUR. Również bardzo znaczący jest eksport skrobi ziemniaczanej, który w sezonie 2016/17 wyniósł ponad 138 tys. ton, co stanowiło prawie 70% jej produkcji krajowej.

Ceny ziemniaków na polskim rynku nadal są niskie, a ich poziom jest dosyć mocno zróżnicowany w zależności od lokalizacji i jakości ziemniaków. Tam, gdzie podaż ziemniaków jest największa, w dużym hurcie za ziemniaki pakowane w worki płaci się zaledwie 0,23-0,30 zł/kg. W innych regionach ceny są nieco wyższe i lokalnie mogą nawet przekraczać 0,40 zł/kg. Średni poziom cen na rynkach hurtowych ziemniaków w ostatnim tygodniu listopada był nieznacznie wyższy niż przed miesiącem i wyniósł 0,56 zł/kg, wobec 0,50 zł/kg w analogicznym okresie 2016 r. Krajowe ziemniaki w Broniszach osiągały cenę 0,40-0,55 zł/kg, w Poznaniu 0,47-0,67 zł/kg, w Lublinie 0,60 zł/kg, w Rzeszowie 0,60-0,80 zł/kg, we Wrocławiu 0,50 zł/kg i w Łodzi 0,33-0,67 zł/kg.

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
I	50 300	64 000	62 500	63 700	140	184	221	1 230
II	48 400	59 400	69 800	60 600	141	182	274	185
III	61 000	75 600	69 500	76 600	100	270	248	267
IV	58 900	74 800	71 800	62 100	198	257	143	198
V	48 300	62 600	45 500	28 000	268	160	168	117
VI	56 700	58 300	58 800	54 100	77	187	233	154
VII	55 900	54 900	48 700	44 000	114	100	52	182
VIII	92 500	86 100	138 800	130 100	2 369	2 673	10 030	13 946
IX	318 100	289 000	349 800	332 800	39 274	36 562	48 727	48 502
X	350 200	328 100	356 000	350 700	46 459	52 406	55 531	
XI	260 800	238 400	321 200		38 522	38 997	51 152	
XII	113 100	83 800	178 900		8 527	3 636	23 291	
RAZEM	1 514 200	1 475 000	1 771 300	1 202 700	135 808	135 614	190 070	64 781

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2014 I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736
2015 I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829
2016 I-XII	2 804	1 065	22 815	104 854	18 857	53 935	10 449	168 016	38 838	20 093
2016 IV	672	301	1 789	8 895	1 069	3 881	939	12 230	3 163	1 371
V	475	3	802	7 726	1 418	3 785	735	14 952	3 805	1 501
VI	515	2	473	7 720	1 521	243	571	16 547	3 138	1 180
VII	125	2	320	6 499	1 399	3 393	821	16 196	3 377	1 045
VIII	54	1	627	5 717	2 056	5 176	825	16 928	3 703	1 366
IX	52	6	1 138	9 465	2 115	6 356	1 599	14 355	3 508	1 850
X	36	2	3 112	14 484	2 217	5 433	876	13 663	3 059	1 777
XI	38	1	4 740	20 037	1 975	7 207	820	13 491	3 265	2 222
XII	26	422	4 208	12 264	2 538	5 503	945	14 209	3 209	1 693
2017 I	221	1	3 038	14 363	1 615	7 143	661	12 856	2 818	2 078
II	228	67	2 810	13 330	2 428	6 340	889	13 865	3 371	1 802
III	556	1 024	3 456	13 018	3 083	5 756	1 077	16 706	3 984	1 949
IV	182	677	4 204	9 934	2 249	5 262	846	14 129	4 019	1 704
V	341	297	4 278	11 130	2 333	6 535	1 009	18 136	4 782	2 020
VI	359	21	1 518	8 098	2 995	4 314	945	18 795	5 019	1 792
VII	65	-	1 284	7 100	3 054	4 676	1 200	18 726	3 383	1 162
VIII	56	2	521	7 350	3 797	5 949	1 256	19 652	3 398	941
IX	62	220	1 505	11 767	3 361	7 430	1 225	15 056	2 951	1 046

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2014 I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015 I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2016 I-XII	39 746	21 440	90 084	13 714	151 354	201 447	79 793	74 705	8 390	16 237
2016 IV	11 119	12 046	16 111	1 150	14 435	18 194	6 576	6 379	729	983
V	21 767	1 435	22 610	1 214	14 243	16 508	6 973	6 075	809	1 197
VI	3 141	25	15 458	1 003	8 819	18 660	6 336	6 540	657	615
VII	9	0	6 445	1 120	14 155	19 871	6 282	7 652	911	1 551
VIII	9	0	1 527	1 268	14 141	15 950	6 585	6 794	1 082	1 944
IX	16	0	150	920	11 061	15 210	7 320	6 614	589	1 176
X	53	0	222	810	11 991	16 497	6 604	7 375	587	1 586
XI	38	502	2 274	924	10 479	18 156	7 175	5 097	966	1 409
XII	49	667	2 829	869	11 468	17 220	7 198	7 329	460	1 442
2017 I	125	742	5 035	1 277	12 137	15 097	7 234	7 023	467	1 981
II	610	391	3 079	1 148	13 583	14 811	6 804	6 240	368	1 019
III	2 906	3 960	3 199	1 178	12 798	19 164	8 823	7 824	710	1 838
IV	5 982	7 348	6 634	1 078	11 092	17 473	6 485	9 122	1 301	1 241
V	20 133	1 252	12 284	1 125	10 989	18 803	7 487	9 959	1 309	1 961
VI	5 869	41	8 901	1 431	10 905	18 604	7 395	7 625	1 252	2 013
VII	389	-	5 092	1 639	11 251	18 500	6 925	5 957	1 246	2 304
VIII	11	-	428	1 566	11 129	17 639	7 053	9 448	1 069	1 980
IX	19	-	637	1 565	10 498	14 694	6 319	8 901	1 355	243

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

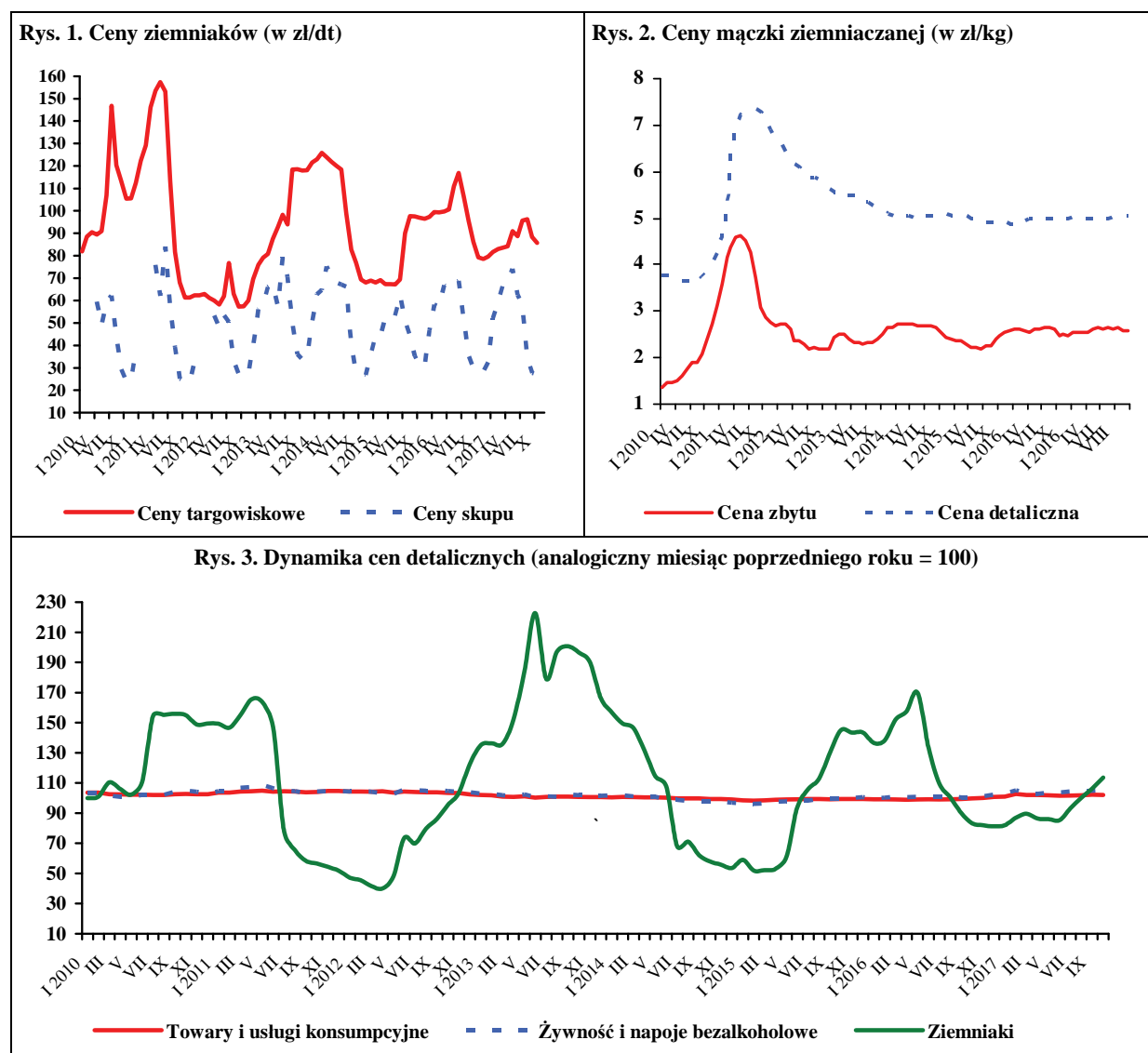
Wyszczególnienie	Rodzaj	X	VIII	IX	X	Wskaźnik zmian cen	
	Ceny	2016	2017	2017	2017	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	28,4	34,2	27,7	26,9	94,7	97,1
	targowiskowa	79,3	96,2	88,4	85,7	108,1	96,9
	detaliczna (zł/kg)	0,97	1,16	1,13	1,10	113,4	97,3
	importowa	283,2	176,8	176,8	.	62,4	100,0
	eksportowa	77,2	96,8	144,2	.	186,8	148,9
Relacje cen	skup / targowisko	0,36	0,36	0,31	0,31	87,6	100,2
	targowisko / detal	0,82	0,83	0,78	0,78	95,3	99,6
	skup / detal	0,29	0,29	0,25	0,24	83,5	99,8
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,61	2,66	2,58	2,59	99,2	100,4
	detaliczna (zł/kg)	4,97	5,02	5,05	5,05	101,6	100,0
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,86	8,30	8,26	8,30	84,2	100,5
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,30	35,00	34,70	34,80	98,6	100,3
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	9,86	10,00	10,00	10,04	101,8	100,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2016	2017			wsk. zmian cen	
		październik	sierpień	wrzesień	październik	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	92,5	110,6	101,8	99,7	107,8	98,0
2	Kujawsko-pomorskie	82,7	90,4	86,4	87,4	105,6	101,1
3	Lubelskie	73,6	97,7	84,6	80,9	109,9	95,6
4	Lubuskie	93,9	133,3	110,0	107,0	114,1	97,3
5	Łódzkie	66,7	.	78,0	73,7	110,5	94,4
6	Małopolskie	71,7	79,2	77,9	77,2	107,6	99,1
7	Mazowieckie	72,5	79,0	79,6	78,2	107,8	98,2
8	Opolskie	84,7	110,8	100,3	101,6	119,9	101,2
9	Podkarpackie	85,7	93,8	88,6	92,4	107,8	104,3
10	Podlaskie	69,1	104,5	88,3	74,7	108,0	84,5
11	Pomorskie	93,5	93,9	96,7	96,2	102,9	99,5
12	Śląskie	75,6	102,0	90,4	89,0	117,8	98,5
13	Świętokrzyskie	59,2	73,3	71,8	70,6	119,2	98,4
14	Warmińsko-mazurskie	90,5	102,7	99,8	88,3	97,6	88,5
15	Wielkopolskie	89,7	92,1	95,7	91,9	102,4	96,0
16	Zachodniopomorskie	96,8	128,9	106,6	103,9	107,4	97,4
maksimum		96,8	133,3	110,0	107,0	X	
minimum		59,2	73,3	71,8	70,6		
różnica w %		63,4	81,8	53,2	51,6		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

W listopadzie 2017 r., w porównaniu z październikiem br., w skupie z przeznaczeniem do konsumpcji bezpośredniej obniżyły się ceny marchwi (o 2%), pieczarek (o 3%) i kalafiorów gruntowych (o 28%). Wzrosły ceny skupu pomidorów szklarniowych (o 3%), cebuli (o 10%), kapusty białej (o 12%) i buraków ćwikłowych (o 5%). Stabilne były ceny skupu pietruszki. W zakładach przetwórczych wzrosły w tym okresie ceny skupu cebuli obieranej (o 19%), brokułów różyczkowanych (o 39%), kalafiorów różyczkowanych (o 20%), kapusty białej (o 25%), a nie zmieniły się ceny skupu marchwi na kostkę i buraków. W firmach skupujących warzywa na eksport obniżyły się ceny kapusty pekińskiej (o 7%), kapusty białej (o 16%) i selerów (o 11%). Wzrosły ceny eksportowe pomidorów spod osłon (o 11%), marchwi (o 6%) i buraków ćwikłowych (o 13%). Stabilne były ceny skupu kapusty czerwonej i cebuli. W listopadzie 2017 r., w porównaniu z październikiem br., w handlu hurtowym wzrosły ceny ogórków spod osłon (o 58%), pomidorów spod osłon (o 37%), marchwi (o 1%), buraków ćwikłowych (o 2%) i cebuli (o 3%), a obniżyły się ceny kalafiorów gruntowych (o 4%) oraz kapusty białej (o 9%).

W listopadzie br., w porównaniu z listopadem ub.r., w skupie do konsumpcji bezpośredniej wzrosły ceny skupu cebuli w spółdzielniach ogrodniczych o 70%, cebuli na targowiskach o 18%, kapusty białej (o 52%), buraków ćwikłowych (o 36%), marchwi (o 25%), pietruszki (o 79%) i pomidorów szklarniowych (o 2%), a obniżyła się cena kalafiorów gruntowych (o 36%) i pieczarek (o 1%). W zakładach przetwórczych ceny skupu były na poziomie listopada ub.r. z wyjątkiem cebuli obieranej, brokułów różyczkowanych i kalafiorów różyczkowanych, których ceny wzrosły odpowiednio o 21%, 35% i 27%. W listopadzie br., w porównaniu z listopadem ub.r., na rynkach hurtowych wyższe były ceny cebuli (o 45%), pomidorów spod osłon (o 41%), marchwi i buraków ćwikłowych (po 18%), kapusty białej (o 20%) i ogórków spod osłon (o 11%).

W październiku 2017 r., w porównaniu z wrześniem 2017 r., wzrosły ceny detaliczne pomidorów (o 38%), kalafiorów (o 11%), papryki (o 12%), a obniżyły się ceny buraków ćwikłowych (o 5%), selerów i cebuli (po 6%), marchwi (o 3%) oraz porów i kapusty białej (po 8%). Nie zmieniły się ceny pieczarek. W relacji do cen detalicznych z października 2016 r. wzrosły ceny porów (o 8%), papryki (o 11%), buraków ćwikłowych (o 5%), cebuli (o 6%), kapusty białej i marchwi (po 13%), selerów (o 2%), pomidorów (o 16%), a obniżyły się ceny pieczarek (o 1%).

We wrześniu 2017 r., w porównaniu z wrześniem 2016 r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych wzrosła produkcja soku pomidorowego (o 4%) i warzyw mrożonych (o 9%), a obniżyła się produkcja konserw warzywnych (o 46%) i marynat (o 52%).

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

Eksport warzyw świeżych we wrześniu 2017 r. wyniósł 45,7 tys. ton, a jego wartość 25,1 mln EUR. W porównaniu z wrześniem 2016 r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych obniżył się o 1%, a jego wartość nie zmieniła się. Do spadku wolumenu eksportu przyczyniło się zmniejszenie sprzedaży kalafiorów (o 26%), marchwi (o 18%) i kapusty (o 17%). W tym samym czasie wyeksportowano 51,4 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 39,4 mln EUR. W porównaniu z wrześniem 2016 r. wolumen eksportu przetworów warzywnych obniżył się o 8%, a jego wartość zmniejszyła się o 4%. Spadł wolumen importu mrożonek (o 13%) i suszy (o 11%).

We wrześniu 2017 r. zaimportowano 11,3 tys. ton warzyw świeżych o wartości 9,4 mln EUR, tj. o 1 i 3% mniej niż przed rokiem. Spadek wolumenu importu spowodowany był zmniejszeniem przywozu pomidorów (o 28%), marchwi (o 7%) i kapusty (o 2%). Wolumen importu przetworów warzywnych wyniósł 18,2 tys. ton, a jego wartość 18,5 mln EUR tj. o 23% i 24% mniej niż przed rokiem. Obniżył się import suszy (o 44%), koncentratu pomidorowego (o 23%), mrożonek (o 32%) i konserw (o 26%) w tym kukurydzy konserwowanej (o 17%).

We wrześniu br. dodatnie saldo w handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 40,8 mln EUR, wobec dodatniego (31,6 mln EUR) we wrześniu 2016 r. W okresie styczeń-wrzesień 2017 r. ujemne saldo handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 80,2 mln EUR, wobec ujemnego (7,2 mln EUR) w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu zmniejszyła się o 8,4 mln EUR do 555,5 mln EUR, a wartość importu wzrosła o 64,6 mln EUR do 635,7 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pietruszka	Pomidory szklarniowe	Kalafioły gruntowe (szt.)	Pieczarki
2016 XI	0,40	1,36	0,25	0,52	0,45	-	-	1,13	3,86	2,90	4,93
XII	0,39	1,37	0,28	0,51	0,45	-	-	1,08	-	-	5,01
2016 I-XII	0,87	1,84	0,61	0,97	0,67	1,54	1,15	2,57	4,12	2,12	4,87
2017 I	0,51	1,39	0,30	0,55	0,45	-	-	1,22	-	-	5,40
II	0,55	1,39	0,37	0,63	0,46	-	-	1,33	-	-	5,14
III	0,53	1,32	0,41	0,62	0,52	-	-	1,62	-	-	5,04
IV	0,53	1,34	0,40	0,63	0,48	-	-	1,80	8,06	-	5,18
V	0,60	1,42	0,78	0,70	0,63	-	-	2,39	4,06	-	5,03
VI	0,66	1,67	1,07	0,74	0,81	-	-	3,01	2,81	1,99	4,90
VII	1,24	2,05	2,02*	0,87	1,22	2,04	1,19	3,39	2,44	2,28	4,77
VIII	0,81	1,92	1,45*	0,76	0,79	1,44	0,87	3,52	2,01	1,49	5,10
IX	0,68	1,78	0,42	0,67	0,64	-	1,52	2,44	2,79	2,13	5,08
X	0,62	1,63	0,34	0,66	0,58	-	-	2,03	3,80	2,58	5,02
XI	0,68	1,61	0,38	0,65	0,61	-	-	2,02	3,92	1,87	4,88
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2017</u> X 2017	110	99	112	98	105	x	x	100	103	72	97
<u>XI 2017</u> XI 2016	170	118	152	125	136	x	x	179	102	64	99

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparag.	Brokuly różyczk	Kalafioły różyczk	Ogórki do konserw	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia ^a
2016 XI	0,62	0,25	0,25	0,25	-	-	1,74	1,15	-	-	-
XII	0,60	0,25	0,26	0,25	-	-	1,80	1,21	-	-	-
2016 I-XII^a	0,95	0,47	0,27	3,69	1,18	0,75	1,75	1,24	1,70	0,59	0,34
2017 I	0,61	0,25	0,26	0,25	-	-	-	-	-	-	-
II	0,62	0,27	0,26	0,25	-	-	-	-	-	-	-
III	0,60	0,26	0,25	0,26	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,60	0,25	0,26	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	0,60	0,26	0,26	0,27	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,63	0,30	0,28	0,30	1,18	-	1,85	1,40	1,80	-	-
VII	0,98	-	-	-	1,22	0,77	1,83	1,34	1,88	-	-
VIII	0,68	-	-	-	-	0,77	1,84	1,26	1,83	0,56	0,38
IX	0,67	0,20	0,26	0,25	-	0,78	1,82	1,25	-	0,59	0,40
X	0,63	0,20	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
XI	0,75	0,25	0,25	0,25	-	-	2,34	1,46	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2017</u> X 2017	119	125	100	100	x	x	139	120	x	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	121	100	100	100	x	x	135	127	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemniaki
2016 X	2,98	-	0,61	0,31	0,80	3,44	0,47	1,07	0,89	0,38	-	0,35	0,42
XI	-	-	0,61	0,31	0,68	-	0,49	1,01	0,90	0,37	1,34	0,35	0,43
XII	-	-	0,69	0,30	0,68	-	0,50	1,00	0,90	0,37	1,65	0,35	0,38
2017 I-XII	3,02	1,00	1,18	0,59	1,08	4,28	0,85	2,01	1,54	0,74	2,25	0,52	0,52
I	-	-	0,80	0,30	0,74	-	0,50	1,00	1,00	0,37	2,00	0,35	0,38
II	-	-	1,12	0,36	0,93	-	0,51	1,05	1,10	0,39	2,01	0,37	0,40
III	-	-	1,33	0,39	1,03	-	0,54	1,10	1,20	0,40	2,10	0,41	0,43
IV	-	-	1,85	0,44	1,13	-	0,55	1,10	1,28	0,45	2,10	0,41	0,43
V	3,03	-	1,97	-	-	-	0,55	-	1,30	0,51	-	0,40	0,40
VI	1,96	-	1,95	0,94	-	5,30	0,55	-	-	0,54	-	-	-
VII	2,22	1,28	2,20	0,91	-	5,40	0,63	-	-	0,54	-	-	-
VIII	2,25	1,10	1,88	1,01	0,60	3,84	0,80	-	-	0,55	-	-	-
IX	2,66	1,05	1,06	0,55	0,60	2,93	-	-	1,20	0,53	1,00	-	-
X	3,47	-	1,04	0,38	0,60	3,16	0,50	1,20	1,12	0,52	1,00	0,40	-
XI	3,85	-	0,97	0,32	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
Wskaźnik zmian w %													
<u>XI 2017</u> X 2017	111	x	93	84	100	x	106	100	89	100	x	113	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	x	x	159	103	88	x	108	119	111	141	x	129	93

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne ^a	Marynaty
2016 IX	2 778	89 439	26 297	6 750
X	2 033	83 657	22 107	4 966
XI	2 281	68 937	25 038	3 995
XII	2 316	50 404	20 209	3 192
2016 I-XII	32 626	647 208	224 477	60 494
2017 I	3 226	49 239	5 076	2 170
II	3 415	41 751	5 715	2 281
III	4 718	45 404	8 339	3 260
IV	3 478	34 910	5 584	2 521
V	3 039	31 046	4 511	2 332
VI	3 935	46 371	4 464	2 085
VII	2 967	69 836	17 512	8 650
VIII	3 664	79 445	18 950	12 031
IX	3 802	86 322	10 146	5 753
Wskaźnik zmian w %				
<u>IX 2017</u> IX 2015	104	109	54	48

^a w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017									IX 2017 IX 2016 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX						
Warzywa ogółem	41296	51555	45997	42538	31908	32846	458361	36981	38145	40659	37360	38244	43383	41292	47953	45669	99					
Cebula	7056	9595	8769	11344	11260	10817	126188	10299	11375	13072	16538	14587	10945	7810	7134	9098	104					
Kapusta	1345	2083	2782	3231	4398	4628	37283	6289	7250	6308	4784	2613	4832	1549	1888	2303	83					
Marchew	1774	1412	1840	2458	2687	3886	23103	4085	3782	3800	3418	3207	2594	1445	1258	1507	82					
Ogórki	3252	2216	1425	351	160	870	14819	551	421	612	495	804	2292	3012	4044	1535	108					
Pomidory	14743	15012	12118	10454	3648	981	97681	1676	754	664	2803	9053	11278	12747	14059	12293	101					
Kalafiorzy	5713	4386	4397	4115	1226	407	27924	234	498	669	357	434	3395	5189	4862	3250	74					
Przetwory ogółem	46031	50407	55826	65998	71537	57480	672095	61599	60289	70098	55853	52103	50697	48253	49586	51388	92					
Susze	2334	3233	2739	5257	4938	3181	39546	3167	3351	3845	2563	2722	2481	2527	2615	2433	89					
Marynaty	3625	3960	4043	4604	5270	4523	50503	3419	3781	5173	3817	4003	3447	3340	3737	4565	113					
Konserwy	3536	3798	4581	5092	6325	5327	53166	4222	4816	5940	6996	5652	4546	4104	4678	4837	106					
-kapusta, kwasz.	380	416	641	820	1155	1074	8407	806	744	910	2870	1888	565	546	501	674	105					
Mrożonki	28830	32798	38075	43735	46704	36614	436850	43005	39515	43799	33566	31445	31013	28833	29806	33139	87					
Pieczarki i ich przetwory	22386	23525	24994	26215	28160	27426	318431	28014	27031	30615	25107	26882	24186	23180	21604	25060	100					
Warzywa ogółem	26350	30966	27388	23763	14902	15238	261502	15460	15200	17503	17162	22440	24155	25213	27531	29318	107					
Cebula	3276	3590	3246	3973	3977	3471	50294	3427	3677	4709	4234	4356	3470	3056	2735	3356	103					
Kapusta	377	471	600	595	920	1023	10674	1327	1636	1580	1193	964	1378	582	504	545	91					
Marchew	635	415	466	596	629	885	7107	895	934	996	844	721	670	441	390	352	76					
Ogórki	1875	1371	958	379	189	1303	11491	950	757	866	641	711	1557	1836	2218	1033	108					
Pomidory	9954	10776	8672	8677	3217	889	70734	1589	547	583	3198	7279	7714	8853	8384	10623	123					
Kalafiorzy	4459	2932	2812	2431	925	328	19018	234	384	358	368	286	2052	3324	2774	2319	82					
Przetwory ogółem	34087	36932	40835	47272	50045	42222	494582	42600	42023	49239	38880	37163	37153	36884	38243	39354	96					
Susze	4169	5007	5357	7271	6750	5358	64266	5928	5875	6560	4707	4904	4355	4718	5062	4650	87					
Marynaty	2980	3350	3748	4352	4816	3996	44602	3007	3255	4542	3391	3454	3052	2919	3285	4259	114					
Konserwy	3958	4208	4864	5557	5998	5526	57690	4299	5101	6164	5597	4795	4976	4849	5015	5721	118					
-kapusta, kwasz.	286	284	464	554	825	770	6150	518	512	601	963	647	395	373	377	524	113					
Mrożonki	15445	17857	20460	22703	23968	19164	234903	21662	19072	21064	16356	15543	16022	15346	16187	17427	85					
Pieczarki i ich przetwory	30531	32032	35098	36862	40208	39277	441409	39941	37730	42519	36280	38340	34626	33457	31732	35911	102					

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017							IX 2017 IX 2016 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX				
Warzywa ogółem	20173	15 107	11394	24842	44372	54345	544928	54932	58963	78053	66533	60499	43379	25733	14 821	11261	99			
Cebula	5297	2 807	2968	2391	1249	1762	60154	2836	3996	5206	3077	6566	10315	6067	1 065	3289	111			
Kapusta	17	6	10	22	85	11	17077	15	283	1884	7016	4631	128	48	8	9	98			
Marchew	513	119	69	197	372	497	42170	1221	1863	4416	6705	6885	8967	3075	239	64	93			
Ogórki	2341	3 112	1497	4967	7626	8690	54787	8365	7058	8244	3490	1979	1190	2363	2 000	1535	103			
Pomidory	4435	4 032	3163	3845	12686	20361	146037	18318	18856	21422	12299	12658	9097	6125	5 580	2276	72			
Papryka	2650	517	383	3045	5533	6402	52639	6954	5438	6482	6781	7665	5226	3988	2 280	447	117			
Czosnek	1049	1 490	540	673	594	593	9509	509	407	790	1150	896	724	714	802	812	150			
Przetwory ogółem	19178	21 047	23521	21019	22045	22995	263860	21169	21792	28154	18386	22864	17422	17182	20 357	18151	77			
Mrożonki	4321	4 328	4785	4949	4830	4404	55338	4698	4950	4737	3454	3433	2697	2945	3 519	3251	68			
Susze	2012	1 166	1632	1171	1508	2099	20485	2008	1528	2078	2151	2286	1735	1369	1 318	916	56			
Marynaty	1015	1 010	1255	1725	1738	2027	15856	1049	1402	1855	1401	1617	1231	1012	1 317	1427	114			
Konserwy	3570	3 584	4186	4191	5679	5212	47443	2445	3276	5561	2663	4175	3067	2570	4 120	3103	74			
-kukurydza konserw.	1222	1 608	1890	1816	2731	1762	18342	502	1153	2382	988	1053	864	729	1 234	1563	83			
Koncentrat pomid.	4738	7 061	7227	5180	4900	5185	76808	6649	6444	8353	5296	6799	4412	5834	5 942	5532	77			
Warzywa ogółem	16967	14 173	9766	25166	47886	66909	514570	79762	80992	86920	62778	55689	31584	20572	15 567	9444	97			
Cebula	1135	809	531	501	358	520	16413	692	1273	1839	775	1276	1935	1068	362	660	124			
Kapusta	5	2	3	15	24	7	6790	5	152	811	3394	1742	31	14	6	5	146			
Marchew	248	99	157	192	355	342	14823	575	805	1471	1507	1848	2043	792	215	26	16			
Ogórki	1145	1 531	672	3801	7384	11580	47432	11753	10275	9180	2791	1256	611	1187	1 027	739	110			
Pomidory	4212	4 400	4060	6164	15138	26112	162145	28479	27798	28831	19317	15928	8571	5542	5 541	2596	64			
Papryka	5030	904	434	3063	6465	8808	86274	12187	11694	12966	11647	12172	8738	6308	3 553	527	121			
Czosnek	1808	3 070	1044	1635	1490	1561	18891	1413	1089	1818	1752	1902	1191	1146	1 149	1275	122			
Przetwory ogółem	20018	20 500	24381	21501	23941	25723	271815	21913	22038	29070	19603	23712	18882	18120	20 551	18493	76			
Mrożonki	3207	3 170	3507	3465	3717	3616	40601	3776	3883	4061	2650	2580	2189	2454	2 448	2541	72			
Susze	3894	2 849	4245	3262	4427	5328	48234	4719	3881	4587	5083	4337	3898	3365	3 179	2913	69			
Marynaty	1198	1 228	1383	1836	1964	2471	17893	1166	1529	2153	1578	2017	1485	1528	1 522	1589	115			
Konserwy	5180	4 866	5595	5469	6991	6719	61240	3476	4100	6833	3190	5693	4229	3531	5 090	4044	72			
-kukurydza konserw.	1269	1 516	1801	1949	2658	1743	17899	515	1066	2285	974	1181	936	761	1 243	1503	83			
Koncentrat pomid.	3589	5 219	5648	3950	3626	3899	62110	5076	5317	6536	4055	5099	3293	4225	4 657	4190	74			

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2016 VII	0,37	0,23	0,29	0,62	0,72	0,67	1,36	0,77	0,68	0,47
VIII	0,37	0,22	0,25	0,67	0,72	0,64	1,40	0,82	0,72	0,41
IX	0,35	0,18	0,24	1,08	0,83	0,59	1,41	0,85	0,68	0,47
X	0,35	0,21	0,23	1,18	0,88	0,75	1,43	0,83	0,71	0,42
XI	0,32	0,22	0,23	1,50	0,91	0,80	1,43	0,79	0,72	0,38
XII	0,40	0,29	0,33	0,96	0,84	0,77	1,39	0,80	0,73	0,41
2016 I-XII	0,53	0,36	0,36	0,85	0,74	0,81	1,39	0,80	0,73	0,51
2017 I	0,33	0,21	0,22	1,72	0,95	1,00	1,43	0,84	0,64	0,42
II	0,32	0,23	0,25	1,80	0,73	0,77	1,40	0,81	0,69	0,38
III	0,36	0,25	0,26	1,42	0,88	0,54	1,39	0,83	0,66	0,38
IV	0,26	0,25	0,25	1,30	1,14	1,03	1,45	0,81	0,34	0,41
V	0,30	0,37	0,22	0,88	0,80	0,66	1,43	0,79	0,34	0,40
VI	0,32	0,29	0,26	0,68	0,68	0,60	1,43	0,80	0,70	0,44
VII	0,39	0,38	0,31	0,61	0,69	0,64	1,44	0,77	0,68	0,46
VIII	0,38	0,27	0,31	0,55	0,60	0,57	1,47	0,80	0,75	0,51
IX	0,37	0,24	0,23	0,67	0,86	0,71	1,43	0,80	0,78	0,48
Wskaźnik zmian w %										
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	96	89	75	123	145	125	98	100	103	94
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	99	99	87	100	119	112	102	98	107	117

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe ^a
2016 VI	1,46	1,12	1,51	1,19	1,65	-	1,65	2,88	2,47
VII	1,40	1,00	1,23	1,03	1,42	-	1,09	2,67	2,97
VIII	1,03	0,83	0,95	0,79	1,56	1,64	1,39	2,50	-
IX	0,80	0,66	0,81	0,76	-	1,22	1,75	2,62	-
X	0,67	0,41	0,75	0,71	-	-	5,17	3,34	-
XI	0,67	0,41	0,74	0,74	-	-	6,56	4,37	-
XII	0,72	0,45	0,75	0,73	-	-	10,15	6,25	-
2016 I-XII	1,10	0,91	1,15	0,91	1,54	1,43	5,58	4,84	2,73
2017 I	0,69	0,42	0,80	0,72	-	-	12,83	-	-
II	0,83	0,52	0,88	0,78	-	-	-	-	-
III	0,71	0,49	0,86	0,76	-	-	-	-	-
IV	0,71	0,51	0,86	0,75	-	-	4,56	9,13	-
V	0,83	0,94	0,93	0,85	-	-	4,35	4,14	-
VI	0,91	1,18	1,00	1,13	3,14	-	2,73	3,07	2,93
VII	1,23	1,05	1,12	1,14	2,14	-	2,14	2,78	3,00
VIII	1,24	0,89	0,92	0,93	1,96	1,39	1,60	1,69	2,46
IX	0,96	0,69	0,85	0,85	-	1,35	2,63	2,73	3,06
X	0,94	0,54	0,86	0,85	-	1,92	4,60	3,46	2,97
XI	0,97	0,49	0,87	0,87	-	-	7,25	4,72	2,86
Wskaźnik zmian w %									
<u>XI 2017</u> <u>X 2017</u>	103	91	101	102	x	x	158	137	96
<u>XI 2017</u> <u>XI 2016</u>	145	120	118	118	x	x	111	141	

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Keczip	Sok pomidorowy ^a
2016 X	3,54	9,70	3,32	3,31	3,60	4,80	2,21
XI	3,59	9,80	3,40	3,36	3,61	4,82	1,89
XII	3,57	9,65	3,32	3,29	3,57	4,77	1,86
2016 I-XII	3,68	9,78	3,29	3,25	3,56	4,70	2,06
2017 I	3,44	9,47	3,31	3,20	3,52	4,75	1,91
II	3,43	9,39	3,30	3,19	3,53	4,72	2,00
III	3,41	9,44	3,33	3,15	3,46	4,72	1,98
IV	3,42	9,51	3,29	3,15	3,40	4,75	1,98
V	3,41	9,40	3,33	3,19	3,46	4,77	1,93
VI	3,44	9,40	3,32	3,18	3,42	4,76	1,93
VII	3,43	9,13	3,18	3,15	3,31	4,71	1,93
VIII	3,40	9,10	3,21	3,18	3,30	4,69	1,86
IX	3,09	9,24	3,35	3,30	3,31	4,76	1,86
X	3,05	9,05	3,21	3,09	3,37	4,94	1,81
Wskaźnik zmian w %							
<u>X 2017</u> IX 2017	99	98	96	94	102	104	97
<u>X 2017</u> X 2016	86	93	97	93	94	103	82

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafiory ^a	Pieczarki
2016 VI	2,87	1,97	2,74	2,55	6,67	6,82	12,43	4,47	-	3,87	7,43
VII	3,04	1,89	2,59	2,30	6,66	6,42	12,34	4,13	2,98	3,90	7,44
VIII	2,47	1,74	2,10	1,92	5,40	6,00	6,19	3,88	2,66	3,90	7,50
IX	2,09	1,73	1,83	1,76	4,40	5,33	5,04	4,13	3,14	3,77	7,56
X	1,88	1,35	1,72	1,69	4,03	5,27	5,75	4,89	5,47	3,76	7,59
XI	1,76	1,36	1,64	1,61	3,78	5,10	7,32	5,80	-	4,56	7,51
XII	1,76	1,27	1,59	1,60	3,80	5,33	9,95	7,62	-	6,95	7,80
2016 I-XII	2,29	1,77	2,20	1,91	4,93	5,73	10,31	6,04	4,08	5,45	7,51
2017 I	1,78	1,23	1,64	1,62	3,80	6,35	11,11	9,19	-	7,68	7,78
II	1,85	1,26	1,70	1,66	3,84	8,04	14,40	10,14	-	7,75	7,58
III	1,82	1,25	1,69	1,67	3,74	7,65	14,01	8,84	-	6,38	7,61
IV	1,80	1,22	1,65	1,66	3,81	6,61	12,90	10,11	6,99	6,30	7,65
V	1,82	1,48	1,75	1,74	4,40	6,63	12,26	7,07	7,03	7,17	7,57
VI	2,08	1,72	2,07	2,20	4,83	6,73	10,71	4,78	4,96	4,30	7,61
VII	2,62	2,23	2,40	2,62	5,33	6,55	11,41	4,24	3,73	4,24	7,58
VIII	2,36	1,92	2,10	2,05	4,77	6,46	6,68	3,62	3,07	3,52	7,62
IX	2,11	1,66	1,99	1,87	4,35	6,15	5,71	4,09	3,84	3,92	7,56
X	1,99	1,53	1,94	1,77	4,11	5,67	6,41	5,65	-	4,36	7,54
Wskaźnik zmian w %											
<u>X 2017</u> IX 2017	94	92	97	95	94	92	112	138	x	111	100
<u>X 2017</u> X 2016	106	113	113	105	102	108	111	116	x	116	99

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

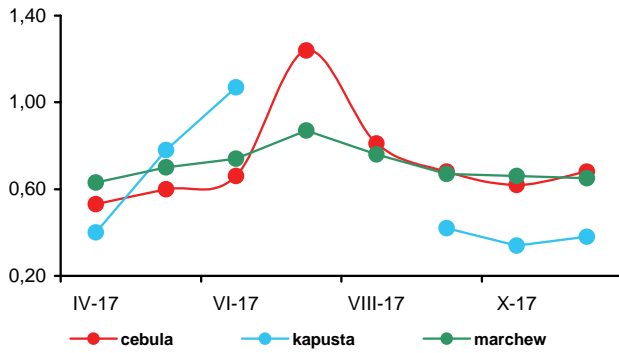
Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Szpinak mrożony	Kalafiori mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2016 VI	5,99	15,00	8,48	9,78	8,54	10,75	3,73	6,38	9,06	4,02
VII	5,96	15,00	8,42	9,68	8,56	10,80	3,74	6,33	9,06	4,04
VIII	5,97	15,05	8,34	9,66	8,54	10,70	3,74	6,35	9,06	4,05
IX	5,94	15,05	8,34	9,56	8,48	10,80	3,69	6,33	9,00	4,07
X	6,03	15,15	8,34	9,60	8,48	10,80	3,71	6,38	9,09	4,03
XI	6,04	15,30	8,36	9,66	8,54	10,75	3,71	6,38	9,06	3,95
XII	5,88	15,10	8,42	9,66	8,48	10,65	3,69	6,20	8,80	3,94
2016 I-XII	5,98	15,03	8,41	9,63	8,55	10,73	3,74	6,31	8,99	4,05
2017 I	5,99	15,25	8,38	9,68	8,44	10,70	3,73	6,35	8,94	3,91
II	5,97	15,25	8,38	9,70	8,54	10,65	3,71	6,28	8,86	3,94
III	6,06	15,30	8,38	9,60	8,52	10,65	3,70	6,33	8,89	4,04
IV	5,88	15,35	8,26	9,62	8,44	10,60	3,70	6,10	8,63	4,04
V	6,07	15,40	8,42	9,64	8,52	10,50	3,72	6,25	8,89	4,08
VI	6,09	15,50	8,42	9,64	8,50	10,55	3,73	6,23	8,86	4,08
VII	6,18	15,60	8,46	9,64	8,50	10,60	3,75	6,28	8,91	4,07
VIII	6,19	15,45	8,38	9,72	8,48	10,55	3,74	6,28	8,94	4,05
IX	6,13	15,45	8,44	9,76	8,58	10,60	3,67	6,25	8,89	3,93
X	6,19	15,50	8,42	9,68	11,08	10,60	3,72	6,23	8,91	4,00
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{X\ 2017}{IX\ 2017}$	101	100	100	99	129	100	101	100	100	102
$\frac{X\ 2017}{X\ 2016}$	103	102	101	101	131	98	100	98	98	99

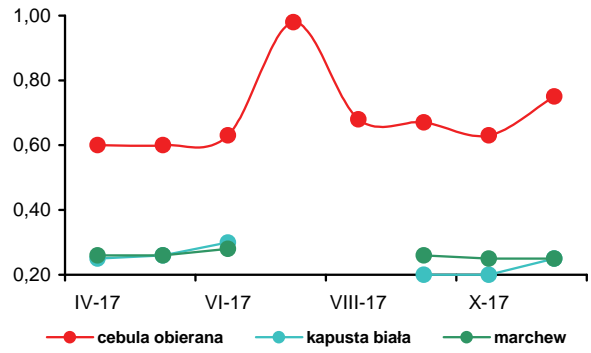
^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

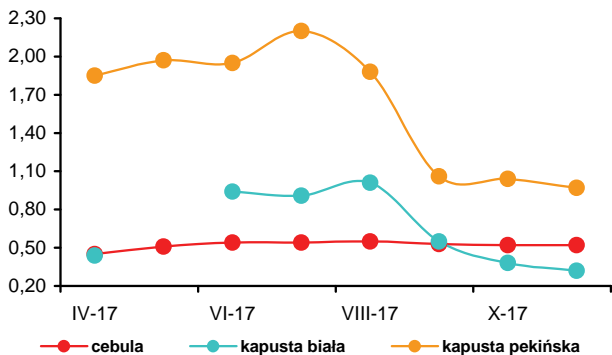
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

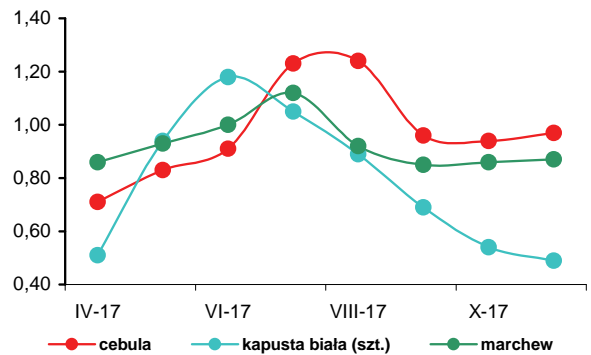
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

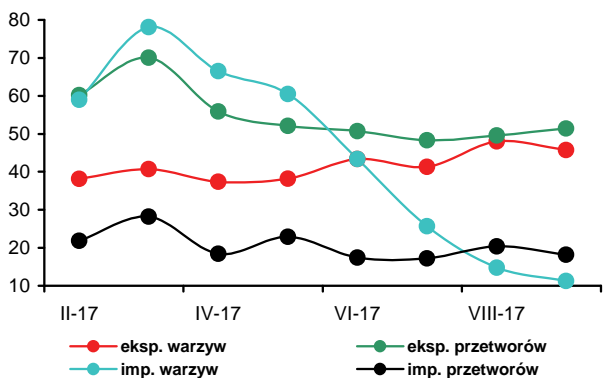
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

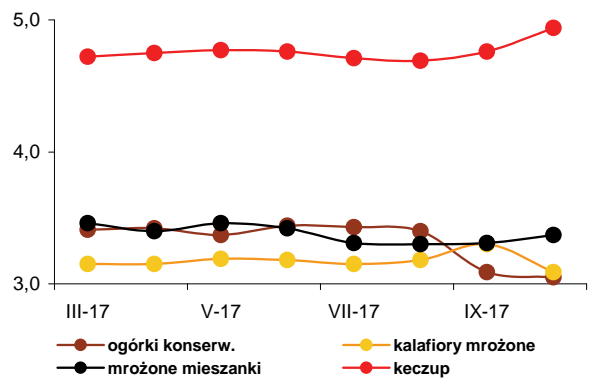
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

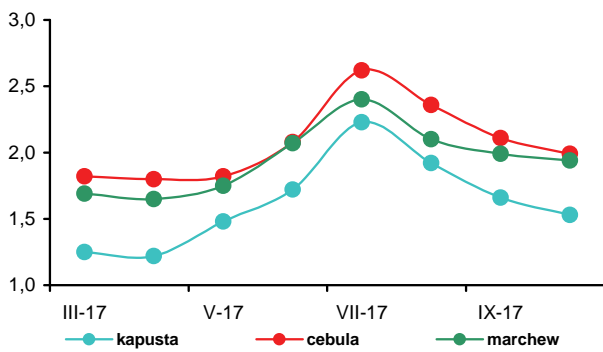
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

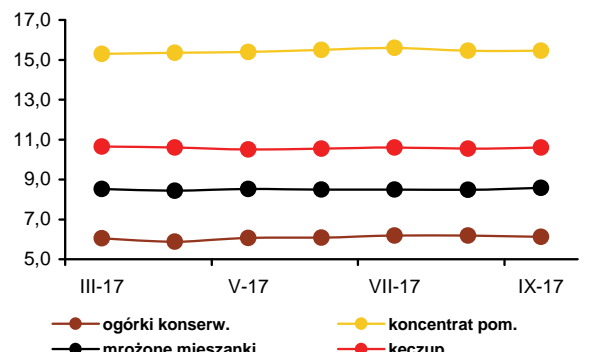
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

Średnie ceny oferowane za jabłka w listopadzie 2017 r., w porównaniu z listopadem 2016 r., w firmach eksportujących wzrosły o 104%, w spółdzielniach ogrodniczych o 98%, a na rynkach hurtowych o 94%. Gruszki na rynkach hurtowych podrożały o 47%, w skupie w spółdzielniach ogrodniczych o 24%, a na eksport o 23%. Na rynkach hurtowych wzrosły ceny śliwek (o 94%), winogron (o 40%), cytryn (o 9%), bananów (o 4%) i mandarynek (o 3%). W hur-

cie obniżyły się jedynie ceny importowanych pomarańcz (o 13%). Zakłady przetwórcze, z powodu najniższej od 2007 r. podaży surowca, za jabłka do tłoczenia płaćły 0,99 zł/kg (drożej o 200% niż w listopadzie poprzedniego roku). Wzrost cen skupu jabłek przemysłowych, stymulowany konkurencją zakładów przetwórczych o surowiec, przyczynił się do zwiększenia cen eksportowanego z Polski zagęszczonego soku jabłkowego. W listopadzie 2017 r., w porównaniu z październikiem br., przeciętne ceny jabłek oferowane przez firmy eksportujące spadły o 4%, przez spółdzielnie ogrodnicze nie zmieniły się, a na rynkach hurtowych podrożały o 1%. W zakładach przetwórczych cena skupu jabłek wzrosła o 3%. Na rynkach hurtowych podrożały winogrona (o 48%), banany (o 5%), gruszki (o 3%) oraz śliwki i cytryny (po 2%). Potaniały natomiast mandarynki (o 19%), a także pomarańcze (o 6%).

Średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów w październiku 2017 r., w relacji do października 2016 r., zwiększyły się o 14,4%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 5,4%. Najbardziej wzrosły ceny jabłek (o 55,8%), owoców pestkowych (o 35,1%), a także owoców jagodowych (o 18,6%). Ceny owoców cytrusowych zwiększyły się o 5,7%, przetworów owocowych o 4,1%, a owoców mrożonych o 2,2%. Banany potaniały o 3,6%. Nie zmieniły się ceny owoców suszonych i orzechów.

W średnich i dużych firmach produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych we wrześniu 2017 r., w relacji do września 2016 r., była o 49% mniejsza. Produkcja pozostałych soków pitnych warzywnych i owocowo-warzywnych zmniejszyła się 39%. Zwiększyła się produkcja soków pitnych wytwarzanych z owoców cytrusowych (o 1%), a także produkowanych z jabłek (o 39%). Większa była też produkcja dżemów (o 54%). Produkcja soków zagęszczonych była

mniejsza o 54%, mrożonek o 29%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 13%. W miesiącach I-IX 2017 r. produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych, w wyniku małej podaży surowca, zmniejszyła się w relacji do analogicznego okresu 2016 r. o 8% do 462,7 tys. ton. Produkcja pozostałych soków pitnych warzywnych i owocowo-warzywnych była mniejsza o 30%, a produkowanych z jabłek o 13%. Zwiększyła się produkcja soków pitnych wytwarzanych z owoców cytrusowych (o 3%) oraz produkcja dżemów (o 42%). Produkcja soków zagęszczonych była mniejsza o 52%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 23%, a mrożonek o 13%. Średnie ceny zbytu pitnych soków pomarańczowych w październiku 2017 r., wobec października 2016 r., w wyniku wzrostu cen importowych surowca, zwiększyły się o 9%, a soków jabłkowych o 2%. Ceny dżemów produkowanych z czarnych porzeczek były niższe o 5%, a z truskawek o 16%.

Wolumen eksportu owoców świeżych we wrześniu 2017 r. wobec września 2016 r. był mniejszy o 41%, a przetworów owocowych o 13%. Rozmiary eksportu owoców świeżych obniżyły się z powodu mniejszej sprzedaży większości owoców, głównie jabłek (o 49%), a w przypadku przetworów, ograniczenia wywozu mrożonek (o 12%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 41%). Wartość eksportu owoców świeżych obniżyła się o 13% (do 36,1 mln EUR), natomiast wyższe ceny mrożonek, a także dżemów zahamowały spadek wartości eksportu przetworów owocowych, który obniżył się o 8% do 103,0 mln EUR. Import owoców świeżych zwiększył się o 23% do 135,6 tys. ton, przy większych zakupach owoców z innych stref klimatycznych, głównie bananów o 63%. Przywóz przetworów wzrósł o 19% do 40,1 tys. ton, zwiększył się import soków zagęszczonych (o 3%) i mrożonek (o 80%). W okresie I-IX 2017 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 168,9 mln EUR, wobec dodatniego 8,2 mln EUR w analogicznym okresie poprzedniego roku. Wartość eksportu zmniejszyła się o 2% do 1 370,1 mln EUR, a importu wzrosła o 11% i wyniosła 1 539,0 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg) ^a

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2016 IX	0,91	1,78	8,75	-	3,08	-	1,29
X	0,78	2,02	-	-	-	-	2,01
XI	0,88	2,34	-	-	-	-	-
XII	0,93	2,37	-	-	-	-	-
2016 I-XII	1,02	2,36	6,63	3,50	4,42	2,26	1,94
2017 I	0,95	2,66	-	-	-	-	-
II	1,01	2,79	-	-	-	-	-
III	1,08	3,59	-	-	-	-	-
IV	1,15	4,02	-	-	-	-	-
V	1,58	4,29	10,00	-	-	-	-
VI	1,91	4,50	5,87	-	-	-	-
VII	1,79	3,83	7,79	5,36	4,54	5,00	-
VIII	1,98	-	10,00	-	3,08	3,68	3,85
IX	1,88	2,99	12,00	-	3,08	3,21	3,42
X	1,74	2,86	12,00	-	-	-	4,14
XI	1,74	2,91	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XI 2017</u> X 2017	100	102	x	x	x	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	198	124	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg) ^a

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2016 IX	0,26	-	-	-	-	4,65	0,62	-	-	0,82
X	0,25	-	-	-	-	4,53	-	-	-	0,72
XI	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2016 I-XII	0,28	3,90	1,67	1,75	0,67	4,98	0,69	1,50	1,07	0,93
2017 I	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,38	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,47	5,09	3,67	2,90	1,00	4,10	-	-	-	-
VII	0,48	5,71	3,80	4,08	1,00	4,32	-	5,06	2,20	-
VIII	0,76	-	-	-	-	4,47	0,72	6,13	2,50	2,50
IX	0,79	-	-	-	-	4,70	0,75	-	-	2,30
X	0,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,99	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>XI 2017</u> X 2017	103	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	300	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czereśnie	Śliwki
2016 IX	0,65	1,13	1,00	-	-	-	0,63	1,89	1,82	8,50	-	1,04
X	0,64	1,07	0,94	0,64	0,61	0,62	0,61	2,03	1,90	-	-	2,20
XI	0,76	1,21	1,16	0,74	0,76	0,76	0,76	2,18	2,06	-	-	-
XII	0,84	1,24	1,22	0,76	0,80	0,81	0,82	2,20	2,20	-	-	-
2016 I-XII	0,84	1,29	1,18	0,79	0,78	0,83	0,83	2,07	2,16	6,88	4,82	1,51
2017 I	0,89	1,32	1,28	0,74	0,81	0,84	0,86	2,20	2,20	-	-	-
II ^a	0,96	1,52	1,36	0,93	0,93	0,96	0,99	-	-	-	-	-
III ^a	1,04	1,53	1,35	0,97	0,96	0,98	1,02	-	-	-	-	-
VI ^a	1,07	1,53	1,37	1,00	0,98	1,02	1,05	-	-	-	-	-
V ^a	1,57	1,89	1,85	1,60	1,58	1,62	1,63	-	-	-	-	-
VI ^a	1,64	2,00	1,86	1,66	1,64	1,71	1,76	-	-	5,04	-	-
VII ^a	1,46	2,00	1,89	1,45	1,45	1,59	1,59	-	-	5,25	-	-
VIII	1,50	-	-	1,61	-	1,51	-	-	-	-	-	4,00
IX	1,70	1,89	1,90	-	1,60	1,65	1,73	2,70	-	-	-	3,38
X	1,61	1,79	1,90	1,59	1,58	1,59	1,59	2,70	2,70	-	-	3,00
XI	1,55	1,76	1,90	1,42	1,47	1,50	1,51	2,68	2,70	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>XI 2017</u> X 2017	96	98	100	89	93	94	95	99	100	x	x	x
<u>XI 2017</u> XI 2016	204	145	164	192	193	197	199	123	131	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2016 VIII	74 408	13 073	36 269	24 442	60 536	3 031	5 732
IX	18 232	12 896	38 092	50 793	36 903	2 783	4 971
X	21 731	10 235	30 280	77 046	19 849	3 330	4 751
XI	20 111	11 068	27 873	58 226	19 324	3 674	4 590
XII	17 794	18 455	26 975	17 087	17 286	3 224	4 031
2016 I-XII	229 527	141 303	382 866	302 790	403 096	34 192	59 643
2017 I	13 288	10 730	24 075	4 698	16 786	2 459	3 944
II	15 778	10 095	26 861	4 197	17 472	3 225	4 404
III	20 982	13 554	33 659	3 475	20 978	3 669	4 985
IV	18 580	12 542	28 652	4 012	13 696	4 572	4 560
V	15 563	10 992	29 456	5 136	13 001	3 942	4 700
VI	11 209	11 614	34 305	5 676	78 184	4 611	4 428
VII	10 464	9 952	39 148	4 405	81 818	3 464	3 916
VIII	16 515	12 382	33 973	9 686	31 869	3 781	4 121
IX	25 342	13 020	23 082	23 166	26 105	4 282	4 303
Wskaźniki zmian (%)							
<u>VIII 2017</u> VII 2017	153	105	68	239	82	113	104
<u>VIII 2017</u> VIII 2016	139	101	61	46	71	154	87

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego)

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017*							IX 2017 IX 2016 (%)
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX				
Owoce świeże	78 148	48 447	52 640	75 835	107 113	137 508	1 366 272	159 023	162 835	162 791	149 548	134 855	110 917	54 461	36 941	31 277	59			
Jablka	39 787	18 428	29 182	59 012	81 669	103 600	1 092 142	133 830	141 497	143 111	135 085	122 391	90 860	33 110	14 128	14 949	51			
Gruszki	431	860	4 571	5 517	5 918	8 705	49 620	6 182	6 999	6 019	3 359	1 681	1 047	96	400	1 203	26			
Truskawki	687	699	360	165	136	138	15 254	86	171	1 278	754	270	4 546	565	737	154	43			
Śliwki	282	3 419	4 335	727	184	178	9 204	52	29	36	23	13	62	253	1 244	1 251	29			
Maliny	4 772	5 379	5 404	1 035	379	144	18 900	7	376	281	221	289	292	1 951	2 276	2 110	39			
Wiśnie	5 836	1 773	81	87	128	28	9 207	25	92	16	53	149	231	585	267	110	135			
Przetwory owocowe	87 476	91 714	88 692	91 287	97 247	69 592	1 001 187	75 304	77 506	90 010	76 038	86 833	82 087	86 557	84 455	74 061	84			
Zagęszczony sok jabłkowy	22 684	23 858	26 787	31 983	34 748	17 015	292 010	18 504	19 712	21 827	19 198	22 841	19 982	17 273	18 212	15 754	59			
Truskawki w puszkach	1 071	1 065	680	912	668	541	10 007	585	779	849	990	821	902	1 236	995	912	134			
Wiśnie w puszkach	677	547	455	465	432	293	5 427	404	247	705	550	592	455	478	955	292	64			
Dżemy	2 680	2 672	2 908	3 297	2 722	3 383	33 935	2 719	2 775	3 310	2 850	3 122	3 609	3 440	3 664	2 174	75			
Mrożonki	35 694	35 000	32 413	29 181	31 424	24 767	374 121	29 269	31 434	34 000	27 806	31 770	30 290	33 869	31 710	28 461	88			
Owoce świeże	61 394	54 556	41 498	31 398	42 796	52 740	592 254	55 661	56 883	60 047	53 164	56 080	53 342	44 510	51 003	36 146	87			
Jablka	11 940	5 929	8 243	16 540	23 431	30 036	316 823	38 100	40 844	44 219	40 979	43 470	33 504	13 536	6 369	6 905	84			
Gruszki	244	520	2 338	2 552	2 624	4 094	23 252	2 994	3 532	2 524	1 243	717	304	86	223	590	25			
Truskawki	1 207	1 494	717	295	208	233	16 442	143	167	450	249	279	6 522	1 178	1 302	501	70			
Śliwki	193	1 689	2 182	446	62	40	4 736	45	33	55	41	33	53	210	1 103	1 156	53			
Maliny	7 356	8 115	8 974	2 367	1 042	486	32 363	23	953	675	612	675	809	2 679	3 176	3 796	42			
Wiśnie	4 245	1 155	80	71	105	29	6 804	23	84	15	63	126	203	872	464	190	237			
Przetwory owocowe	112 350	117 716	112 285	111 659	113 936	80 289	1 235 576	84 259	88 285	103 737	85 427	97 307	102 949	119 773	118 550	102 968	92			
Zagęszczony sok jabłkowy	24 359	25 825	28 521	29 436	34 125	16 878	314 495	17 499	18 980	20 246	17 889	21 730	19 418	17 337	19 322	18 114	64			
Truskawki w puszkach	1 594	1 496	896	1 287	949	774	14 146	831	1 187	1 263	1 571	1 221	1 340	2 649	1 656	1 323	148			
Wiśnie w puszkach	767	624	548	545	561	373	6 526	474	324	845	677	686	607	611	1 029	514	94			
Dżemy	4 436	3 990	4 474	5 229	4 441	4 755	52 865	3 704	4 213	4 894	4 001	4 329	5 412	4 898	5 548	4 336	97			
Mrożonki	41 151	42 221	41 308	37 805	39 807	30 102	455 737	34 933	36 181	41 040	33 652	37 029	37 158	45 083	46 651	39 506	96			

* dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Ministerstwa Finansów (MF).

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2016												2017*												IX 2017	IX 2016
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	IX (%)									
Owoce świeże	138 841	145 196	110 317	118 718	146 898	163 763	1 521 397	146 317	118 196	123 532	102 647	129 515	129 607	165 486	175 390	135 632	123									
Banany	29 431	31 102	26 648	39 355	40 823	34 058	402 822	41 967	38 217	46 131	41 890	45 491	33 841	34 344	33 366	43 551	163									
Owoce cytrusowe	14 868	14 396	18 320	33 599	66 640	97 395	498 944	77 261	55 706	44 658	30 156	25 377	15 931	14 538	15 737	18 017	98									
Brzoskwinie i nekt.	31 562	33 122	17 095	2 370	749	1 185	107 333	67	100	283	177	6 853	21 763	36 519	40 354	18 869	110									
Winogrona	6 729	17 243	18 157	17 454	10 490	4 572	97 649	3 043	3 041	5 825	6 044	5 619	2 499	8 799	18 303	16 766	92									
Arbuzy	35 058	28 449	11 095	1 256	1 025	780	134 148	967	707	991	2 013	14 742	30 434	40 964	37 761	5 815	52									
Jablka	1 703	1 621	562	865	1 109	417	11 912	806	595	649	679	1 359	879	1 232	662	3 340	594									
Przetwory razem	34 351	31 244	33 626	35 133	36 067	31 300	371 779	31 449	28 731	37 400	30 918	30 948	29 425	32 495	37 725	40 103	119									
Soki zagęszczone	13 168	12 288	14 571	14 968	15 187	13 223	163 068	15 075	9 474	14 510	11 039	13 074	11 455	11 285	12 894	15 000	103									
-sok pomarańczowy	2 201	2 656	2 697	2 156	2 028	3 600	31 089	2 243	1 553	2 545	2 002	2 840	2 522	1 679	2 582	2 116	78									
Mrożonki	10 180	8 246	6 501	6 574	6 445	5 295	66 918	4 830	5 609	6 707	6 270	6 073	7 028	9 184	11 181	11 688	180									
Susze	1 222	1 268	2 015	2 358	2 092	1 232	15 171	1 364	1 344	1 294	1 045	778	791	1 249	1 408	1 404	70									
Dżemy	1 116	854	1 156	1 134	1 142	1 060	12 287	831	1 471	1 554	1 031	1 190	1 233	1 014	916	1 185	102									
Przetwory puszkow.	8 556	8 454	9 151	9 919	11 052	10 234	112 439	8 995	10 632	13 211	11 436	9 760	8 754	9 629	11 252	10 658	116									
-ananasy	1 201	1 607	1 378	1 219	1 217	1 376	15 837	1 804	1 529	2 112	3 206	1 577	1 540	1 426	1 772	1 200	87									
-brzoskwinie	1 136	1 354	2 126	1 736	2 833	2 136	20 784	1 336	1 964	2 793	1 822	1 966	1 397	1 191	1 301	2 212	104									
Owoce świeże	112 766	114 698	94 958	105 036	122 478	127 783	1 312 996	118 405	106 034	123 027	103 859	140 056	123 467	126 180	137 382	111 154	117									
Banany	18 452	18 320	14 838	19 360	21 004	18 513	253 194	22 467	22 063	30 748	29 991	32 905	22 402	18 291	16 945	19 971	135									
Owoce cytrusowe	22 059	18 216	17 544	26 462	44 329	60 453	377 839	50 504	40 572	33 749	23 678	25 353	20 251	17 617	16 979	16 425	94									
Brzoskwinie i nekt.	23 771	23 931	12 274	1 718	628	997	83 774	130	250	501	195	7 278	19 749	25 776	30 137	12 266	100									
Winogrona	8 410	15 246	15 270	16 447	12 433	7 855	114 566	6 697	6 165	9 780	8 104	8 623	4 139	10 749	18 608	16 283	107									
Arbuzy	8 168	5 184	1 669	800	651	473	39 079	724	673	1 070	1 788	7 218	11 420	9 445	10 023	1 391	83									
Jablka	1 014	825	527	672	1 060	429	9 081	777	529	637	624	1 234	806	995	803	1 148	218									
Przetwory razem	50 664	46 888	50 592	50 213	52 949	51 775	582 733	44 492	42 889	55 739	44 369	47 400	45 684	53 515	59 604	55 775	110									
Soki zagęszczone	16 380	14 918	16 811	14 932	16 834	17 254	192 506	15 868	11 996	17 392	13 885	16 807	15 345	18 105	17 466	16 804	100									
-sok pomarańczowy	3 699	4 240	4 697	3 614	3 731	6 727	53 685	4 030	2 828	4 966	4 154	5 541	4 606	3 078	4 579	3 971	85									
Mrożonki	16 432	12 936	10 069	9 768	10 194	8 310	109 273	7 436	8 322	10 544	9 815	9 114	10 255	15 108	19 169	17 777	177									
Susze	3 068	3 834	5 587	6 521	6 320	4 269	48 102	4 206	4 125	4 558	3 245	3 039	2 687	3 341	3 543	3 567	64									
Dżemy	2 122	1 721	2 378	2 420	2 337	2 186	22 248	1 672	2 425	2 415	1 695	2 380	2 529	2 124	1 915	2 286	96									
Przetwory puszkow.	12 387	13 097	15 223	16 129	16 853	19 196	206 041	14 595	15 646	20 518	15 492	15 865	14 506	14 618	17 280	15 006	99									
-ananasy	1 310	1 822	1 571	1 676	1 508	1 721	18 642	2 181	1 894	2 596	3 836	1 856	1 771	1 597	2 010	1 387	88									
-brzoskwinie	907	1 035	1 775	1 362	2 519	1 865	17 064	1 068	1 545	2 266	1 373	1 575	1 168	948	1 082	1 752	99									

* dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2016 VIII	0,32	0,60	2,14	0,44	1,51	0,65	1,23	0,64	1,08	1,40	1,14
IX	0,28	0,51	1,99	0,43	1,66	0,99	1,33	0,63	1,06	1,32	1,20
X	0,28	0,46	1,79	0,46	2,29	0,82	1,31	0,66	0,92	1,41	1,17
XI	0,29	0,44	1,53	0,43	2,75	0,82	1,36	0,63	0,98	1,42	1,30
XII	0,29	0,47	1,69	0,43	3,39	1,04	1,37	0,64	0,99	1,43	1,27
2016 I-XII	0,29	0,47	1,08	0,44	1,71	0,74	1,18	0,68	1,08	1,41	1,20
2017 I	0,28	0,48	1,66	0,37	3,19	0,92	1,26	0,68	0,95	1,42	1,17
II	0,29	0,50	0,98	0,62	2,53	0,91	1,26	0,62	0,96	1,52	1,31
III	0,31	0,42	0,35	0,54	2,40	0,94	1,34	0,66	0,93	1,49	1,20
IV	0,30	0,37	0,33	0,51	2,77	-	1,30	0,66	0,93	1,59	1,23
V	0,36	0,43	1,03	0,62	2,33	-	1,38	0,68	0,95	1,49	1,16
VI	0,37	0,29	1,43	0,73	2,77	0,88	1,29	0,85	0,97	1,49	1,33
VII	0,41	0,89	2,09	0,55	1,37	1,49	1,65	0,89	1,00	2,14	1,28
VIII	0,45	0,56	1,77	0,65	1,40	1,74	1,76	1,36	1,06	1,66	1,08
IX	0,46	0,49	3,26	0,81	1,80	1,73	1,78	1,24	1,15	1,45	1,76
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>IX 2017</u> VIII 2017	102	88	184	125	129	99	101	91	108	87	163
<u>IX 2017</u> IX 2016	164	96	164	188	108	175	134	197	108	110	147

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2016 IX	1,47	1,39	1,55	1,57	1,55	2,83	9,48	2,13	-	1,85	4,04	8,43	6,79	5,79	5,86
X	1,29	1,25	1,32	1,38	1,31	2,62	11,75	-	-	2,84	3,83	5,61	5,91	5,63	5,69
XI	1,20	1,16	1,25	1,23	1,20	2,72	-	-	-	3,36	3,71	5,42	4,85	5,64	7,02
XII	1,20	1,15	1,23	1,24	1,21	3,01	-	-	-	-	3,73	4,78	4,31	4,78	9,74
2016 I-XII	1,41	1,37	1,43	1,45	1,41	2,89	9,39	3,79	7,52	2,60	4,43	7,93	5,39	4,98	9,25
2017 I	1,23	1,20	1,25	1,24	1,23	2,80	-	-	-	-	3,98	4,95	4,58	4,59	14,16
II	1,43	1,35	1,43	1,48	1,45	3,03	-	-	-	-	4,23	5,22	4,99	4,53	13,96
III	1,54	1,45	1,55	1,55	1,52	3,57	-	-	-	-	4,60	4,95	5,37	4,67	12,74
IV	1,60	1,43	1,60	1,59	1,57	3,59	-	-	-	-	-	5,07	5,76	4,74	11,31
V	2,01	1,85	1,98	1,97	1,96	4,34	16,80	-	-	-	5,17	7,09	6,45	4,75	10,36
VI	2,07	-	2,05	2,09	2,08	4,49	6,38	-	9,40	-	4,77	7,51	6,16	4,83	11,06
VII	2,18	-	-	-2,18	-	4,67	8,92	7,05	14,14	5,17	3,78	7,10	7,12	5,06	8,66
VIII	2,15	-	-	-	-	4,93	10,94	9,77	-	4,34	3,14	6,56	6,99	5,19	6,18
IX	2,32	-	2,35	2,35	2,32	4,27	9,90	-	-	4,39	3,23	6,23	6,95	5,05	5,78
X	2,32	-	2,36	2,35	2,33	3,87	15,17	-	-	6,37	3,67	5,81	6,15	5,23	6,62
XI	2,33	-	2,36	2,36	2,32	4,00	13,63	-	-	6,50	3,86	5,90	4,97	4,92	9,80
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XI 2017</u> X 2017	101	x	100	101	100	103	90	x	x	102	105	102	81	94	148
<u>XI 2017</u> XI 2016	194	x	204	192	189	147	x	x	x	194	104	109	103	87	140

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące		Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jablkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2016	VIII	7,97	9,50	2,29	2,63
	IX	8,00	9,67	2,31	2,64
	X	8,00	9,70	2,27	2,64
	XI	7,93	9,87	2,27	2,53
	XII	7,93	9,83	2,25	2,49
2016	I-XII	8,01	9,44	2,28	2,60
2017	I	7,40	7,70	2,24	2,65
	II	7,30	7,77	2,24	2,72
	III	7,30	7,77	2,28	2,73
	IV	7,20	7,73	2,24	2,78
	V	7,20	7,67	2,25	2,85
	VI	7,23	7,60	2,23	2,86
	VII	7,27	7,83	2,23	2,92
	VIII	7,43	7,93	2,23	2,89
	IX	7,73	8,17	2,21	2,82
	X	7,60	8,10	2,31	2,87
Wskaźniki zmian cen (%)					
<u>X 2017</u> IX 2017		98	99	105	102
<u>X 2017</u> X 2016		95	84	102	109

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki	
2016	VIII	2,78	5,89	3,81	-	13,48	20,28	8,04	4,97	5,86	14,06	8,76
	IX	2,52	4,97	3,24	-	-	20,06	6,57	4,81	5,75	12,01	8,74
	X	2,32	4,55	4,32	-	-	-	6,94	4,62	6,01	7,99	8,00
	XI	2,35	4,68	-	-	-	-	8,54	4,51	5,90	7,07	5,81
	XII	2,36	4,91	-	-	-	-	12,34	4,49	5,06	6,55	4,90
2016	I-XII	2,57	5,25	4,38	13,16	11,48	25,29	11,25	5,03	5,31	9,70	6,71
2017	I	2,37	5,11	-	-	-	-	15,77	4,60	5,16	6,56	5,13
	II	2,36	5,47	-	-	-	-	16,33	4,75	5,09	6,47	5,91
	III	2,43	5,76	-	-	-	-	15,20	5,07	5,17	6,42	6,44
	IV	2,49	6,05	-	-	-	-	12,41	5,30	5,19	6,51	6,95
	V	2,78	6,33	-	-	16,89	-	12,15	5,51	5,49	8,12	8,03
	VI	3,23	6,74	-	18,82	8,77	47,20	12,75	5,40	5,70	8,95	8,56
	VII	3,47	6,98	7,87	16,58	11,65	25,80	11,71	4,86	6,27	9,07	9,04
	VIII	3,55	6,56	6,43	-	15,13	23,98	8,15	4,32	6,69	8,77	8,53
	IX	3,56	6,06	6,30	-	-	24,04	7,30	4,25	6,69	8,33	8,48
	X	3,53	5,92	7,55	-	-	-	8,26	4,41	6,67	7,70	7,93
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>X 2017</u> IX 2017		99	98	120	x	x	x	113	104	100	92	94
<u>X 2017</u> X 2016		152	130	175	x	x	x	119	95	111	96	99

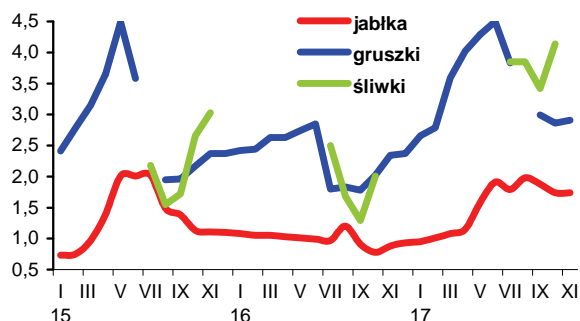
Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

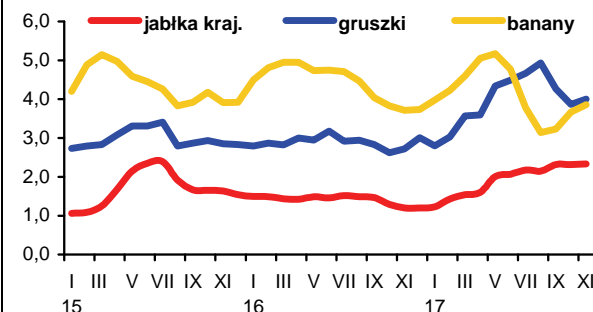
Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2016 VIII	13,19	3,71	4,34	15,60	8,56	6,24
IX	13,17	3,64	4,38	15,62	8,64	6,27
X	13,17	3,61	4,22	15,46	8,72	6,31
XI	12,94	3,64	4,26	15,54	8,86	6,39
XII	13,14	3,63	4,26	15,34	8,84	6,35
2016 I-XII	13,16	3,65	4,29	15,66	8,55	6,25
2017 I	13,28	3,58	4,24	15,40	8,94	6,46
II	13,36	3,60	4,21	15,20	9,06	6,46
III	13,19	3,59	4,23	15,42	9,04	6,47
IV	13,25	3,51	4,21	15,18	8,98	6,44
V	13,53	3,61	4,21	15,28	9,12	6,49
VI	13,47	3,64	4,30	15,40	9,12	6,51
VII	13,67	3,65	4,27	15,62	9,18	6,54
VIII	13,78	3,60	4,28	15,64	9,16	6,56
IX	13,64	3,58	4,26	15,64	9,22	6,58
X	13,81	3,62	4,26	16,22	9,12	6,56
Wskaźniki zmian cen (%)						
$\frac{X\ 2017}{IX\ 2017}$	101	101	100	104	99	100
$\frac{X\ 2017}{X\ 2016}$	105	100	101	105	105	104

Źródło: Dane GUS.

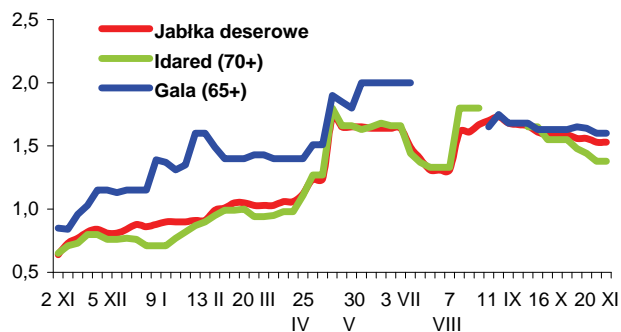
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w latach 2015-2017 (zł/kg)

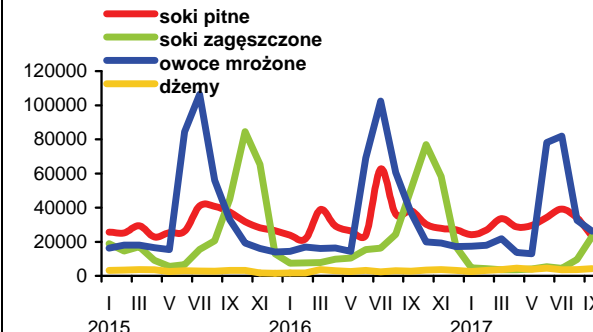
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2015-2017 (zł/kg)

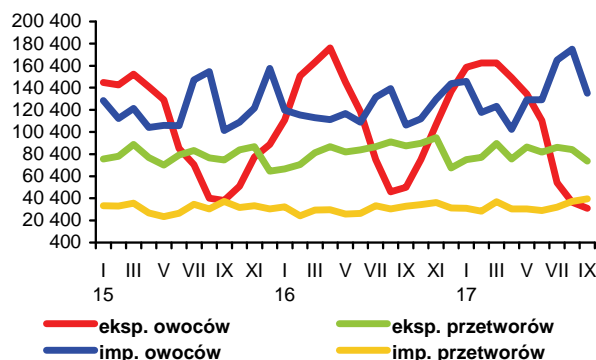
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od XI 2016 r. do XI 2017 r. (zł/kg)

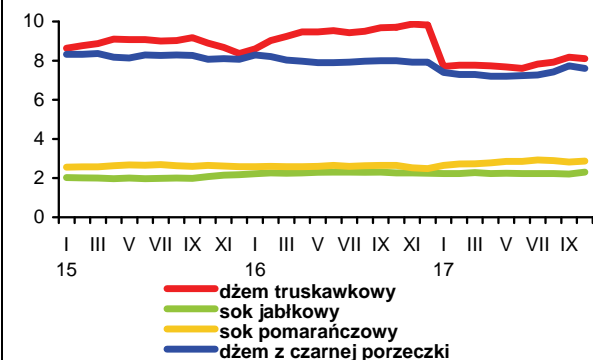
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w latach 2015-2017 (tony)

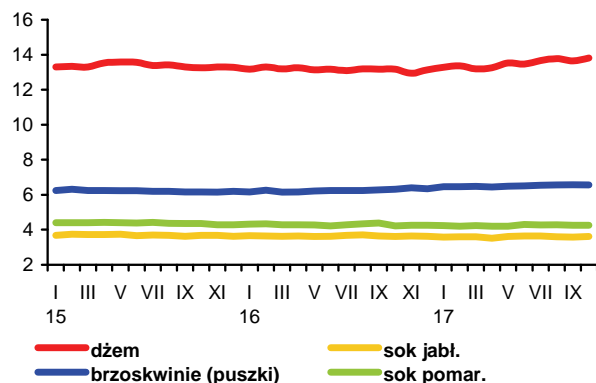
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w latach 2015-2017 (tony)

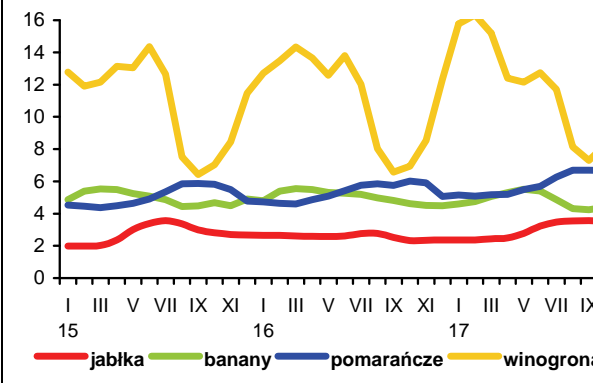
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w latach 2015-2017 (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w latach 2015-2017 (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w latach 2015-2017 (zł/kg)

W listopadzie światowe ceny wszystkich podstawowych artykułów mlecznych były niższe niż w październiku. W Europie najbardziej potaniało masło, prawdopodobnie w związku z rosnącą podażą tego produktu w Nowej Zelandii, tj. u największego eksportera masła na świecie. Na giełdach Europy Zachodniej ceny masła spadły o ok. 15% do 5106 EUR/t. Towarzyszyły temu dalsze obniżki cen mleka w proszku spowodowane dużymi zapasami tego półproduktu w krajach Unii Europejskiej. Ceny chudego mleka w proszku spadły o ok. 3% do 1508 EUR/t, a pełnego o ok. 6% do 2727 EUR/t. Ceny zbytu sera Cheddar w krajach UE-28 obniżyły się średnio o ok. 5% do 3324 EUR/t¹.

Na rynku krajowym utrzymują się wysokie ceny mleka surowego, co korzystnie wpływa na dochody gospodarstw utrzymujących krowy mleczne. Ceny skupu mleka powoli zbliżają się do rekordowych cen płaconych rolnikom na przełomie 2013 i 2014 r. (ok. 154 zł/hl). W październiku wyniosły one średnio 148,42 zł/hl i były o 2,4% wyższe niż w poprzednim miesiącu i o 23,4% wyższe niż w październiku 2016 r., przy dostawach mleka wynoszących 913,6 mln l, tj. o 0,3% mniejszych niż przed miesiącem, ale o 5,5% większych niż przed rokiem. W ciągu dziesięciu miesięcy br. rolnicy dostarczyli ok. 9,5 mld l mleka, tj. o 4,7% więcej niż w takim samym okresie ub. roku, a przeciętny poziom cen skupu mleka wzrósł o 27,6% do 135,67 zł/hl. Przypuszcza się, że w najbliższych miesiącach ceny skupu nadal będą rosły, czemu będzie sprzyjać sezonowy spadek dostaw mleka.

Pod wpływem poprawy opłacalności produkcji mleka, w październiku targowiskowe ceny krów dojnych wzrosły do najwyższego od marca 2016 r. poziomu 3218 zł/szt., tj. o 3,3% w skali miesiąca i o 6,1% w skali roku. Ceny jałówek 1-rocznych spadły o 2,2% w porównaniu z wrześniem, ale pozostały na wysokim poziomie 2243 zł/szt., tj. o 3,4% wyższym niż w październiku ub. roku.

W październiku po raz pierwszy od marca br. spadły ceny zbytu masła, z powodu wyraźnych obniżek cen tego tłuszczu na światowych rynkach. Masło w blokach potaniało o 4,7%, masło konfekcjonowane o 1,3%, a masło z dodatkiem oleju o 0,7%. Odnotowano także dalszy spadek cen chudego mleka w proszku (o 4,1%) i pierwszy od maja br. spadek cen serów Gouda i Edam (o 0,7-0,9%). Potaniał również serek homogenizowany zwykły (o 1,0%). Ceny pozostałych przetworów, z wyjątkiem stabilnych cen świeżego mleka tłustego w kartonie i półtłustego w folii, wzrosły o 0,5-2,8%. Przede wszystkim podrożały serki twarogowe (o 2,8%), śmietana (o 1,5-2,6%) i jogurty (o 2,0-2,5%). Ceny masła, mimo spadku w październiku, nadal są znacznie wyższe niż przed rokiem. W okresie styczeń-październik br., w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., przeciętny poziom cen masła w blokach wzrósł o 52,8%, masła konfekcjonowanego o 45,0%, a masła z dodatkiem oleju o 33,4%. W tym czasie chude mleko w proszku podrożało o 30,0%, a sery dojrzewające o 24,8-26,5%. Spośród przetworów świeżych największy był średni wzrost cen mleka UHT (o 9,8-12,2%) i śmietany (o 7,0-13,7%).

Ceny detaliczne przetworów mlecznych (bez masła) wzrosły w październiku średnio o 0,7% w porównaniu z wrześniem. Wzrosły ceny wszystkich przetworów, z wyjątkiem mleka zagęszczonego i w proszku (spadek cen o 2,0%). Najbardziej podrożała śmietana (o 2,2%) i jogurty (o 1,3%), a najmniej świeże mleko pełne, sery dojrzewające i topione oraz twarogi (o 0,1-0,4%). Wyraźnie

zmniejszyła się dynamika wzrostu cen detalicznych masła. W III kwartale br. masło drożało o 6,9-8,7% miesięcznie, a w październiku jego ceny wzrosły o 3,3%. W okresie dziesięciu miesięcy br. przeciętny poziom cen detalicznych przetworów mlecznych i masła był odpowiednio o 4,6 i 29,7% wyższy niż w takim samym okresie 2016 r.

Duża podaż mleka surowego spowodowała, że w ciągu trzech kwartałów br., w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., wzrosła produkcja wielu grup przetworów mlecznych, w dużej części kierowanych na eksport. Najbardziej zwiększyła się produkcja serów twardych, pleśniowych i proskowanych (o 14,2%), ale nadal jest relatywnie mała (stanowi ok. 1% całkowitej produkcji serów i twarogów). Produkcja śmietany wzrosła o 7,5%, serów dojrzewających o 5,9%, mleka płynnego przetworzonego o 4,0%, a masła i tłuszczów mlecznych, serów topionych, fermentowanych napojów mlecznych innych niż jogurty, suszonej serwatki oraz twarogów o 1,3-2,9%. Natomiast znacznie spadła produkcja mleka zagęszczonego (o 19,0%) oraz chudego mleka w proszku (o 11,5%), ze względu na duże zapasy tych półproduktów na rynku krajowym i unijnym. Zmniejszyła się również produkcja jogurtów (o 5,4%), z powodu nasycenia rynku, a także pod wpływem spadku konsumpcji (o ok. 2% w relacji I półrocze 2017 / I półrocze 2016 wg badań budżetów gospodarstw domowych). Nie zmieniła się tylko produkcja pełnego mleka w proszku.

Wyniki handlu zagranicznego branży mleczarskiej w okresie trzech kwartałów br. były lepsze niż w analogicznym okresie 2016 r. Przede wszystkim poprawiły się wyniki wartościowe, o czym zdecydował znaczny wzrost cen uzyskiwanych w eksporcie. Wpływy z eksportu przetworów mlecznych, przy zwiększeniu wywozu o ok. 5% do ok. 3,03 mld litrów w przeliczeniu na mleko surowe, wzrosły o 39,4% do ok. 1,62 mld EUR. Najbardziej zwiększyły się wpływy z eksportu masła (prawie dwukrotnie), w wyniku wzrostu wolumenu wywozu o 18,7% i cen transakcyjnych o ok. 70%. Udział masła w strukturze wartości eksportu zwiększył się z 8,5 do 12,2%.

Import w tym czasie zmniejszył się o ok. 5% do ok. 1,28 mld litrów, ale z powodu wyższych cen jego wartość wzrosła o 8,6% do 713,9 mln EUR. W efekcie ilościowa nadwyżka eksportu nad importem zwiększyła się o ok. 14% do ok. 1,75 mld litrów w ekwiwalencie mleka surowego, a dodatnie saldo wymiany handlowej w ujęciu wartościowym wzrosło o 79,6% do 908,7 mln EUR.

1. Dairy Economic Consulting, CLAL, www.clal.it (odczyt: 05.12.2017).

Teresa Zdziarska

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2015 I-XII	10 567,4	113,40	.
2016 I-XII	10 809,6	110,76	.
2016 IX	871,7	111,81	114,21
X	866,1	120,29	121,95
XI	828,9	129,69	130,00
XII	891,2	135,97	136,07
2017 I	921,6	132,03	132,02
II	854,1	132,56	131,70
III	967,8	131,49	131,03
IV	954,4	130,93	129,95
V	1012,8	131,62	130,10
VI	982,9	133,01	131,53
VII	998,8	134,96	133,83
VIII	972,1	139,70	138,97
IX	915,9	144,95	143,80
X	913,6	148,42	146,97
Wskaźnik zmian w %			
$\frac{X\ 2017}{IX\ 2017}$	99,7	102,4	102,2
$\frac{X\ 2017}{X\ 2016}$	105,5	123,4	120,5

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2015 I-XII	3 123,0	161,6	46,0	412,5	359,2	191,4	429,9	309,5
2016^a I-XII	3 143,2	153,9	35,3	378,2	343,8	202,5	441,0	321,2
2016 ^a VIII	265,8	12,1	2,3	31,3	29,8	16,5	36,7	27,6
IX	260,0	9,1	2,8	30,2	27,5	14,3	38,2	25,3
X	258,7	7,8	2,3	29,3	28,1	16,0	37,8	27,6
XI	254,9	6,4	2,4	27,8	26,5	14,8	38,4	27,9
XII	285,9	10,6	3,0	25,5	28,5	17,5	36,5	32,4
2017 ^a I	271,5	13,2	4,5	28,6	27,7	18,1	36,9	26,6
II	251,4	11,1	3,7	28,5	27,3	15,9	35,1	24,9
III	280,8	13,1	2,4	34,2	32,5	17,8	43,3	28,0
IV	270,6	14,5	2,8	30,3	32,2	17,3	37,1	26,0
V	288,6	13,8	3,7	34,7	33,9	18,4	39,5	29,6
VI	263,5	14,7	3,2	33,8	33,1	16,6	35,9	26,7
VII	271,2	13,0	2,3	30,2	32,3	18,5	35,9	27,7
VIII	273,3	10,7	2,6	32,0	31,6	17,3	37,9	30,0
IX	266,5	10,2	2,4	27,4	29,8	16,4	36,2	27,6
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
$\frac{IX\ 2017}{VIII\ 2017}$	97,5	95,2	93,5	85,7	94,5	94,7	95,5	92,0
$\frac{IX\ 2017}{IX\ 2016}$	102,5	111,6	86,4	90,6	108,4	114,6	94,7	109,0

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2016 VIII	1,86	1,81	7,76	10,31	14,97	16,33	0,88	5,45	9,78	12,84
IX	1,87	1,87	8,20	10,73	16,66	17,81	0,88	5,53	9,86	13,91
X	1,89	1,92	8,35	11,17	18,38	19,05	0,88	5,70	9,96	14,97
XI	1,89	1,99	8,66	11,93	19,16	19,71	0,91	5,74	10,04	15,41
XII	1,89	2,01	8,97	12,23	19,72	20,22	0,93	5,79	10,02	15,43
2017 I	1,91	2,03	9,03	13,72	19,45	20,06	0,96	5,81	10,10	15,16
II	1,89	2,01	8,87	13,45	17,90	19,12	0,98	5,76	10,12	14,76
III	1,86	2,01	8,53	13,37	18,14	19,27	0,97	5,78	10,11	14,15
IV	1,86	2,00	8,27	13,05	18,56	19,59	0,99	5,75	10,07	14,04
V	1,86	2,00	8,21	13,11	19,55	20,01	0,99	5,80	10,12	14,34
VI	1,87	2,03	8,33	13,37	21,31	21,37	1,00	5,92	10,13	15,09
VII	1,88	2,05	8,20	13,71	23,23	23,64	1,01	5,97	10,15	15,20
VIII	1,93	2,06	8,12	13,97	25,03	25,89	1,01	6,16	10,19	15,36
IX	1,94	2,09	8,02	14,19	26,80	27,60	1,01	6,43	10,20	15,47
X	1,96	2,11	7,69	14,27	25,55	27,23	1,03	6,60	10,31	15,36
XI ^a	1,92	2,03	6,67	12,78	22,12	23,79	.	6,13	9,35	13,88
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2017</u> <u>IX 2017</u>	101,0	101,0	95,9	100,6	95,3	98,7	102,0	102,6	101,1	99,3
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	103,7	109,9	92,1	127,8	139,0	142,9	117,0	115,8	103,5	102,6

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR MRiRW notowane 26 XI 2017 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku „Bebiko 2” (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcyj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2016 VIII	2,49	2,70	16,95	3,35	4,03	0,72	1,16	1,63	13,63	17,75
IX	2,49	2,70	16,62	3,34	4,19	0,72	1,16	1,63	13,62	18,45
X	2,51	2,70	16,71	3,34	4,51	0,72	1,17	1,63	13,87	19,17
XI	2,52	2,74	16,65	3,32	4,70	0,73	1,16	1,65	13,90	20,08
XII	2,53	2,78	16,38	3,35	4,90	0,74	1,17	1,65	13,88	20,55
2017 I	2,56	2,79	16,49	3,39	5,02	0,74	1,21	1,67	14,00	20,99
II	2,54	2,78	16,40	3,43	5,03	0,74	1,24	1,67	13,93	20,89
III	2,55	2,73	16,46	3,44	4,99	0,75	1,26	1,68	13,96	20,61
IV	2,57	2,73	16,37	3,44	4,98	0,75	1,26	1,68	13,93	20,55
V	2,54	2,77	16,51	3,49	5,03	0,75	1,26	1,67	13,98	20,51
VI	2,54	2,75	16,54	3,48	5,12	0,75	1,26	1,68	14,06	20,62
VII	2,55	2,76	16,46	3,49	5,78	0,75	1,27	1,68	13,90	20,93
VIII	2,57	2,76	16,21	3,50	6,37	0,76	1,28	1,71	14,07	21,32
IX	2,59	2,80	16,30	3,51	6,80	0,76	1,29	1,77	14,09	21,36
X	2,60	2,80	16,36	3,45	7,08	0,77	1,28	1,81	14,04	21,38
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2017</u> <u>IX 2017</u>	100,4	100,0	100,4	98,3	104,1	101,3	99,2	102,3	99,6	100,1
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	103,6	103,7	97,9	103,3	157,0	106,9	109,4	111,0	101,2	111,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

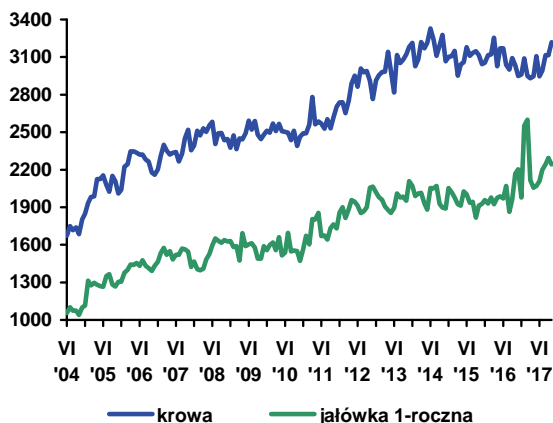
Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2015 I-XII	142,4	223,2	41,3	525,8	101,5	238,5	106,4	76,2	13,7	212,4	38,7	72,6
2016 I-XII	107,9	234,8	45,2	607,1	92,6	222,3	116,6	88,4	16,7	254,0	63,3	61,1
2016 VIII	8,7	20,8	3,4	49,1	7,5	19,2	8,5	7,7	1,7	34,4	4,3	9,5
IX	8,6	20,7	3,8	54,7	7,9	20,8	7,8	8,5	1,9	24,6	4,0	9,2
X	7,1	19,9	3,5	56,9	8,1	17,5	8,8	7,2	1,6	21,6	6,8	4,1
XI	7,6	21,1	2,4	53,3	7,8	16,9	8,7	7,6	2,1	16,6	5,8	3,7
XII	7,1	18,8	2,6	44,2	7,0	18,9	9,5	8,8	1,7	19,4	6,4	3,2
2017 I	7,0	18,0	3,8	44,0	7,9	19,8	11,2	6,9	1,8	18,3	6,3	4,1
II	12,6	19,6	5,2	44,1	8,0	17,0	8,2	7,3	1,4	13,6	6,0	4,5
III	13,8	21,7	5,5	50,0	9,1	21,5	9,4	8,5	1,4	16,1	6,7	6,5
IV	12,4	20,6	3,9	54,5	8,3	18,1	6,9	7,8	1,5	15,0	5,1	6,2
V	13,1	21,1	5,1	57,1	9,5	19,3	8,1	8,2	1,7	19,4	6,9	12,0
VI	12,8	20,0	5,0	53,3	8,3	17,7	6,5	6,8	1,8	18,6	5,3	14,8
VII	11,5	21,2	5,4	49,0	8,0	17,0	5,8	7,2	1,3	18,3	5,1	12,0
VIII	6,1	21,4	6,0	44,0	8,0	16,4	7,9	7,5	1,6	18,3	6,4	8,9
IX	6,8	20,4	3,7	46,1	8,1	17,2	5,0	6,4	1,9	17,4	5,5	4,0
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	111,6	95,5	61,4	104,7	100,1	105,0	63,9	86,1	116,8	95,2	85,7	44,8
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	78,7	98,6	97,5	84,3	101,5	82,7	65,0	75,5	99,7	70,7	137,6	43,5

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

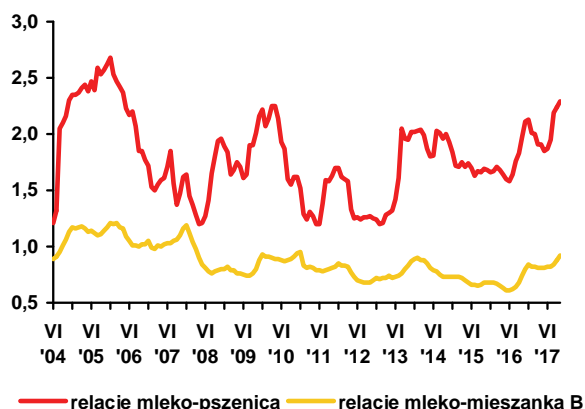
Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2015 I-XII	1 972	2 677	2 924	506	1 098	719	2 289	3 442	3 531	409	1 330	433
2016 I-XII	1 755	2 663	2 901	461	1 110	675	1 992	3 252	3 698	504	1 148	491
2016 VIII	1 729	2 627	3 143	449	1 083	670	1 966	3 252	3 406	410	1 125	302
IX	1 621	2 694	2 970	513	1 119	765	2 327	3 356	3 690	508	1 144	351
X	1 807	2 893	3 560	532	1 116	786	2 441	3 484	4 046	582	1 056	542
XI	1 851	3 257	3 788	590	1 118	843	2 368	3 499	4 286	580	1 114	696
XII	2 215	2 891	4 120	585	1 157	812	1 900	3 458	4 399	680	1 143	626
2017 I	2 429	2 980	3 965	579	1 173	915	1 730	3 598	4 523	606	1 129	797
II	2 236	2 903	3 758	623	1 184	1 044	1 597	3 266	4 522	631	1 143	800
III	2 279	2 933	3 897	652	1 212	911	1 391	3 405	4 381	647	1 063	668
IV	2 220	2 888	3 904	578	1 197	1 095	1 659	3 164	4 666	641	1 104	680
V	2 266	2 935	4 228	562	1 223	1 182	1 407	3 511	4 871	723	1 146	422
VI	1 819	3 010	4 678	686	1 225	1 173	1 628	3 805	5 151	753	1 139	329
VII	1 844	3 117	5 164	676	1 218	1 091	2 021	3 489	5 620	880	1 259	425
VIII	1 949	3 200	5 344	725	1 223	1 103	1 902	3 757	5 988	936	1 129	524
IX	1 827	3 195	5 650	693	1 237	1 017	2 102	3 512	6 241	777	1 130	732
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>IX 2017</u> <u>VIII 2017</u>	93,7	99,8	105,7	95,6	101,1	92,2	110,5	93,5	104,2	83,0	100,1	139,7
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	112,7	118,6	190,2	135,1	110,5	132,9	90,3	104,6	169,1	153,0	98,8	208,5

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

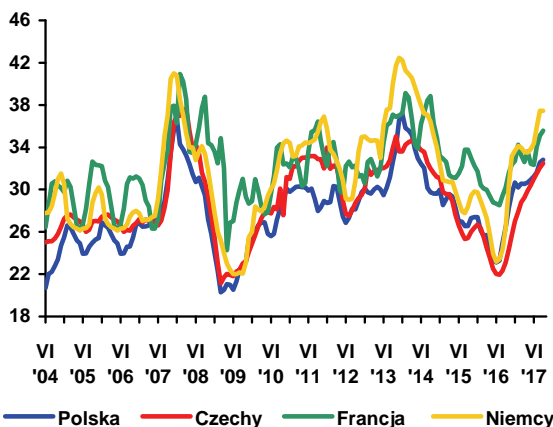
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

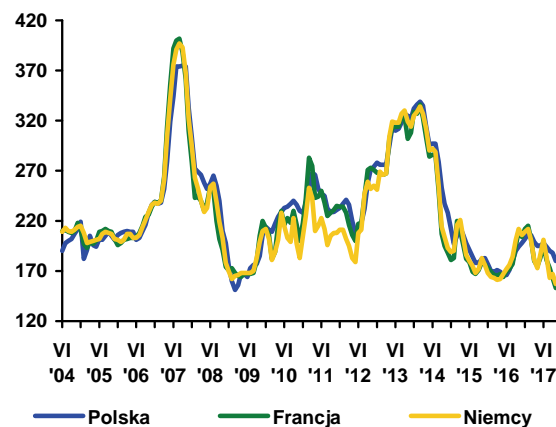
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

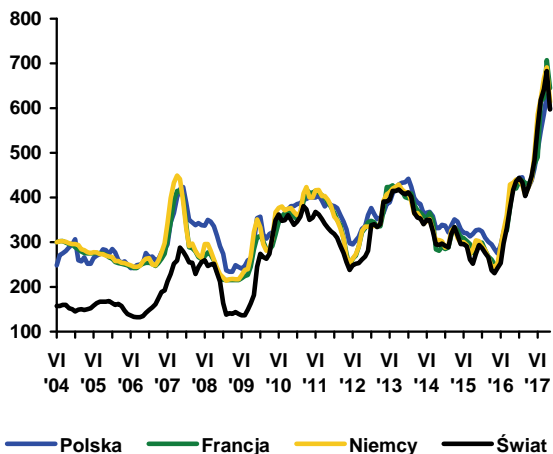
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

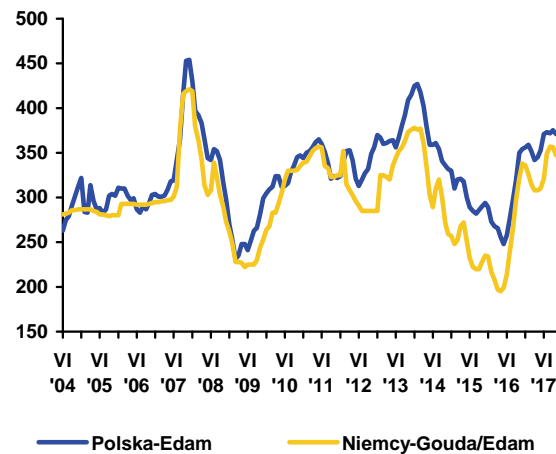
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

**Dorota
Pasińska**

W okresie styczeń-październik 2017 r. skupiono 593,4 tys. ton bydła (wagi żywej), tj. o 13,0% więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, a przedsiębiorstwa przemysłu mięsnego zatrudniające 50 i więcej pracowników wytworzyły 171,0 tys. ton wołowiny (wzrost o 11,0%). Średnia cena skupu bydła wyniosła w tym okresie 6,29 zł/kg i była o 6,3% wyższa niż przed rokiem, natomiast w październiku br. wzrosła o 2,1% do 6,44 zł/kg w porównaniu z wrześniem 2017 r. Cena skupu młodego bydła wyniosła w październiku br. 6,68 zł/kg i była o 2,7% wyższa niż przed miesiącem.

Wzrost cen skupu żywca wołowego, przy niskich cenach pasz wpłynęło na poprawę relacji cen żywiec:mieszanka B2 dla opasów. Relacja ta była korzystniejsza w pierwszych dziesięciu miesiącach br. niż w analogicznych miesiącach 2016 r.

Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie cen skupu bydła oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do lat dwóch i krów. W trzecim tygodniu listopada 2017 r., tak jak dotychczas, najniższe ceny skupu notowano w regionie północnym (5,81 zł/kg), a najwyższe w regionie południowym (6,80 zł/kg). Ćwierci z krów były najtańsze w regionie południowym (10 812 zł/tonę), a byków w regionie północnym (13 734 zł/tonę), natomiast ceny ćwierci z byków do dwóch lat były najwyższe w regionie południowym (13 985 zł/tonę), a krów w regionie północnym (11 404 zł/tonę).

Na poziomie detalu, od stycznia do października 2017 r., mięso wołowe zdrożało średnio o 2,7%, a cielęce o 1,8%. Ceny detaliczne różnych rodzajów mięsa wołowego zmieniły się nieznacznie. W październiku 2017 r. w porównaniu z grudniem 2016 r. spośród asortymentów monitorowanych przez GUS zdrożały: szponder (mięso wołowe z kością) z 18,73 do 18,91 zł/kg, rostbef i antrykot z 26,60 do 27,59 zł/kg, mięso wołowe bez kości z udźca z 32,53 do 33,21 zł/kg, mięso cielęce z kością z 28,29 do 29,05 zł/kg i mięsa cielęcego bez kości z 47,34 do 48,17 zł/kg.

Polska wołowina pozostaje konkurencyjna cenowo na rynku unijnym. W okresie 13.11-19.11.2017 przeciętna cena tusz kategorii A/C/Z¹ klasy R³ była w Polsce o ok. 11% niższa niż średnio w UE (387,43 EUR/dt) i wyniosła 345,97 EUR/dt, a tusz młodego męskiego bydła w wieku 12-24 miesiące (kategorii

A klasy U+R+O) o 12% niższa (346,07 EUR/dt). Tusze kategorii A/C/Z klasy R³ były droższe również u naszych głównych odbiorców tj. we Włoszech (o 18%), Niemczech (o 15%), Hiszpanii (o 12%), Francji (o 3%) i Wielkiej Brytanii (o 18%).

Eksport żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w pierwszych dziesięciu miesiącach 2017 r. był większy o ok. 9% w porównaniu z rokiem poprzednim. Było to wynikiem wzrostu eksportu mięsa schłodzonego (o 5%), mięsa mrożonego (o 35%), mięsa solonego i wędzonego (prawie 4,5-krotnie) oraz spadku wywozu bydła domowego i hodowlanego (o odpowiednio o 30% i 11%) oraz przetworów wołowych (o 2%). Polskiemu eksportowi sprzyja większy popyt na unijną wołowinę ze strony Hongkongu, Turcji, Izraela i Filipin. W br. uwarunkowania w światowym handlu zagranicznym wołowiną są korzystniejsze niż przed rokiem. Zgodnie z prognozami ekspertów FAO więcej zaimportują: Chiny, Japonia, Wietnam, Indonezja, Korea Południowa, mniej Egipt, USA, Kanada i UE. Wśród liczących się światowych eksporterów, USA, Indie, Argentyna, UE, Brazylia, Kanada, Meksyk i Ukraina zwiększą eksport, a wywóz z Australii, Nowej Zelandii, Paragwaju i Białorusi zmniejszy się. Dominującą pozycję w polskim eksporcie, podobnie jak przed rokiem, miało mięso wołowe świeże, schłodzone i mrożone, którego udział w strukturze ilościowej wywozu wyniósł około 92%. Eksportowano je głównie do Włoch, Niemiec, Holandii, Hiszpanii, Francji, Wielkiej Brytanii i Izraela. Wśród głównych nabywców tej wołowiny najwyższe ceny uzyskiwano w eksporcie do Wielkiej Brytanii (4,34 EUR/kg) i Izraela (5,76 EUR/kg), a najniższe w wywozie do Niemiec (2,90 EUR/kg) i Holandii (2,91 EUR/kg). Import żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w tym okresie został zmniejszony o 12% do 44,3 tys. ton.

¹ A – tusze niekastrowanego młodego bydła w wieku 12 do poniżej 24 miesięcy, C – tusze wykastrowanego bydła męskiego w wieku powyżej 12 miesięcy, Z – tusze młodego bydła w wieku od 8 do poniżej 12 miesięcy.

² U, R, O – klasy uformowania tuszy, U - tusza bardzo dobra o profilach zasadniczo wypukłych i bardzo dobrze rozwiniętych mięśniach, R - tusza dobra o kształtach prostych na całej długości i dobrze rozwiniętych mięśniach, O - tusza dostateczna o profilu na ogół prostym do wklęsłych i przeciętnie wykształconych mięśniach, 3 - ilość tłuszczu na tuszy oraz w jamie piersiowej, klasa ta charakteryzuje się średnim odtuszczeniem, poza udźcem i łopatką prawie wszędzie mięśnie pokryte tłuszczem, niewielkie złogi tłuszczu w jamie klatki piersiowej.

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej*	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone	Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone
2016	I-XII	589,7	398,1	16,4	359,4	69,1	40,1	26,9
2016	VIII	30,5	32,3	1,3	28,9	5,5	3,2	2,1
	IX	31,2	34,1	1,2	31,1	5,8	3,3	2,3
	X	30,6	34,6	1,4	31,5	6,9	3,6	3,1
	XI	33,3	33,4	1,4	30,2	6,8	4,3	2,2
	XII	31,2	35,2	1,1	31,9	5,7	3,1	2,5
2017	I	32,5	30,2	0,9	27,4	5,5	3,2	2,1
	II	32,0	32,9	1,1	29,8	5,4	3,1	2,1
	III	39,0	37,7	1,3	34,5	6,5	3,8	2,5
	IV	30,9	32,6	1,0	29,6	4,9	2,8	1,9
	V	35,7	37,1	1,0	34,3	4,7	2,7	1,8
	VI	37,2	37,9	1,3	34,5	3,6	1,9	1,6
	VII	38,2	39,6	1,0	36,6	4,6	3,1	1,4
	VIII	37,8	38,6	0,9	35,6	4,2	2,5	1,6
	IX	39,4	39,5	0,9	36,8	5,0	3,0	1,9
	X	38,1	-	-	-	-	-	-
w % skupu	sprzed roku	124,5	-	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	96,7	-	-	-	-	-	-

* dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością* w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2016	VII	5,96	10,72	25,10	26,12	4,21	4,38
	VIII	6,08	9,10	25,11	26,18	4,13	4,31
	IX	6,07	9,11	25,12	26,24	4,14	4,32
	X	5,86	9,11	25,21	26,32	4,30	4,49
	XI	5,94	9,08	25,21	26,33	4,24	4,43
	XII	6,22	9,60	25,25	26,60	4,06	4,28
2017	I	6,31	8,82	25,05	26,81	3,97	4,25
	II	6,19	9,32	25,03	27,00	4,04	4,36
	III	6,19	8,79	25,09	26,95	4,05	4,35
	IV	6,24	8,87	25,18	27,04	4,04	4,33
	V	6,28	9,13	25,19	27,05	4,01	4,31
	VI	6,23	9,21	25,18	27,12	4,04	4,35
	VII	6,19	9,23	25,34	27,16	4,09	4,39
	VIII	6,36	8,55	25,34	27,27	3,98	4,29
	IX	6,31	8,81	25,33	27,42	4,01	4,35
	X	6,44	6,74	25,55	27,59	3,97	4,28
w % ceny	sprzed roku	109,9	74,0	101,3	104,8	x	x
	sprzed m-ca	102,1	76,5	100,9	100,6	x	x

* obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

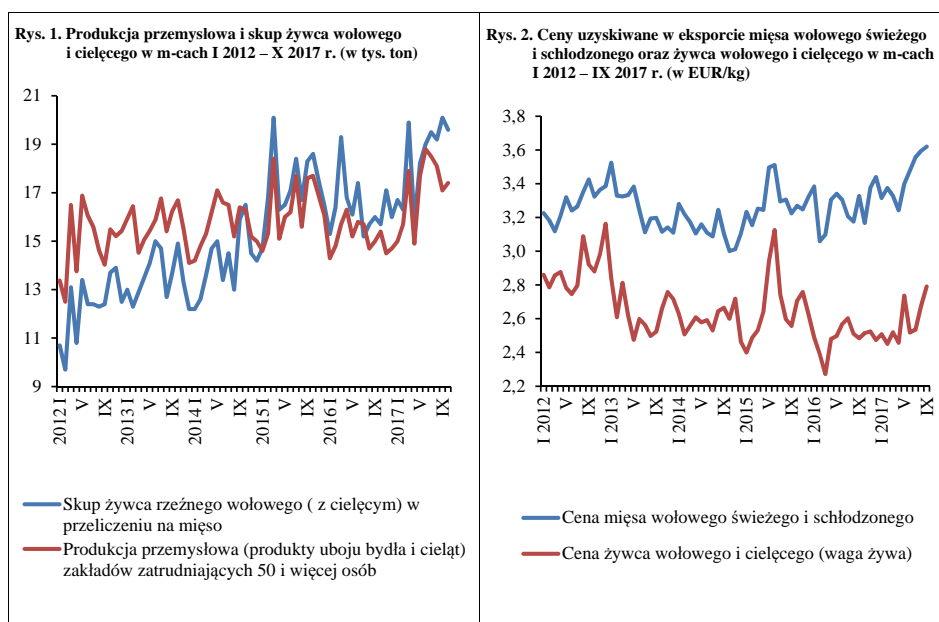
Wyszczególnienie	II 2017	III 2017	IV 2017	V 2017	VI 2017	VII 2017	VIII 2017	IX 2017	X 2017	XI 2017
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,34	6,25	6,21	6,28	6,34	6,19	6,38	6,50	6,57	6,71
Byki (12-24 miesiące)	7,21	7,04	7,01	7,02	7,08	6,98	7,26	7,36	7,53	7,67
Krowy	4,86	4,92	5,00	5,04	5,09	4,98	5,03	5,20	5,29	5,39
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	12,19	12,07	12,17	13,00	13,33	13,10	12,72	12,83	13,08	13,00
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	12657	12295	12254	12632	12643	12622	13101	13203	13497	13892
ćwierci z krów rzeźnych	10124	10146	10328	10823	10860	10353	10642	11160	11145	11215
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	374,63	372,39	370,16	372,63	372,73	371,90	377,78	381,01	382,87	387,43
Polska	319,74	312,38	314,29	319,36	322,32	315,89	324,14	329,18	338,68	345,97

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Tab. 4. Ceny tusz kategorii A/C/Z klasy R3 w wybranych krajach UE (w EUR/100 kg)

Wyszczególnienie	Niemcy	Irlandia	Hiszpania	Francja	Włochy	Polska	Wielka Brytania	EU	
2016	VIII	353,31	379,26	368,79	325,50	376,85	313,43	418,37	361,34
	IX	359,84	373,29	369,51	322,02	378,52	314,21	430,90	363,35
	X	364,85	361,71	370,85	322,99	372,33	310,88	409,77	360,39
	XI	373,60	357,92	377,23	326,64	384,51	309,92	419,31	366,69
	XII	395,31	379,65	394,70	344,58	410,48	325,25	444,63	385,38
2017	I	366,77	362,87	371,96	324,06	388,56	309,29	408,05	374,40
	II	378,17	375,38	383,60	336,31	408,70	319,66	421,56	375,29
	III	371,60	380,66	380,94	337,74	405,26	315,52	412,79	372,07
	IV	361,96	395,37	379,44	337,55	398,41	317,63	421,87	371,66
	V	360,54	406,45	381,50	337,77	393,78	321,72	427,29	372,80
	VI	361,84	408,60	381,67	338,97	387,51	319,48	425,47	372,64
	VII	364,10	400,48	384,04	340,01	392,60	317,40	428,81	374,10
	VIII	379,90	385,05	385,26	345,24	403,04	326,37	423,02	377,40
	IX	389,90	374,42	391,23	349,89	412,99	333,83	426,28	381,40
	X	394,43	369,25	391,68	352,85	419,65	336,90	422,08	383,73

Źródło: Dane KE.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, MF.

Po trwającej wyjątkowo krótko, bo tylko czternaście miesięcy (od maja 2016 r. do czerwca 2017 r.) wzrostowej tendencji cen trzody w Polsce, w drugiej połowie 2017 r. rozpoczęła się tendencja spadkowa. Początkowo, a więc w III kwartale br. ceny skupu trzody były niewiele niższe od cen ubiegłorocznych, ale sygnalizowało to możliwość odwrócenie dotychczasowej tendencji. W III kwartale 2017 r. przeciętna cena skupu trzody wyniosła 5,28 zł/kg, wobec 5,30 zł/kg rok wcześniej. W październiku, a więc w pierwszym miesiącu czwartego kwartału cena trzody wyniosła 4,84 zł/kg i była o 8% niższa niż w poprzednim miesiącu oraz o 4% niższa niż w październiku 2016 r. Jeśli podobna dynamika spadku cen (z miesiąca na miesiąc) utrzymałaby się w dwu najbliższych miesiącach, to w grudniu cena trzody mogłaby się zawierać w przedziale 4,40-4,60 zł/kg, a więc w stosunku do ceny ubiegłorocznej byłaby niższa o 9-13%. Pomimo dużego spadku, cena trzody byłaby o 5-10% wyższa niż w grudniu 2014 r. i 15-20% wyższa niż w grudniu 2015 r. Z drugiej jednak strony, cena w grudniu byłaby zapowiedzią niskich cen w 2018 r.

Spadek cen trzody w Polsce jest następstwem zmian cen w Unii Europejskiej. W III kwartale 2017 r. przeciętna cena trzody klasy E w UE-28 wyniosła 169,4 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 3,6% wyższa niż w III kwartale 2016 r. Cena polskiej trzody klasy E wyrażona w euro wyniosła 169,1 EUR/100 kg i była o 3,7% wyższa niż rok wcześniej. W tym okresie o braku wzrostu cen wyrażonych w złotych zadecydowała roczna aprecjacja złotego względem euro. W październiku cena trzody klasy E w UE-28 wyniosła 151,41 EUR/100 kg wagi poubojowej, a cena polskiej trzody 149,81 EUR/100 kg. Ceny te były niższe niż rok wcześniej o 4%, a więc o tyle samo co cena polskiej trzody wyrażona w złotych. Tym razem stało się tak dlatego, że skala rocznej aprecjacji złotego zmniejszyła się w porównaniu z poprzednimi miesiącami. Można jednak sądzić, że tendencja do umacniania się złotego przedłuży się na następne miesiące

roku i ponownie będzie negatywnie oddziaływać na ceny trzody w Polsce wyrażone w złotych, pogłębiając ich roczny spadek.

Po dobrych warunkach chowu w sezonie 2016/2017, w sezonie 2017/2018 warunki te pogorszą się. W III kwartale 2017 r. relacja cen żywiec:żyto wyniosła 1:8,1, a relacja cen żywiec:jęczmień 1:7,2. Relacje te były odpowiednio o 10% i 8% węższe niż w III kwartale 2016 r. W przypadku relacji cen trzody do cen pasz przemysłowych roczne zmiany były o wiele mniejsze. W III kwartale 2017 r. relacja cen trzody do cen mieszanki dla tuczników (II faza tuczu) wyniosła 1:3,8, a do koncentratu 1:2,1. Relacja cen trzody do cen mieszanki była o 3% węższa niż przed rokiem, a relacja cen trzody do cen koncentratu taka sama jak rok wcześniej.

W październiku 2017 r. relacja cen trzody do targowiskowych cen żyta obniżyła się do 1:7,5 i była o 13% węższa niż w październiku 2016 r. Relacja cen trzody do targowiskowej ceny jęczmienia wyniosła natomiast 1:6,7 i była o 11% węższa niż rok wcześniej. Relacja ceny trzody do ceny mieszanki (1:3,5) oraz relacja ceny trzody do ceny koncentratu (1:1,9) były o 5% węższe niż rok wcześniej. Takie relacje nie przesądzają jeszcze o spadku pogłowia trzody, ale mogą być pierwszym jego sygnałem. Gdyby jednak w grudniu ceny trzody ukształtowały się w granicach 4,40-4,60 zł/kg to wówczas relacja cen trzoda:żyto mogłaby się zawężić do 1:6,8, a trzoda: jęczmień do 1:6,0. Zawężyłyby się także relacje cen trzody do cen mieszanki i koncentratu. W takiej sytuacji już w marcu mogłoby dojść do niewielkiego spadku pogłowia trzody, a w czerwcu do jego pogłębienia.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	
2016 I	126,5	108,4	58,9	97,0	52,8	98,7	6,1
II	126,5	125,3	65,9	118,7	53,9	106,7	12,0
III	131,7	97,8	63,2	99,5	68,1	103,3	-4,9
IV	119,9	112,8	67,0	120,1	56,2	104,5	10,8
V	122,5	105,0	66,5	111,6	57,1	100,5	9,4
VI	119,2	100,8	71,1	114,7	52,7	91,5	18,4
VII	111,3	95,0	57,4	88,4	54,6	89,7	-1,3
VIII	125,0	115,2	65,7	106,1	61,6	104,8	4,1
IX	123,5	105,3	70,4	104,1	58,0	91,6	12,4
X	129,7	105,1	68,2	98,1	66,4	107,6	1,8
XI	131,6	102,1	66,4	100,9	60,5	105,2	5,9
XII	134,8	99,9	61,7	105,5	57,9	95,1	3,8
2017 I	122,9	97,1	63,7	108,1	54,4	103,0	9,4
II	119,0	94,0	68,2	103,5	52,0	96,5	16,2
III	137,8	104,7	78,5	124,2	65,9	96,8	12,6
IV	120,8	100,6	64,2	95,8	55,7	99,1	8,5
V	125,0	102,1	70,9	106,6	62,1	108,8	8,8
VI	115,9	97,2	68,4	96,2	59,5	112,9	8,9
VII	129,0	115,9	66,4	115,7	57,9	106,0	8,5
VIII	139,4	111,5	72,1	109,7	62,1	100,8	10,0
IX	133,1	107,8	72,1	102,4	61,3	105,7	10,8
X	146,7	113,1	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, MF i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, mieszanek T-2, Prowitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanek T-2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanek T-2	Cena Prowitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Prowit	Cena prosiąt w zł/szt.
		żyta	jęczmienia					
2016 I	3,96	6,4	5,5	136,37	2,9	260,16	1,5	143
II	4,10	6,9	5,7	137,95	3,0	258,05	1,6	139
III	4,20	7,1	5,9	136,91	3,1	255,47	1,6	146
IV	4,10	7,0	5,8	136,81	3,0	254,47	1,6	147
V	4,50	7,6	6,4	136,59	3,3	252,96	1,8	153
VI	4,90	8,2	7,0	137,30	3,6	253,06	1,9	151
VII	5,30	8,8	7,6	137,31	3,9	253,46	2,1	155
VIII	5,31	9,3	8,0	137,36	3,9	253,98	2,1	155
IX	5,29	8,8	7,8	136,31	3,9	254,17	2,1	164
X	5,02	8,6	7,5	137,21	3,7	252,89	2,0	167
XI	4,91	8,3	7,2	135,82	3,6	252,25	1,9	171
XII	5,03	8,6	7,3	138,87	3,6	251,54	2,0	165
2017 I	4,91	8,3	7,1	138,85	3,5	251,64	2,0	167
II	4,83	8,0	6,9	139,65	3,5	252,69	1,9	172
III	4,99	8,2	6,9	139,83	3,6	252,84	2,0	175
IV	5,39	8,8	7,5	137,85	3,9	252,69	2,1	182
V	5,53	8,7	7,5	137,04	4,0	252,29	2,2	188
VI	5,61	8,7	7,5	137,43	4,1	252,23	2,2	188
VII	5,28	8,0	7,0	137,78	3,8	252,37	2,1	193
VIII	5,29	8,2	7,2	137,94	3,8	252,48	2,1	197
IX	5,28	8,2	7,3	139,14	3,8	251,45	2,1	189
X	4,84	7,5	6,7	137,02	3,5	251,04	1,9	188

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2016 I	5,19	12,32	19,78	12,36	13,69	23,92	15,37	111,1	120,9	124,4
II	5,37	12,23	19,70	12,30	13,65	24,08	15,27	111,6	122,2	124,1
III	5,50	12,27	19,71	12,33	13,49	24,09	15,26	109,9	122,2	123,8
IV	5,37	12,25	19,72	12,26	13,55	24,12	15,20	110,6	122,3	124,0
V	5,89	12,56	19,76	12,28	13,62	24,04	15,09	108,4	121,7	122,9
VI	6,41	12,84	19,82	12,34	13,89	24,43	15,31	108,2	123,3	124,1
VII	6,94	13,10	20,07	12,53	14,25	24,65	15,10	108,8	122,8	120,5
VIII	6,95	13,18	20,21	12,38	14,46	24,92	15,53	109,7	123,3	125,4
IX	6,93	13,27	20,26	12,64	14,50	24,86	15,59	109,3	122,7	122,7
X	6,58	13,17	20,34	12,71	14,57	25,04	14,57	110,6	123,1	123,1
XI	6,43	13,10	20,30	12,71	14,41	25,08	15,93	110,0	123,5	125,3
XII	6,59	13,24	20,34	12,71	14,53	24,93	15,83	109,7	122,6	124,5
2017 I	6,43	13,13	20,32	12,62	x	25,01	x	x	123,0	x
II	6,33	12,99	20,34	12,67	x	25,16	x	x	123,7	x
III	6,40	13,05	20,39	12,72	x	24,97	x	x	122,5	x
IV	7,05	13,44	20,47	12,90	x	25,12	x	x	122,7	x
V	7,23	13,68	20,65	13,11	x	25,25	x	x	122,3	x
VI	7,33	13,74	20,79	13,29	x	25,41	x	x	122,2	x
VII	6,90	13,70	20,79	13,39	x	25,60	x	x	123,1	x
VIII	6,91	13,66	20,81	13,44	x	25,75	x	x	123,7	x
IX	6,90				x	25,93	x	x		x
X	6,32				x	26,15	x	x		x

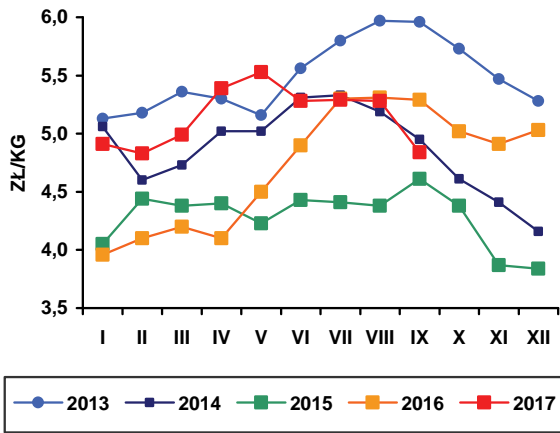
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

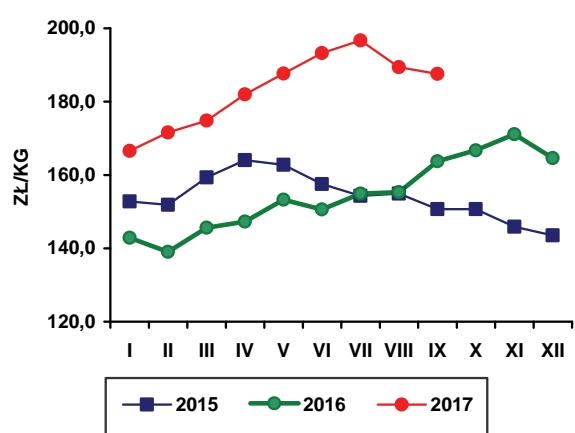
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-28	Niemczech	Danii
2016 I	127,45	122,08	132,89	121,82	95,6	91,9	100,2
II	127,66	126,29	133,20	121,81	98,9	94,8	103,7
III	127,29	130,92	131,93	120,13	102,9	99,2	109,0
IV	127,57	127,53	131,85	123,73	100,0	96,7	103,1
V	136,85	136,86	143,89	128,84	100,0	95,1	106,2
VI	151,40	150,30	157,84	140,85	99,3	95,2	106,7
VII	161,54	161,22	168,60	149,63	99,8	95,6	107,7
VIII	163,46	163,28	169,78	147,14	99,9	96,2	111,0
IX	165,64	164,76	172,77	150,90	99,5	95,4	109,2
X	158,01	155,69	161,21	147,49	98,5	96,6	105,6
XI	151,55	149,12	157,48	142,51	98,4	94,7	104,6
XII	153,09	151,47	159,67	146,20	98,9	94,9	103,6
2017 I	151,69	149,99	157,40	141,79	98,9	95,3	105,8
II	152,31	148,98	156,61	141,49	97,8	95,1	105,3
III	156,53	153,49	161,92	143,98	98,1	94,8	106,6
IV	168,85	169,22	176,82	153,96	100,2	95,7	109,9
V	174,01	176,02	182,65	161,56	101,2	96,4	109,0
VI	176,72	178,89	185,64	163,49	101,2	96,4	109,4
VII	172,72	172,26	177,51	158,54	99,7	97,0	108,7
VIII	170,17	169,62	174,74	154,58	99,7	97,1	109,7
IX	165,32	165,27	168,26	151,26	100,0	98,2	109,3
X	151,41	149,81	154,01	142,04	98,9	97,3	105,5
XI							

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

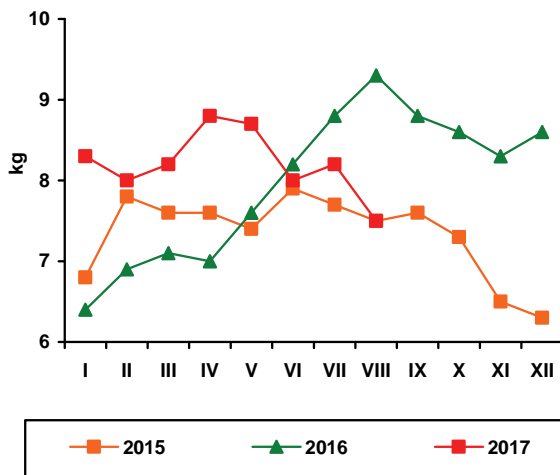
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

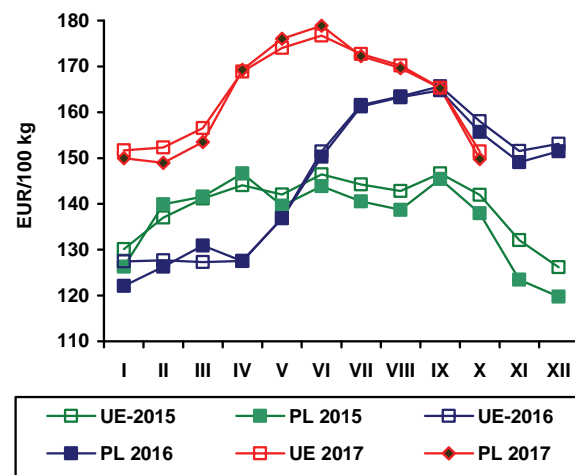
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

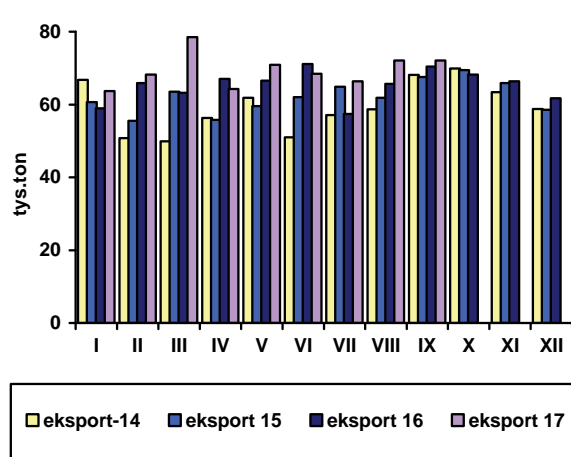
Rys. 3. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

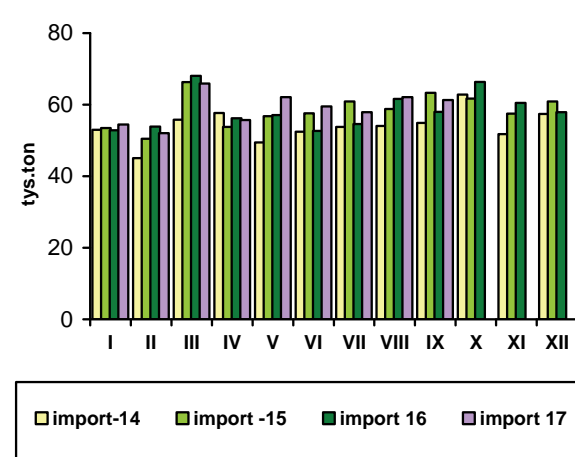
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Zakłady przemysłu drobiarskiego, zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły w październiku 2017 r. ok. 236 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 4,9% więcej niż przed miesiącem i o 8,8% więcej niż przed rokiem. W okresie dziesięciu miesięcy br. łączna produkcja mięsa drobiowego w dużych zakładach przemysłowych była o 9,2% większa niż w tym samym okresie przedniego roku. Dynamika ta jest jednak niemal o połowę wolniejsza niż w 2016 r., kiedy wskaźnik wzrostu wyniósł prawie 17%. Jest to w dużym stopniu spowodowane wysoką podażą drobiu na rynku.

Następstwem wystąpienia w Polsce ognisk wirusa grypy ptaków w okresie od grudnia ubiegłego do kwietnia bieżącego roku było spowolnienie przyrostu eksportu. Sprzedaż zagraniczna w okresie dziewięciu miesięcy br. była o ok. 10%, tj. o 74,6 tys. ton większa niż przed rokiem, podczas gdy w analogicznym okresie 2016 r. dynamika wzrostu wynosiła blisko 25%. Spowolnienie to jest w dużym stopniu skutkiem restrykcji importowych wprowadzonych przez wiele państw spoza UE, będących odbiorcami polskiego drobiu. Obecnie wiele z tych rynków stopniowo otwiera się ponownie, co stwarza lepsze perspektywy na 2018 r. W okresie dziewięciu miesięcy br. eksport drobiu stanowił ok. 37% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego, podczas gdy jeszcze w końcu pierwszego kwartału ok. 42%. Skutkowało to spowolnieniem wzrostu produkcji. Import mięsa drobiowego zwiększył się w tym samym okresie o 18,4%, tj. o 5,8 tys. ton w relacji do analogicznego okresu 2016 r. Nadal stanowi to jednak niewielki odsetek krajowej konsumpcji.

W okresie dziesięciu miesięcy 2017 r. nieznacznie wzrosły przeciętne koszty paszowe w chowie kurcząt rzeźnych. Pełnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt podrożały o 0,5% w relacji rok do roku. Pasze dla indyków były o 2,6% droższe. W październiku 2017 r., w porównaniu z wrześniem, pasze dla kurcząt były średnio o 0,4% tańsze, a dla indyków o 2,6% droższe. Ceny skupu kurcząt były w listopadzie 2017 r. o 1,2% niższe niż w październiku, ale o 10% przewyższały poziom z listopada poprzedniego roku. Ceny skupu indyków rzeźnych spadły o 1% w relacji do poziomu z października, ale były o 2,2% wyższe niż przed rokiem. W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętna miesięczna cena skupu kurcząt była o 0,3% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, a indyków o 3,4% niższa. Średnia relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt wyniosła w tym okresie 2,58 wobec 2,59 przed rokiem, a na rynku indyków 3,77 wobec 4,01. Opłacalność produkcji kurcząt nie

zmieniła się, a indyków uległa dalszemu niewielkiemu pogorszeniu.

Przeciętna cena zbytu tuszki kurcząt w zakładach przemysłu drobiarskiego była w listopadzie br. o 0,7% wyższa niż przed miesiącem, ale o 7,9% niższa niż przed rokiem. Cena zbytu indyków obniżyła się w relacji do października o 4,2% i była o 0,5% niższa niż w listopadzie 2016 r. W okresie jedenastu miesięcy br. tuszki kurcząt sprzedawane były po cenach o 7,2% niższych niż przed rokiem, a indyków o 1,2% niższych.

Średnia miesięczna cena detaliczna kurczęcia patroszonego w okresie styczeń–październik 2017 r. wyniosła 6,98 zł/kg i była o 1% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W październiku ceny w detalu wzrosły o 6,1% w porównaniu z rokiem poprzednim, ale były o 1,7% niższe niż we wrześniu. Detaliczne ceny drobiu rosty więc wolniej niż na rynku mięsnym dzięki wysokiej podaży.

Korzystne różnice cen polskiego i unijnego drobiu na jednolitym rynku europejskim, choć nadal wysokie, pogorszyły się. W październiku 2017 r. średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 48,4% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była wyższa o 58,7%. Przeciętna cena sprzedaży tuszek kurcząt w UE wzrosła w tym czasie o 3,3%, podczas gdy w Polsce o 11,3%. Spośród obserwowanych państw członkowskich UE, spadek cen kurcząt patroszonych notowano jedynie w Holandii i w Hiszpanii. W Czechach, Francji, Niemczech i na Węgrzech ceny sprzedaży kurcząt wzrosły. Średnio w okresie dziesięciu miesięcy 2017 r. cena unijna była o 46,7% wyższa od ceny polskiej wyrażonej w euro, co zapewniało dużą przewagę konkurencyjną polskim eksporterom.

Według danych GUS, miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego na jednego mieszkańca w gospodarstwach domowych w pierwszym kwartale 2017 r. wyniosła średnio 1,55 kg, a wędlin drobiowych 0,18 kg. W drugim kwartale spożycie mięsa wzrosło do 1,56 kg, tj. o 3,3%, a wędlin pozostało na niezmiennym poziomie. W pierwszej połowie roku bezpośrednio miesięczne spożycie mięsa drobiowego wyniosło ok. 1,55 kg na osobę w gospodarstwie domowym, a wędlin 0,18 kg.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
I	146,0	162,0	174,0	195,0	212,0
II	131,0	142,0	159,0	188,0	196,0
III	148,0	157,0	174,0	198,0	230,0
IV	157,0	169,0	171,0	218,0	209,0
V	151,0	163,0	182,0	196,0	232,0
VI	144,0	145,0	173,0	206,0	228,0
VII	157,0	169,0	174,0	201,0	227,0
VIII	151,0	154,0	165,0	206,0	228,0
IX	150,0	171,0	172,0	211,0	225,0
X	175,0	179,0	201,0	217,0	236,0
XI	162,0	163,0	189,0	220,0	
XII	155,0	156,0	190,0	207,0	
RAZEM	1827,0	1930,0	2124,0	2463,0	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2016	2017	2016	2017
I	2958	4243	72222	86797
II	2743	4700	76211	84123
III	2612	5192	81296	90503
IV	3143	3638	86933	85221
V	4120	4268	85630	95145
VI	2965	4018	86315	96178
VII	4402	3804	83359	90009
VIII	4009	3985	81933	93941
IX	4748	3675	90229	96861
X	5014		97592	
XI	4614		97405	
XII	5222		84670	
RAZEM	46550		1023795	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finiszera (zł/tonę)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I	1318	1281	3,14	3,12	6,63	6,76	6,82	6,60
II	1310	1302	3,27	3,28	6,58	6,26	6,64	6,66
III	1290	1300	3,38	3,41	6,55	6,17	6,84	6,94
IV	1278	1304	3,28	3,28	6,45	6,02	6,67	6,89
V	1264	1315	3,48	3,20	6,92	5,82	7,05	6,88
VI	1293	1307	3,44	3,35	6,55	6,10	6,96	6,94
VII	1313	1320	3,55	3,43	6,97	6,06	7,12	7,25
VIII	1300	1303	3,53	3,48	6,83	6,58	7,23	7,26
IX	1288	1279	3,37	3,48	6,33	5,93	7,06	7,27
X	1269	1274	3,18	3,45	6,68	5,94	6,74	7,15
XI	1253		3,10	3,41	6,49	5,98	6,67	
XII	1265		3,08		6,09		6,45	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KR-D-IG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finisz (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I	1377	1350	1343	6,02	5,91	4,94	8,85	8,83	7,90
II	1395	1331	1369	6,02	5,73	5,05	8,74	8,73	8,20
III	1393	1347	1351	5,97	5,65	5,05	9,68	9,78	8,44
IV	1361	1325	1358	5,99	5,48	5,14	8,75	8,50	8,75
V	1342	1328	1366	5,97	5,38	5,21	8,86	8,85	8,71
VI	1337	1332	1382	5,99	5,36	5,47	8,94	8,67	8,52
VII	1343	1355	1395	5,99	5,17	5,31	8,86	8,10	8,46
VIII	1339	1336	1384	5,96	5,09	5,17	8,97	8,19	8,30
IX	1325	1317	1345	5,94	5,03	5,11	8,96	8,06	8,25
X	1333	1300	1380	5,98	4,97	5,17	8,96	7,91	9,02
XI	1338	1290		5,97	5,01	5,12	8,81	8,68	8,64
XII	1350	1311		5,94	5,00		9,84	9,01	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2016 I	115,10	259,32	184,38	149,17	225,00	186,00	158,60	179,56
II	116,51	262,10	183,28	148,55	225,00	186,00	156,73	177,61
III	126,21	265,00	182,71	148,59	225,00	186,00	160,46	179,01
IV	117,85	265,43	181,69	146,45	225,00	186,00	159,55	177,68
V	129,49	266,52	180,98	142,14	225,00	186,00	156,69	181,83
VI	121,68	267,00	178,18	142,80	225,00	186,00	162,25	181,41
VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	186,00	165,52	178,59
VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	182,13	163,04	176,24
IX	119,34	266,87	175,33	139,76	225,00	181,20	158,18	175,79
X	109,95	267,00	175,50	142,96	225,06	179,71	155,47	174,55
XI	107,57	267,00	176,10	143,48	229,30	174,33	153,32	174,20
XII	105,62	267,00	174,84	140,08	230,00	171,00	158,25	174,46
2017 I	109,51	265,06	174,73	140,00	230,00	171,00	167,56	176,00
II	119,81	265,00	174,58	142,23	230,00	171,00	164,31	178,47
III	125,04	265,61	174,35	140,86	230,00	171,00	156,94	177,62
IV	118,21	266,70	176,34	143,56	230,00	171,00	160,21	180,74
V	117,48	269,77	176,08	143,51	230,00	171,00	169,53	182,20
VI	129,28	270,63	177,89	145,74	230,00	171,00	175,83	184,92
VII	131,51	269,13	181,45	144,31	230,00	171,00	178,04	178,24
VIII	130,90	270,42	182,71	149,22	230,00	171,00	172,09	183,48
IX	127,09	271,00	182,69	147,37	230,00	171,00	159,74	183,04
X	122,37	271,00	186,00	147,46	230,00	171,00	152,88	181,64

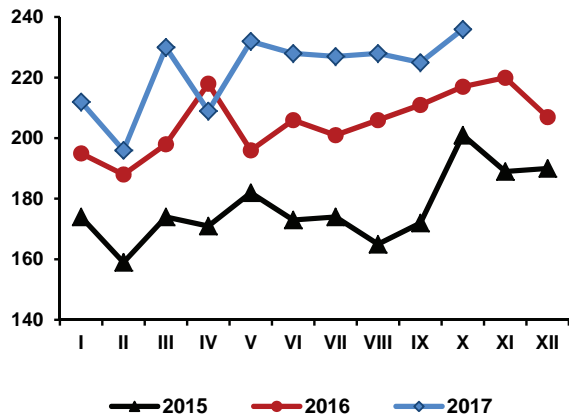
Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

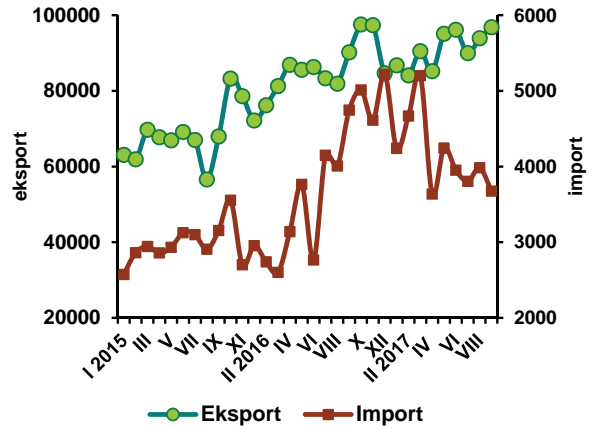
Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
I	1,54	1,55	1,55	0,18	0,18	0,18
II	1,51	1,51	1,56	0,17	0,18	0,18
III	1,47	1,55		0,18	0,18	
IV	1,61	1,67		0,17	0,19	

Źródło: Dane GUS.

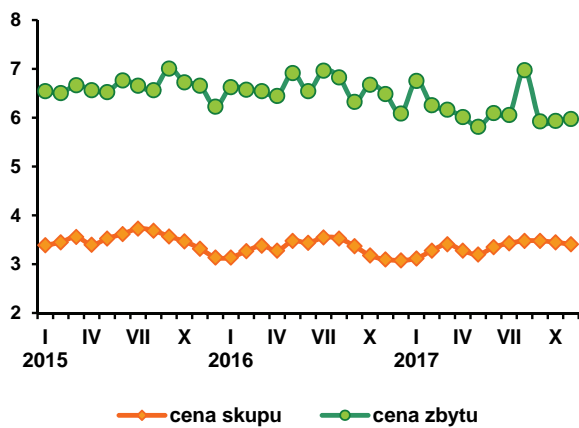
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

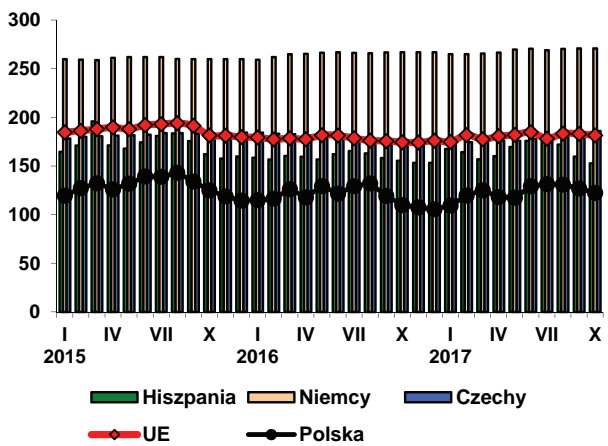
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i MF.

Od sierpnia 2017 r. występuje silna wzrostowa tendencja cen na europejskim rynku jaj, która nasila się w kolejnych miesiącach. W związku z wycofaniem dużych partii jaj spożywczych z handlu detalicznego w wielu krajach UE, szczególnie w Niemczech, Belgii, Holandii i Szwecji, w krótkim czasie wystąpiła luka podażowa na rynku tych produktów. Stało się to przyczyną silnego wzrostu cen jaj. Wzrost ten objął także Polskę. W Polsce dodatkowo do braków podażowych przyczyniło się nasilenie się salmonellozy, skutkujące przymusowym przemieszczaniem jaj z użytkowania spożywczego na niespożywcze, a także ubojem części stad towarowych kur niosek. Efektem tego było zmniejszenie podaży jaj konsumpcyjnych. Ponadto, wzrost cen eksportowych zachęcał do zwiększania sprzedaży zagranicznej kosztem podaży w kraju, co nie pozostało bez wpływu na krajowe ceny jaj.

W listopadzie 2017 r. średnia miesięczna cena jaj wszystkich klas wagowych, sprzedawanych przez zakłady pakujące, wyniosła 55,28 zł/100 sztuk i była o 19,7% wyższa niż w październiku i o 49,6% wyższa niż w roku poprzednim. W relacji rok do roku najmniej, bo o 38,2% podrożały jaja średnie, klasy M. Jaja bardzo duże, klasy XL były droższe o 53,3%, jaja duże, klasy L zdrożały o 52,9%, a jaja małe, klasy S o 54,9%. W relacji miesiąc do miesiąca, w listopadzie br. utrzymywała się silna dynamika wzrostu cen jaj wszystkich klas wagowych. Najbardziej podrożały jaja klasy M, o 27,4% i klasy L, o 20%. Ceny jaj małych, klasy S wzrosły o 18,2%, a bardzo dużych, klasy XL o 14,8%. Mimo bardzo silnych wzrostów cen jaj w ostatnich miesiącach, przeciętne miesięczne ceny jaj w okresie od stycznia do listopada były w 2017 r. w przypadku jaj klasy XL o 17,5%, klasy L o 12,2%, klasy M o 8,2%, a klasy S o 11,7% wyższe niż w analogicznym okresie 2016 r.

Przeciętne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla kur niosek w okresie dziesięciu miesięcy br. były o 0,5% wyższe od notowanych w analogicznym okresie przed rokiem, natomiast ceny płacone producentom jaj wzrosły w tym czasie o 28%. Opłacalność produkcji jaj, która w 2016 r. kształtowała się na bardzo niskim poziomie, w bieżącym roku uległa więc znaczącej poprawie.

Wzrostowa tendencja cen jaj spożywczych znalazła też odzwierciedlenie na rynku jaj przerobowych. Ceny skupu jaj przeznaczonych do przetwórstwa przemysłowego wzrosły w listopadzie 2017 r. do poziomu 7590 zł/t, tj. o 4% w relacji miesiąc do miesiąca, ale aż o 119%

w relacji rok do roku. Tak wysokie ceny na rynku jaj przerobowych muszą skutkować zmniejszeniem produkcji przetworów jajecznych, ze względu na wysokie koszty surowcowe.

Na rynku detalicznym, jaja sprzedawane były w październiku br. średnio po 0,55 zł/sztukę, tzn. podrożały o 5,8% w relacji miesiąc do miesiąca i o 12,2% w relacji rok do roku. Tendencję wzrostową cen na krajowym rynku wzmacniała zwiększona sprzedaż zagraniczna jaj. Jednak przeciętna miesięczna cena detaliczna jaj konsumpcyjnych z całego okresu dziesięciu miesięcy br. była tylko o 4,8% wyższa niż w analogicznym okresie 2016 r. Mimo, że zmiany cen jaj w detalu były znacznie łagodniejsze niż w poprzedzających detal ogniwach łańcucha dystrybucyjnego, jaja stały się relatywnie drogim źródłem białka zwierzęcego.

W sierpniu br. sprzedano za granicę o 172% więcej jaj w skorupkach i o 19,4% więcej przetworów z jaj niż w tym samym miesiącu 2016 r. We wrześniu eksport jaj świeżych był o 108% większy niż przed rokiem, a przetworzonych już tylko o 3% większy z uwagi na drożący surowiec. W okresie dziesięciu miesięcy br. sprzedano za granicę o 9,9% więcej jaj w skorupkach i o 7,8% więcej przetworów z jaj. Import jaj świeżych zmniejszył się w tym okresie o 2,5%, a przetworzonych zwiększył o 2%.

W skali całego 2016 r. spożycie jaj w gospodarstwach domowych nie uległo zmianie w porównaniu z rokiem poprzednim, było jednak o 2,2% niższe niż w 2014 r. W pierwszym kwartale br. konsumpcja bezpośrednia jaj wyniosła 12,6 sztuki na osobę i była taka sama jak w analogicznym okresie 2016 r. W drugim kwartale wyniosła 12,05 sztuki na osobę, tzn. była aż o 11% większa niż przed rokiem. Spożycie jaj w gospodarstwach domowych w pierwszej połowie br. wzrosło o 5,2%. W drugim półroczu, ze względu na wzrost cen, należy spodziewać się spadku tego spożycia.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I	1403	2274	24131	19143	383	589	1655	2331
II	1097	1851	22617	16486	530	876	2224	2280
III	1646	1985	22399	15690	396	745	2271	2597
IV	1704	1385	19164	14911	382	331	2062	2155
V	1590	1514	21546	18346	603	537	2836	2624
VI	1776	1519	18793	15822	554	387	2313	2195
VII	1921	1172	18576	15259	707	365	1631	1854
VIII	1762	1398	18420	50064	637	776	1997	2384
IX	1307	754	16709	34709	818	506	2125	2189
X	1445		18178		769		2445	
XI	1853		17930		493		2629	
XII	1985		18434		426		2310	
RAZEM	19489		236897		6698		26498	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

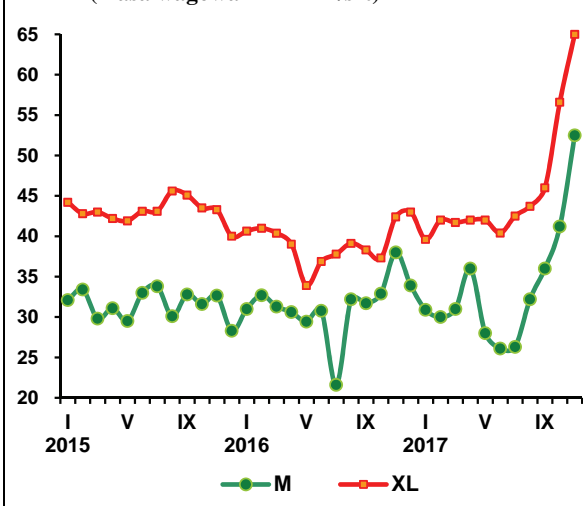
Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I	40,64	39,60	34,64	34,90	30,99	30,90	30,06	24,00
II	41,00	42,00	36,69	34,00	32,70	30,00	23,66	25,00
III	40,38	41,70	35,23	33,00	31,29	31,00	28,62	30,00
IV	39,01	42,00	33,13	40,50	30,61	36,00	26,01	26,00
V	33,91	42,00	33,13	32,00	29,42	28,00	23,03	23,00
VI	36,88	40,40	31,29	31,90	30,77	26,10	24,90	23,90
VII	37,78	42,50	29,42	31,80	21,61	26,30	18,92	21,30
VIII	39,12	43,70	33,14	36,70	32,20	32,20	24,30	22,80
IX	38,30	46,00	36,50	39,00	31,70	36,00	25,70	27,90
X	37,30	56,60	34,10	48,90	32,90	41,20	20,40	38,00
XI	42,40	65,00	38,40	58,70	38,00	52,50	28,99	44,90
XII	43,00		35,70		33,90		30,60	

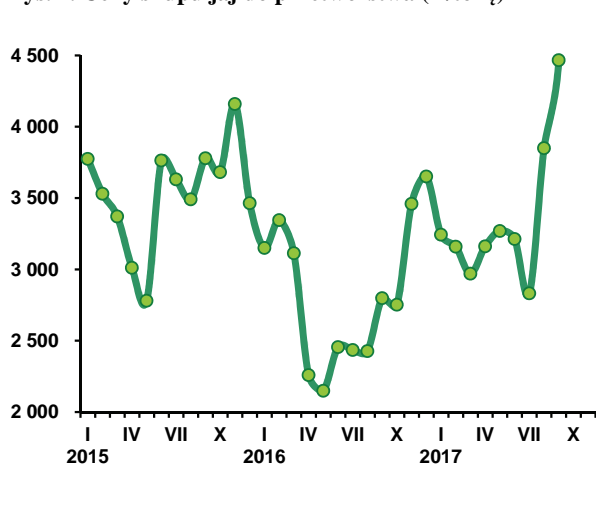
^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL –/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

W czerwcu 2017 r. pogłowie owiec liczyło 261,2 tys. sztuk i było o 10,4% większe niż w czerwcu 2016 r. Populacja maciorek owczych zwiększyła się w skali roku w znacznie większym stopniu, bo o 23,1% (ze 137,5 tys. sztuk do 169,4 tys. sztuk). Zasadniczym powodem wzrostu pogłowia owiec jest płatność do owiec. Płatność ta pojawiła się w nowym systemie płatności bezpośrednich, obowiązujących w latach 2015-2020. Wysokość wsparcia wynosi 27,46 EUR/sztukę, co w 2016 r. przekładało się na 111,95 zł/sztukę, a w 2017 r. 101,85 zł/sztukę. Przysługuje ona tym rolnikom, którzy posiadają co najmniej 10 sztuk maciorek owczych w wieku powyżej 12 miesięcy, ale przyznawana jest do wszystkich owiec w gospodarstwie. Uzależnienie płatności od posiadania co najmniej 10 sztuk maciorek owczych jest przyczyną większego wzrostu ich pogłowia, niż całkowitego pogłowia owiec. Tym niemniej ujawniony w ostatnim badaniu GUS wzrost pogłowia maciorek jest także zapowiedzią kolejnego wzrostu pogłowia owiec w czerwcu 2018 r.

Wzrost pogłowia owiec dotyczył prawie wszystkich województw. Wyjątek stanowiły jedynie cztery województwa (małopolskie, opolskie, śląskie i zachodniopomorskie), w których pogłowie zmniejszyło się odpowiednio o 1,6%, 12,7%, 13,8% i 0,1%. W dwóch z tych województw spadkowi ogólnego pogłowia towarzyszył wzrost pogłowia maciorek owczych. W woj. małopolskim o 10,1% i w woj. zachodniopomorskim o 4,6%. Relatywnie duży wzrost pogłowia maciorek owczych w woj. małopolskim, przy spadku ogólnego pogłowia owiec spowodował, że udział pogłowia maciorek owczych w ogólnym pogłowiu owiec w tym województwie stał się najwyższy w kraju i wyniósł 72,2% (średnio w kraju 64,8%).

W pięciu województwach, jak dolnośląskie (wzrost o 26,5%), podkarpackie (o 25,8%), śląskie (o 69,3%), świętokrzyskie (o 67,7%) i woj. wielkopolskie (o 31,5%) wzrost pogłowia owiec był co najmniej dwukrotnie większy niż średni w kraju. W pięciu kolejnych województwach, jak kujawsko-pomorskie (o 6,9%), lubelskie (o 13,9%), lubuskie (o 9,5%), łódzkie (o 12,3%) i pomorskie (o 14,1%), stopa wzrostu pogłowia oscylowała wokół średniej ogólnopolskiej. W pozostałych dwóch województwach (mazowieckie i podkarpackie) wzrost pogłowia był relatywnie mały i nie przekroczył 2%.

Nadal największe pogłowie owiec znajdowało się w woj. małopolskim, choć udział pogłowia znajdującego się w tym województwie w pogłowiu krajowym zmniejszył się z 32,3% w czerwcu 2016 r. do 28,8% w czerwcu 2017 r. Znaczne pogłowie owiec występuje także w woj. podlaskim, a jego udział zwiększył się w analizowanym okresie z 8,2% do 9,3%.

Według danych GUS, w I półroczu 2017 r. produkcja żywca baraniego wyniosła 1 464 tony i była o 8,8% mniejsza niż w I półroczu 2016 r. Skup wraz ze sprzedażą targowiskową wyniósł 1 374 tony i był o 9,6% mniejszy niż rok wcześniej. Samozaopatrzenie pozostało na takim samym poziomie, jak rok wcześniej i wyniosło 90 ton. Udział samozaopatrzenia w produkcji baraniny zwiększył się jednak z 5,6% do 6,1%.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Zmiana w % 2016/2015
I półrocze	928	609	735	121
II półrocze	876	478	531	111
Rok	1 804	1 087	1 266	116

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencji mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2015	130,5	94,2	284,5	178,7	150,8	135,5	125,5	78,9	66,2	62,1	68,6	147,6	1523
2016	74,1	88,2	116,8	261,2	132,7	43,0	90,3	46,4	53,2	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	56,8	93,6	41,1	146,2	88,0	31,7	72,0	58,8	80,4	x	x	x	x
Import 2015	41,5	108,9	131,1	143,2	110,8	115,9	123,2	40,9	86,4	41,4	75,3	44,0	1063
2016	107,0	86,3	149,8	122,4	98,4	40,3	74,8	86,7	79,0	x	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	257,8	79,2	114,3	85,5	88,8	34,8	60,7	212,0	91,4	x	x	x	x

Źródło: Dane MF.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2015/2016	7,05	6,50	8,01	6,48	5,97	8,59	5,86	6,89	7,10	7,96	6,45	7,29
2016/2017	6,75	6,52	7,56	6,20	6,26	7,39	7,45	6,09	6,28	5,79	6,00	5,86
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,7	100,3	94,4	95,7	104,9	86,0	127,1	88,4	88,5	72,7	93,0	80,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg	
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową
VI 2016	7,9	17,2	1,80	3,83
VII	7,7	16,7	1,76	3,74
VIII	7,7	16,7	1,78	3,78
IX	7,6	16,5	1,76	3,74
X	7,6	16,5	1,76	3,74
XI	7,5	16,3	1,70	3,61
XII	8,3	18,0	1,90	4,12
I 2017	7,8	16,6	1,81	3,85
II	7,7	16,3	1,78	3,79
III	7,8	16,6	1,84	3,92
IV	8,1	17,6	1,67	4,13
V	7,9	17,1	1,87	4,07
VI	7,7	16,8	1,82	3,98
VII	7,4	16,0	1,74	3,76
VIII	7,6	16,5	1,78	3,86
IX	7,5	16,2	1,76	3,83
X	7,7	16,4	1,80	3,84

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
2015/2016	52,40	54,08	54,47	55,18	54,51	54,90	55,73	55,46	55,35	55,14	55,43	54,38
2016/2017	54,95	55,17	54,94	55,04	54,35	53,10	53,55	54,38	55,02	55,36	55,01	54,12
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,9	102,0	100,9	99,7	99,7	96,7	96,1	98,1	99,4	100,4	99,2	99,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-28												
2015/2016	635,5	619,3	604,4	575,8	578,8	562,1	544,9	543,9	555,6	585,2	598,9	620,5
2016/2017	623,7	619,1	621,5	554,0	512,7	541,7	555,7	562,7	541,4	561,9	618,3	614,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,1	100,0	94,4	96,2	88,6	96,4	102,0	103,5	97,4	96,0	103,2	99,0
Włochy												
2015/2016	663,9	657,5	596,3	552,3	594,0	530,1	517,7	539,9	572,1	578,2	601,7	633,6
2016/2017	616,0	588,8	527,2	492,3	513,7	627,5	578,4	625,3	607,6	617,5	555,3	662,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	92,8	89,6	88,4	89,1	86,5	118,4	111,7	120,8	106,2	106,8	92,3	104,5

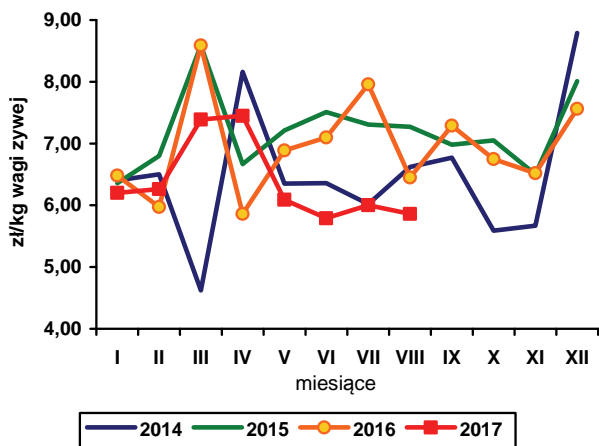
Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

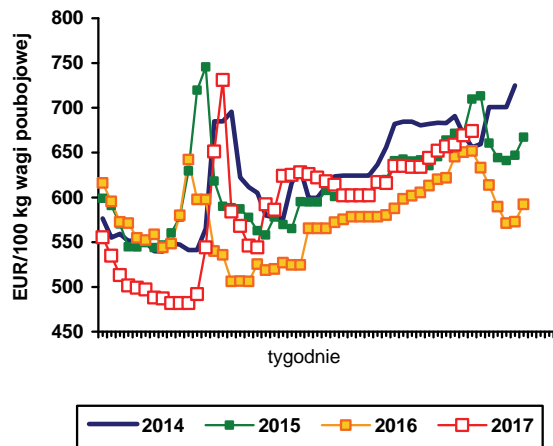
Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
UE-28												
2015/2016	495,1	498,9	508,3	520,2	531,7	526,2	522,1	504,3	491,8	493,6	489,4	469,0
2016/2017	468,8	478,7	461,1	455,3	470,6	491,5	523,4	541,9	528,9	504,8	482,3	480,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	94,7	96,0	90,7	87,5	88,5	93,4	100,2	107,5	107,5	102,3	98,5	102,4
Wielka Brytania												
2015/2016	484,9	500,6	511,8	536,7	546,6	529,6	549,9	525,6	496,3	483,2	471,9	430,6
2016/2017	438,4	454,8	440,7	448,3	466,5	484,5	535,0	559,6	510,1	469,9	429,0	430,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	90,4	90,9	86,1	83,5	85,3	91,5	97,3	106,5	102,8	97,3	90,9	99,9

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

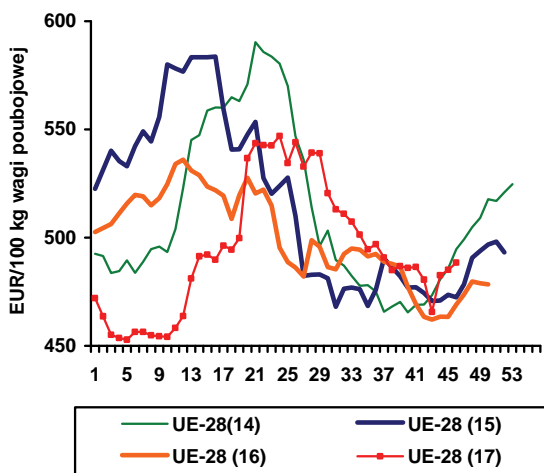
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

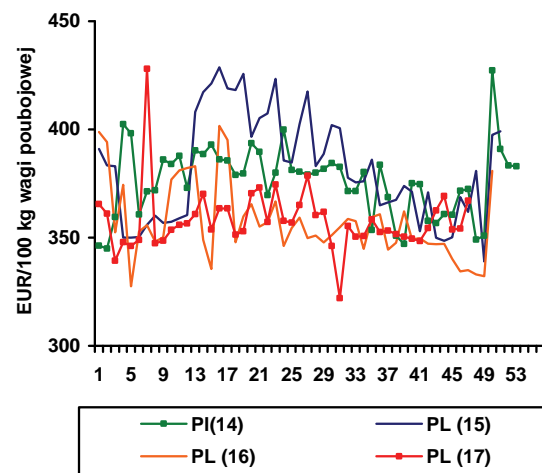
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

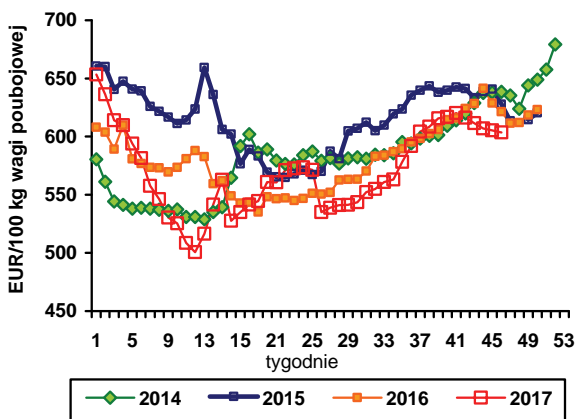
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28

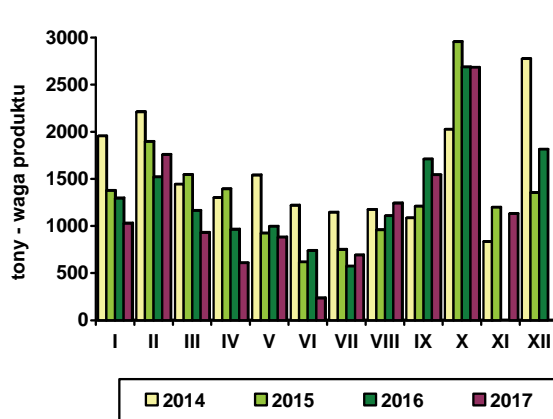
Rys. 4. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w Polsce

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie styczeń–październik 2017 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 116,1 tys. ton i były o 6,3% mniejsze niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Zwiększyły się połowy szprotów (o 12,9% do 64,2 tys. ton) oraz łososi (2-krotnie do 4,1 tys. sztuk), a wyładunki pozostałych ważniejszych gatunków ryb były mniejsze niż przed rokiem. Połowy dorszy obniżyły się o 36,1% do 5,2 tys. ton, storni o 27,5% do 9,8 tys. ton, a śledzi o 11,4% do 32,3 tys. ton. Wykorzystanie kwot połowowych na koniec października 2017 r. wyniosło: dla szprotów 84,7%, dla śledzi 59,3%, dla dorszy 43,2%, a dla łososi 30,1%.

W okresie trzech kwartałów 2017 r. produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza w dużych zakładach przemysłu rybnego (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła 315,1 tys. ton i była o 1,1% mniejsza niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Spadek produkcji wystąpił głównie w asortymencie ryb wędzonych (o 19,3% do 52,3 tys. ton), w tym wędzonych łososi o 12,6% do 37,6 tys. ton. Produkcja wyrobów wysokoprzetworzonych (konserw, prezerw, marynat, wyrobów garmazeryjnych i pozostałych przetworów) zwiększyła się o 2,6% do 163,8 tys. ton, w tym najmocniej przetworów z makreli (o 14,7% do 11,7 tys. ton). Podstawowym gatunkiem wykorzystywanym w przetwórstwie pogłębianym były tradycyjnie śledzie (75,2 tys. ton, spadek o 0,2%). Produkcja świeżych i chłodzonych filetów z ryb morskich zwiększyła się o 4,1% do 43,8 tys. ton, mrożonych filetów z ryb morskich o 7,0% do 23,9 tys. ton, a całych mrożonych ryb morskich o 3,3% do 16,7 tys. ton.

W okresie styczeń–wrzesień 2017 r. eksport ryb, owoców morza oraz ich przetworów wyniósł 348,8 tys. ton, o wartości 6,09 mld zł i był odpowiednio o 1,6 i 10,8% większy niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Zwiększyła się wartość eksportu wszystkich podstawowych grup produktów: ryb wędzonych, suszonych i solonych o 6,2% do 2,23 mld zł, filetów i mięsa z ryb o 18,7% do 1,80 mld zł oraz przetworów i konserw o 6,6% do 1,50 mld zł. W ujęciu gatunkowym największą wartość wywozu miały łososi (3,39 mld zł, wzrost o 16,1%), śledzie (0,47 mld zł, spadek o 4,8%) oraz dorsze (0,44 mld zł, wzrost o 9,4%). Wolumen importu sektora rybnego wyniósł w okresie trzech kwartałów 2017 r. 402,5 tys. ton i był o 1,0% większy niż przed rokiem. Wartość

importu zwiększyła się natomiast o 4,8% do 6,26 mld zł. Spośród podstawowych gatunków najczęściej sprowadzono łososi, tj. 110,5 tys. ton (bez zmian w porównaniu z rokiem poprzednim) o wartości 3,22 mld zł (wzrost o 7,2%). Import śledzi zmniejszono o 10,9% do 56,7 tys. ton, pstrągów o 22,3% do 8,8 tys. ton, a tuńczyków o 21,9% do 7,4 tys. ton. Większy niż przed rokiem był natomiast przywóz dorszy (o 14,1% do 44,3 tys. ton), makreli (o 18,8% do 36,7 tys. ton) oraz mintajów (o 10,0% do 30,1 tys. ton). Wyhamowana została tendencja

wzrostowa cen większości gatunków ryb importowanych do Polski i we wrześniu br. na ogół były one niższe niż we wrześniu 2016 r. W największym stopniu potaniały śledzie.

W październiku 2017 r., trzeci miesiąc z rzędu, odnotowano spadek cen detalicznych ryb, owoców morza oraz ich przetworów (o 0,1% w porównaniu z wrześniem br.). W okresie styczeń–październik 2017 r. produkty te były jednak nadal zdecydowanie droższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego (o 3,9%). Ryby, owoce morza oraz ich przetwory drożały w tym okresie nieznacznie wolniej niż żywność i napoje bezalkoholowe ogółem (wzrost o 4,0%), przy wyraźnej poprawie relacji cen względem mięsa, które podrożało o 4,8% oraz nabiału (wzrost cen o 4,6%). W okresie 10 miesięcy 2017 r. najbardziej podrożały ryby i owoce morza suszone, wędzone lub solone (o 7,2%) oraz ryby świeże i chłodzone (o 5,2%). Ceny pozostałych grup produktów rybnych wzrosły o 1,1–1,8%. Spośród produktów rybnych, których ceny są monitorowane przez GUS, podrożały przed wszystkim wędzone łososi (o 23,2% do 10,15 zł/100 g), świeże filety z łososi (o 18,1% do 59,24 zł/kg), mrożone krewetki (o 8,6% do 32,68 zł/500 g) i filety ze śledzi (o 8,5% do 16,59 zł/kg).

**Krzysztof
Hryszko**

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	płaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2013 I-XII	80 986	23 589	12 502	11 863	4 951	133 891	29 402	5 277
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2016 I-XII	60 046	44 047	10 359	15 080	9 162	138 694	42 398	3 623
2016 IX	1 785	5 193	780	649	1 003	9 410	476	37
X	1 230	3 133	865	645	486	6 359	232	14
XI	1 617	4 351	1 103	780	219	8 070	1 002	103
XII	1 584	3 192	1 095	727	161	6 759	1 827	1 573
2017 ^{ab} I	7 268	2 600	637	1 997	96	12 598	4 404	380
II	10 763	1 770	368	2 103	105	15 109	6 037	404
III	23 104	5 128	754	2 197	306	31 489	9 792	612
IV	11 547	2 369	575	679	645	15 815	9 406	1 017
V	6 411	2 848	859	782	1 412	12 312	5 191	1 558
VI	1 327	2 126	553	461	646	5 113	133	12
VII	466	2 877	200	500	378	4 421	1 375	38
VIII	222	3 947	146	504	483	5 302	1 099	21
IX	1 430	4 229	502	322	386	6 869	1 273	28
X	1 642	4 439	619	291	97	7 088	369	57
Wskaźnik zmian (%)								
$\frac{X\ 2017}{X\ 2016}$	133,5	141,7	71,6	45,1	20,0	111,5	159,1	407,1
$\frac{I-X\ 2017}{I-X\ 2016}$	112,9	88,6	63,9	72,5	51,9	93,7	98,8	212,0

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 05.12.2017 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MGMIŻŚ.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2013 I-XII	8 370	93 081	92 340	194 880	97 542	13 388	9 285	388 671
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 750	387 483
2016 I-XII	59 309	64 214	100 322	224 047	108 641	13 861	14 362	447 892
2016 IX	5 337	6 052	7 424	19 134	9 207	1 162	1 332	37 947
X	5 890	5 580	8 287	20 699	10 173	1 214	1 314	40 456
XI	6 022	6 312	9 563	21 457	10 820	1 195	1 259	43 354
XII	5 371	6 333	11 437	22 222	12 293	1 280	1 563	45 363
2017 I	4 424	5 237	6 406	17 680	7 774	1 247	1 432	33 747
II	4 119	5 099	6 881	20 070	10 051	1 305	1 470	36 169
III	4 759	9 106	7 888	22 583	10 824	1 331	1 584	44 336
IV	5 094	6 461	7 027	17 205	7 418	1 121	1 446	35 787
V	4 608	4 072	6 014	17 029	7 033	1 107	1 237	31 723
VI	4 713	4 427	5 458	17 475	6 978	1 312	1 252	32 073
VII	4 366	3 645	5 958	13 656	6 833	624	869	27 625
VIII	5 846	4 748	6 303	18 677	8 877	923	1 221	35 574
IX	5 838	5 324	7 456	19 442	9 382	1 226	1 222	38 060
Wskaźnik zmian (%)								
$\frac{IX\ 2017}{IX\ 2016}$	109,4	88,0	100,4	101,6	101,9	105,5	91,7	100,3
$\frac{I-IX\ 2017}{I-IX\ 2016}$	104,1	104,6	83,6	102,6	99,8	100,2	114,7	98,9

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^b					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2013 I-XII	407,4	115,7	65,8	52,9	89,4	504,9	188,2	96,0	42,6	139,8
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2016 I-XII	469,6	135,6	78,3	59,1	85,2	569,1	199,9	104,0	45,4	176,2
2016 IX	37,0	11,4	7,6	4,7	5,2	53,3	19,2	8,9	4,1	16,8
X	36,5	11,8	6,9	5,2	5,2	57,6	20,8	11,8	4,0	16,7
XI	44,3	12,3	7,3	6,1	9,4	61,4	22,4	9,4	4,9	19,3
XII	45,6	12,8	6,8	7,3	11,1	51,7	19,5	8,0	5,1	13,9
2017 ^c I	40,0	10,7	6,8	4,5	9,3	45,1	15,4	9,8	3,3	13,3
II	41,4	12,3	7,2	4,5	7,6	50,1	17,4	11,7	3,9	13,3
III	57,6	13,1	9,2	5,4	8,4	54,1	18,6	10,6	4,6	16,0
IV	44,7	10,0	7,5	4,4	5,9	39,8	10,9	8,3	3,4	13,7
V	44,6	11,3	7,3	4,1	8,6	42,7	12,2	9,7	3,5	13,5
VI	31,6	11,0	6,3	3,6	6,2	38,6	10,9	8,6	3,1	12,3
VII	28,6	9,1	5,2	3,7	6,3	35,4	10,4	6,4	3,1	12,2
VIII	31,2	10,9	6,7	4,0	4,8	47,9	14,7	7,7	3,5	17,9
IX ^d	29,1	11,4	6,1	3,9	2,0	48,9	18,9	9,0	3,7	13,4
Wskaźnik zmian (%)										
<u>IX 2017</u> IX 2016	78,7	99,6	80,9	82,6	38,4	91,7	98,5	101,9	90,4	79,7
<u>I-IX 2017</u> I-IX 2016	101,6	101,2	108,7	93,8	99,2	101,0	94,3	109,6	102,2	99,5

^a wskaźniki zmian obliczone na danych o większej dokładności ^b z eksportem burtowym, ^c dane wstępne, ^d bez eksportu burtowego

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Owce	Norwegia	mintaj 03047500 ^b	panga 03046200 ^b	morszczuk 03047415 ^b	Norwegia	Filipiny
						Chiny	Wietnam	Argentyna		
2013 I-XII	6,29	6,31	5,37	5,66	5,41	6,42	5,74	11,53	22,10	15,41
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,29	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,05
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	5,35	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	14,77
2016 I-XII	7,98	7,62	4,82	5,57	5,00	7,77	6,12	13,94	27,54	13,82
2016 IX	7,85	8,24	4,59	5,46	-	7,62	5,27	13,31	25,26	15,28
X	7,84	8,33	4,89	5,69	4,22	6,99	5,58	13,79	28,29	15,87
XI	8,45	8,31	5,19	5,76	5,34	6,28	5,39	13,58	29,17	16,04
XII	8,31	8,31	5,45	5,84	5,77	7,43	6,15	14,22	32,12	12,16
2017 ^a I	8,34	8,22	5,45	5,02	5,57	7,99	6,45	14,74	33,48	17,68
II	8,53	7,83	5,27	5,62	5,39	8,28	5,83	14,30	30,19	17,03
III	7,84	7,21	5,26	5,29	5,29	7,81	6,05	13,70	28,23	15,06
IV	7,98	7,27	4,95	5,18	5,17	7,39	6,43	13,56	28,38	16,14
V	7,22	7,04	5,20	5,26	5,47	8,72	5,89	13,32	28,87	-
VI	6,90	6,22	5,39	4,95	2,71	7,21	6,98	12,03	28,98	15,65
VII	5,93	5,61	5,17	5,08	5,15	7,46	5,76	12,70	28,37	15,16
VIII	6,12	4,98	4,96	4,86	4,99	7,76	6,06	12,31	25,96	15,87
IX	5,90	5,06	4,60	5,40	5,36	6,72	5,61	12,20	24,72	14,83
Wskaźnik zmian (%)										
<u>IX 2017</u> IX 2016	75,1	61,4	100,1	98,9	x	88,1	106,4	91,7	97,9	97,0
<u>I-IX 2017</u> I-IX 2016	90,7	86,1	109,4	98,1	102,2	93,2	93,4	95,3	106,7	115,1

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Flądra mrożona 03033910 ^b	Szprotki świeże 03024390 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Dania
2013 I-XII	11,07	19,89	20,61	18,20	49,90	45,44	50,36	3,21	1,17
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	2,54	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	2,73	1,10
2016 I-XII	10,96	27,52	24,47	25,75	57,20	54,80	96,26	2,58	1,19
2016 IX	11,20	31,30	27,89	26,65	55,84	56,72	76,90	2,60	1,05
X	11,55	27,14	27,98	26,44	61,34	58,01	82,80	2,86	1,85
XI	11,75	26,88	26,74	25,46	60,85	56,50	77,70	2,96	1,68
XII	11,98	29,25	23,86	27,91	65,59	57,87	83,29	-	1,84
2017 ^a I	11,70	24,01	18,43	22,92	63,92	54,49	108,08	-	1,54
II	11,49	24,20	23,87	22,41	66,19	51,29	113,44	3,47	1,38
III	11,45	24,26	23,54	24,05	65,76	53,08	122,19	3,46	1,39
IV	11,64	23,84	26,33	23,48	68,13	55,83	159,12	3,09	1,03
V	11,69	23,46	25,59	23,55	69,64	57,74	182,45	3,46	0,84
VI	11,39	24,77	24,33	24,28	69,28	58,60	201,12	2,34	-
VII	11,20	25,85	23,31	25,27	69,77	61,41	186,86	-	0,87
VIII	11,21	25,23	26,25	21,68	69,21	62,87	-	-	1,12
IX	11,31	25,97	30,16	24,76	69,55	63,58	93,71	3,08	b.d.
Wskaźnik zmian (%)									
<u>IX 2017</u> <u>IX 2016</u>	101,0	83,0	108,1	92,9	124,5	112,1	121,9	118,7	x
<u>I-IX 2017</u> <u>I-IX 2016</u>	107,7	89,1	101,2	92,8	123,4	106,5	123,0	129,9	109,3

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGZ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morskiczka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
2013 I-XII	10,84	-	12,62	57%	14,13	65%	8,77	-	9,67	75%	12,02	75%
2014 I-XII	10,43	-	12,82	58%	14,35	66%	10,13	-	9,73	76%	10,49	69%
2015 I-XII	10,70	-	13,53	61%	14,85	66%	11,78	-	10,01	81%	10,46	70%
2016 I-XII	11,49	-	13,67	60%	15,34	64%	14,76	-	10,58	84%	11,46	74%
2016 VIII	11,81	-	13,45	59%	15,68	65%	14,70	-	10,64	85%	11,53	74%
IX	11,70	-	13,50	59%	15,56	65%	14,89	-	10,65	84%	11,86	76%
X	11,76	-	13,78	59%	15,71	65%	15,15	-	10,67	83%	12,08	76%
XI	11,08	-	13,59	58%	15,72	64%	15,13	-	10,82	84%	12,25	75%
XII	11,10	-	13,91	60%	15,73	64%	15,25	-	10,85	84%	12,35	76%
2017 I	11,49	-	13,98	60%	15,67	64%	15,66	-	10,89	84%	12,45	76%
II	11,69	-	14,08	60%	15,76	64%	15,88	-	10,88	83%	12,57	76%
III	11,79	-	14,00	60%	15,77	64%	15,96	-	11,25	86%	12,61	76%
IV	12,37	-	14,90	64%	15,95	65%	17,87	-	11,27	87%	12,56	76%
V	12,31	-	14,41	62%	15,86	64%	17,51	-	11,49	88%	12,51	75%
VI	12,46	-	14,23	61%	16,12	65%	17,69	-	11,48	88%	12,50	75%
VII	12,31	-	14,30	61%	15,75	64%	17,48	-	11,51	87%	12,39	74%
VIII	12,38	-	14,06	60%	15,27	62%	17,62	-	11,55	87%	12,41	74%
IX	12,68	-	14,08	60%	15,95	64%	18,00	-	11,46	86%	12,30	74%
X	12,73	-	14,10	60%	15,06	61%	18,79	-	11,40	86%	12,05	72%
Wskaźnik zmian (%)												
<u>X 2017</u> <u>X 2016</u>	108,2	x	102,3	x	95,9	x	124,0	x	106,8	x	99,8	x
<u>I-X 2017</u> <u>I-X 2016</u>	105,7	x	104,1	x	102,9	x	117,5	x	107,6	x	110,1	x

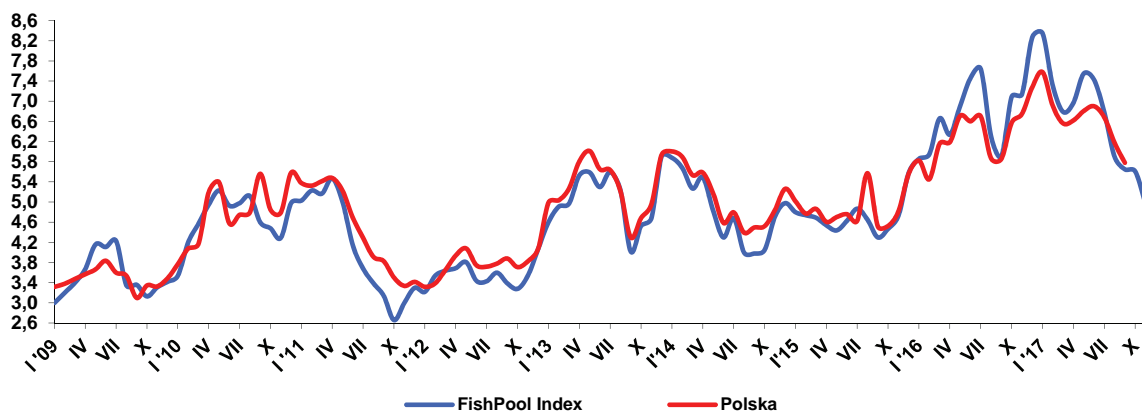
Źródło: Opracowanie IERiGZ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

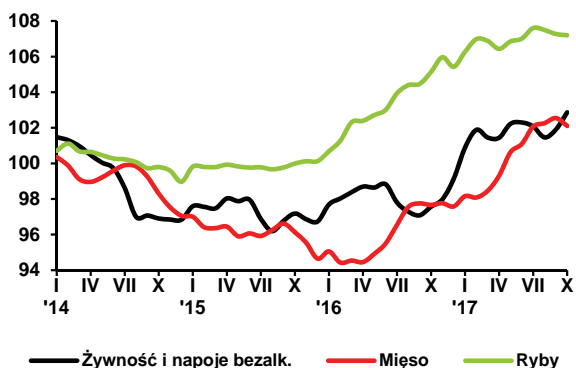
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosoś	pstrąg	makrela	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2013I-XII	21,83	26,65	75,66	31,94	16,54	25,35	27,50	33,41	16,05	14,60	22,01
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2016I-XII	24,10	32,40	84,50	33,04	15,58	25,19	28,06	33,18	15,45	14,44	22,84
2016 VIII	24,15	32,48	87,40	33,24	15,54	25,06	28,19	33,29	15,47	-	22,89
IX	24,09	32,54	88,80	33,14	15,59	25,32	28,31	33,00	15,55	-	23,04
X	24,15	32,58	90,60	33,24	15,60	25,23	28,56	33,18	15,90	-	23,16
XI	24,36	32,74	94,50	33,84	15,73	25,39	28,81	33,00	16,21	14,80	23,25
XII	24,40	32,87	95,30	33,68	15,64	25,35	28,81	32,71	16,32	13,53	23,31
2017 I	24,58	33,13	97,50	33,59	15,96	25,32	28,63	32,65	16,46	14,91	23,43
II	24,54	32,92	100,00	33,67	16,18	25,39	28,63	32,76	16,49	15,18	23,47
III	24,65	32,80	101,00	33,41	16,15	25,35	28,75	32,71	16,57	-	23,22
IV	24,45	32,56	101,00	33,37	16,03	25,16	28,63	32,59	16,51	-	23,26
V	24,80	32,63	102,10	33,41	16,14	25,32	28,88	33,06	16,66	-	23,35
VI	24,76	32,57	102,60	33,37	16,10	25,45	29,00	33,06	16,57	-	23,29
VII	24,71	32,48	102,30	33,21	16,13	25,55	29,19	33,12	16,67	-	23,57
VIII	24,67	32,31	102,80	33,28	16,13	25,87	30,06	33,12	16,66	-	23,35
IX	24,73	32,36	103,00	33,33	16,16	25,87	30,56	33,24	16,66	-	23,34
X	24,78	32,28	103,00	33,22	16,26	25,87	30,38	33,12	16,65	-	23,56
Wskaźnik zmian (%)											
$\frac{X\ 2017}{X\ 2016}$	102,6	99,1	113,7	99,9	104,2	102,5	106,4	99,8	104,7	x	101,7
$\frac{I-X\ 2017}{I-X\ 2016}$	102,6	100,9	123,2	101,5	103,6	101,4	104,8	99,2	108,5	102,9	102,8

Źródło: Dane GUS.

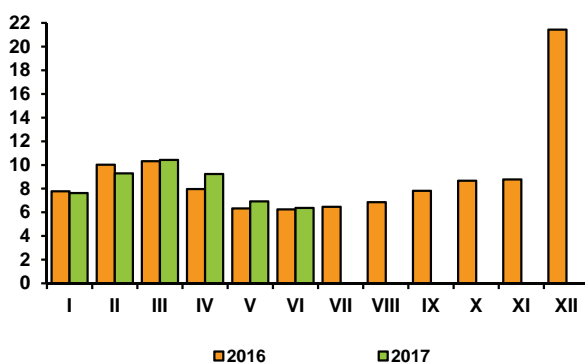
Rys. 1. Cena świeżych lososi norweskich (na podstawie FishPool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importerów (EUR/kg)

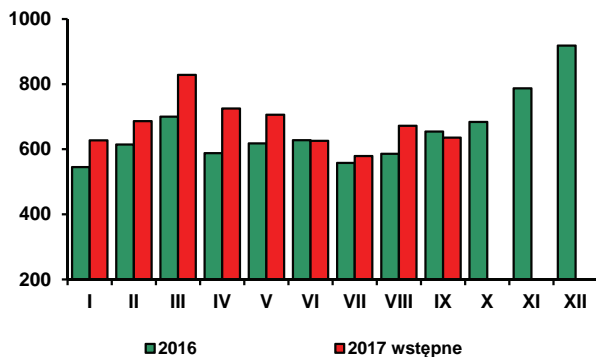
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2013=100)

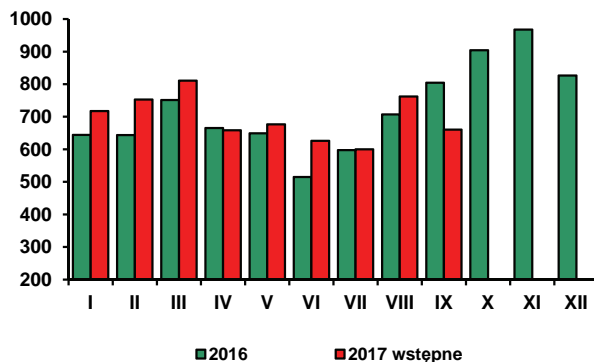
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę/)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 – FishPool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

W październiku 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, łączne ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły o 0,5%, wobec wzrostu o 0,4% we wrześniu br. O przyspieszeniu inflacji zdecydowały głównie wyższe ceny żywności, odzieży i obuwni oraz nośników energii. Wzrost cen odzieży i obuwni o 3,5% był wyższy niż przed miesiącem (2,2%), głównie za sprawą utrzymującej się wysokiej dynamiki popytu wewnętrznego. Przyspieszenie wzrostu cen nośników energii było efektem podrożenia opał (o 2,8%) związanego ze wzrostem cen węgla na rynku światowym, spadkiem jego krajowej podaży oraz trudnościami transportowymi w imporcie tego surowca z zagranicy.

W październiku br., w ujęciu miesięcznym, ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,9%, po wzroście o 0,4% w poprzednim miesiącu. Ceny żywności zwiększyły się o 1,0%. Najbardziej, bo o 6,7% podrożały warzywa, w tym zwłaszcza świeże (o 13,0%). Znacząco wzrosły m.in. ceny pomidorów (o 38,7%), ogórków (o 15,8%), sałaty (o 8,3%) i warzyw kalafiorowych (o 7,4%). Więcej niż we wrześniu konsumenci płacili za jaja (o 5,2%), masło (o 3,3%) i owoce (o 2,5%). Spośród owoców podrożały głównie banany (o 3,7%), przy spadku cen cytrusów (o 2,7%) i jabłek (o 0,7%). Ceny dzemów, marmolad i miodu zwiększyły się przeciętnie o 1,0%, a artykułów mleczarskich o 0,7%, w tym śmietany o 2,2%, jogurtów o 1,3% i mleka pitnego chudego o 0,8%. Droższe niż we wrześniu br. były tłuszcze wieprzowe (smalec, słonina) o 0,7%, margaryny (o 0,6%), kasze (o 0,5%) i pieczywo (o 0,4%). Obniżyły się natomiast ceny mąki (o 2,0%), cukru (o 1,8%) i ryżu (o 0,5%). Spadły także ceny mięsa (średnio o 0,4%), w tym drobiowego o 1,5% i wieprzowego o 1,3%, przy stabilizacji cen wołowej i niewielkim wzroście cen wędlin (o 0,3%). Nieco mniej niż przed miesiącem konsumenci płacili za ryby i owoce morza, makarony, płatki śniadaniowe i czekoladę (po 0,1%).

W październiku br., w porównaniu z poprzednim miesiącem ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,1%. Podrożały m.in. soki warzywne i owocowo-warzywne (o 1,1%), wody mineralne (o 0,6%), kakao (o 0,3%) i herbata (o 0,1%), przy spadku cen kawy (o 0,3%).

W październiku 2017 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych były przeciętnie o 5,4% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2016 r., przy wzroście łącznych cen towarów i usług konsumpcyjnych o 2,1%. Wzrost cen żywności wyniósł 5,8%, a napojów bezalkoholowych 1,2%. Roczna dynamika cen żywności była najwyższa od września 2012 r. Wzrosły ceny wszystkich monitorowanych przez GUS produktów spożywczych, z wyjątkiem bananów, ogórków, cukru, mąki i owoców morza. Najbardziej, bo o 23,2% zwiększyły się ceny tłuszczów jadalnych, głównie za sprawą wydatnej wyżki cen masła sięgającej 44,6%. Wzrostowi cen masła towarzyszył wzrost cen tłuszczów wieprzowych o 7,5% i roślinnych o 3,6%. Ceny owoców podniosły się o 14,4%, a jaj o 13,0%. W październiku br. za jabłka konsumenci musieli zapłacić o 55,8% więcej, a za owoce pestkowe i jagodowe odpowiednio o 35,1% i 18,6% więcej niż rok wcześniej. Ceny cytrusów zwiększyły się o 5,7%, natomiast bananów spadły o 3,6%. W październiku br., w porównaniu z październikiem ub. roku artykuły mleczarskie podrożały przeciętnie o 6,2%, a produkty mięsne o 4,6%. Wzrost cen artykułów mleczarskich był konsekwencją znaczącego wzrostu cen skupu mleka (o 23,4%) oraz cen produktów mlecznych na rynkach światowych (według FAO o 17,5%). Istotnie zwiększyły się krajowe ceny śmietany (o 11,9%), jogurtu (o 9,8%), serów dojrzewających (o 7,1%) i twarogów (o 3,3%). Do wzrostu cen mięsa przyczynił się wzrost cen mięsa wieprzowego (o 5,3%) i drobiowego (o 4,8%). Wzrost cen mięsa wołowego wyniósł 3,3%, a przetworów mięsnych 4,2%. Droższe niż rok wcześniej były: pieczywo i produkty zbożowe (o 2,5%), w tym pieczywo o 3,2% oraz ryby i owoce morza (o 2,0%). Więcej niż w październiku 2016 r. konsumenci płacili za dzemy, marmolady i miód (o 4,2%), wyroby cukiernicze (o 1,2%) i czekoladę (o 1,0%), a mniej za cukier (o 7,3%). W porównywanym okresie wzrost cen kawy wyniósł 3,5%, herbaty 2,2%, soków owocowych i warzywnych 1,5%, a wód mineralnych 0,3%.

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w okresie styczeń-październik 2017 r., w stosunku do analogicznego okresu 2016 r., wyniósł 4,0%, przy inflacji 1,9%. W br. żywność była jedną z najsilniej drożejących grup towarów i usług konsumpcyjnych. Bardziej niż żywność podrożały jedynie towary i usługi związane z transportem (o 4,4%, w tym paliwa do prywatnych środków transportu o 8,4%).

W 2018 r. spodziewane jest w Polsce przyspieszenie dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych w stosunku do 2017 r. W projekcie ustawy budżetowej na 2018 r. założono, że wzrosną one średnio

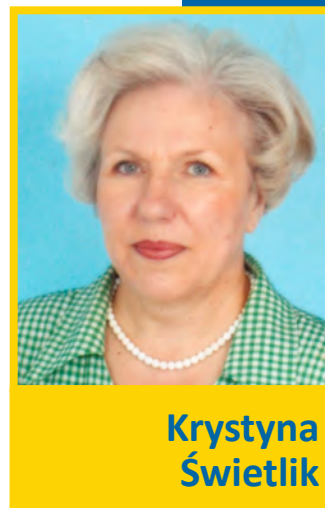
o 2,3% w ujęciu rocznym. Wzrostowi inflacji sprzyjać będzie ożywienie aktywności gospodarczej podtrzymywane przez zwiększenie nakładów inwestycyjnych, dalsza poprawa sytuacji na rynku pracy, przyspieszenie dynamiki wynagrodzeń, wzrost jednostkowych kosztów pracy i cen surowców oraz oczekiwana wyższa inflacja za granicą. Czynnikiem hamującym dynamikę cen konsumenta będzie niższa presja inflacyjna na krajowym rynku żywności. W pierwszej połowie roku będzie się ona wiązać z większą dostępnością niektórych surowców i produktów rolnych, m.in. mleka, mięsa, zwłaszcza wieprzowego, tłuszczów roślinnych i zwierzęcych oraz cukru, jak również ze spodziewanym spadkiem cen artykułów rolnospożywczych na rynkach światowych. Można przypuszczać, że w czerwcu 2018 r. łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych będą o 2,5-3,0% wyższe niż w grudniu 2017 r., a ich przeciętny poziom w okresie styczeń-czerwiec 2018 r. może być o 3,0% wyższy od notowanego w analogicznym okresie przed rokiem¹.

Wzrost inflacji hamujący tempo wzrostu realnych dochodów ludności nie wpłynął negatywnie na konsumpcję. Poprawa sytuacji na rynku pracy, wysoka dynamika wzrostu płac oraz świadczenia na dzieci z programu „Rodzina 500+” pozwoliły gospodarstwom domowym na zwiększenie konsumpcyjnych wydatków. W październiku br. odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej, w cenach stałych, w skali roku o 7,1% (w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób), wobec wzrostu o 4,6% w październiku 2016 r. Dotyczył on głównie pojazdów samochodowych, motocykli i części, tkanin, odzieży i obuwni, leków i kosmetyków oraz mebli, sprzętu rtv i agd. Realne podrożenie żywności osłabiło jednakże skłonność do zakupów artykułów spożywczych. Sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych zwiększyła się o 1,8%, wobec wzrostu o 2,7% przed miesiącem i o 3,7% przed rokiem. W okresie styczeń-październik br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, wzrost sprzedaży żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych wyniósł 3,2%, wobec 4,8% odpowiednio rok wcześniej.

Można przypuszczać, że spodziewane utrzymanie wysokiego tempa wzrostu płac nominalnych w okresie listopad-grudzień br., dalszy spadek bezrobocia i poprawa nastrojów konsumentów będą sprzyjały wzrostowi popytu na żywność. Jednakże z uwagi na wyższe niż przed rokiem poziomy inflacji, ograniczający rzeczywistą siłę nabywczą wynagrodzeń, utrzymujący się relatywnie wysoki poziom cen żywności oraz wzmoczoną skłonność do konsumpcji artykułów nieżywnościowych w związku ze świętami, tempo wzrostu popytu na żywność w ostatnich miesiącach br. może być wolniejsze niż przed rokiem.

Według metodologii Eurostatu (HICP), w październiku 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem w UE-28 i w strefie euro ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły po 0,1%. W Polsce ich wzrost wyniósł 0,4%. W październiku br., w porównaniu z październikiem ub. roku, inflacja w UE-28 wyniosła 1,7%, w strefie euro 1,4%, a w Polsce 1,6%. W październiku br., w porównaniu z wrześniem br., w UE-28 i w strefie żywności podrożała odpowiednio o 0,7 i 0,6%, a w Polsce o 1,1%. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2016 r. jej ceny wzrosły: w UE-28 o 2,9%, w strefie euro o 2,4%, a w Polsce o 4,9%.

Według FAO, w październiku 2017 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, światowe ceny żywności obniżyły się o 1,2%. Potaniały wszystkie monitorowane grupy artykułów rolnospożywczych, z wyjątkiem zbóż, które podrożały o 0,6%. Ceny produktów mlecznych spadły o 4,2%, olejów roślinnych o 1,1%, mięsa o 0,9%, a cukru o 0,7%. W październiku br. przeciętny poziom światowych cen żywności był o 2,4% wyższy niż rok wcześniej. Zdecydował o tym wzrost cen produktów mlecznych (o 17,5%), zbóż (o 7,4%), mięsa (o 6,5%) i olejów roślinnych (o 1,3%). Dużo niższe niż przed rokiem były natomiast ceny cukru (o 35,7%).

Krystyna Świątlik

1 K. Świątlik (red.), *Popyt na żywność. Stan i perspektywy*, IERiGŻ-PIB, MRiRW, KOWR, Warszawa, listopad 2017, seria: Analizy rynkowe nr 18.

2 *Koniunktura konsumencka. Listopad 2017 r.* GUS, Warszawa, 18.10.2017 r., <http://www.stat.gov.pl> (odczyt: 05.12.2017).

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2017 r.

Wyszczególnienie	X 2017			I - X 2017
	IX 2017=100	X 2016=100	XII 2016 = 100	I - X 2016 = 100
O G Ó Ł E M	100,5	102,1	101,4	101,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,9	105,4	103,8	104,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	99,8	100,9	100,7	101,0
Odzież i obuwie	103,5	95,4	96,8	94,7
Mieszkanie	100,4	102,0	101,8	101,5
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,4	102,6	102,2	101,8
w tym nośniki energii	100,6	102,5	102,0	101,4
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,1	99,9	100,2	100,3
Zdrowie	99,9	102,0	101,6	101,0
Transport	100,3	100,4	97,0	104,4
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	100,3	101,6	96,6	108,4
Łączność	99,9	101,6	101,6	100,5
Rekreacja i kultura	99,5	101,4	100,9	101,3
Edukacja	100,5	101,8	101,7	101,0
Restauracje i hotele	100,2	102,5	102,4	102,1
Inne towary i usługi	99,8	101,3	100,8	102,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w październiku 2017 r.

Wyszczególnienie	X 2017			I-X 2017
	IX 2017 = 100	X 2016=100	XII 2016=100	I-X 2016=100
Żywność (bez napojów)	101,0	105,8	104,0	104,2
Pieczywo i produkty zbożowe	100,3	102,5	102,4	102,0
Pieczywo	100,4	103,2	102,9	102,5
Ryż	99,5	101,7	101,8	101,7
Makarony	99,9	102,5	102,9	101,8
Mięso i przetwory	99,6	104,6	104,6	104,8
Mięso wieprzowe	98,7	105,3	104,7	109,5
Mięso wołowe	100,0	103,3	102,1	102,7
Drób	98,5	104,8	108,3	101,1
Przetwory mięsne i wędliny	100,2	104,2	103,7	104,2
Ryby i owoce morza	99,9	102,0	101,7	103,9
Mleko, sery i jaja	101,3	107,1	105,2	104,8
Artykuły mleczarskie	100,7	106,2	104,5	104,6
Mleko	100,4	104,1	102,5	102,8
Sery twarogowe	100,4	103,3	102,5	102,1
Sery dojrzewające i topione	100,2	107,1	104,0	107,1
Jaja	105,2	113,0	109,4	106,0
Oleje i pozostałe tłuszcze	101,9	123,2	119,3	115,2
Masło	103,3	144,6	134,9	129,7
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	100,7	107,5	104,9	105,9
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	100,6	105,5	106,7	103,3
Oleje roślinne	99,8	101,3	101,4	102,2
Owoce	102,5	114,4	113,0	106,7
Jabłka	99,3	155,8	152,1	116,7
Owoce cytrusowe	97,3	105,7	136,8	102,6
Banany	103,7	96,4	98,7	95,3
Warzywa	106,7	107,6	95,4	102,3
Ziemniaki	98,2	113,6	113,1	91,5
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,6	100,4	100,6	103,2
Cukier	98,2	92,7	92,5	110,2
Napoje bezalkoholowe	100,1	101,2	101,8	101,1

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2014	101,5	99,8	99,7	99,5	99,6	99,7	98,9	98,4	100,1	99,8	99,9	100,0
	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8	100,5	100,4	101,2
	2017	101,8	101,0	99,6	100,0	100,8	100,1	99,8	99,4	100,4	100,9		
Pieczywo i produkty zbożowe	2014	100,2	99,9	99,9	99,9	100,2	99,8	100,0	100,0	99,9	100,1	99,9	99,8
	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
	2016	100,2	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	100,1	100,0
	2017	100,4	100,2	100,2	100,0	100,3	100,1	100,5	100,3	100,1	100,3		
Mięso	2014	100,4	99,5	99,2	99,8	100,3	100,4	100,3	99,9	99,4	99,0	99,2	99,5
	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2	99,9	100,1	99,8
	2017	100,6	99,9	100,4	100,9	101,3	100,5	101,0	100,2	100,3	99,6		
Ryby i owoce morza	2014	100,7	100,4	99,6	100,0	99,8	99,8	99,9	99,8	99,7	100,1	99,8	99,4
	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1	100,6	100,8	99,5
	2017	100,8	100,7	99,9	99,6	100,4	100,1	100,6	99,9	99,8	99,9		
Mleko, sery, jaja	2014	101,0	100,4	100,0	99,7	100,0	99,7	99,5	99,7	99,9	99,8	99,7	99,9
	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,8	100,8	101,0
	2017	101,0	100,6	100,2	99,7	100,3	100,1	100,5	100,7	100,7	101,3		
Tłuszcze	2014	100,6	100,1	99,5	98,8	100,6	99,1	100,0	99,3	99,5	99,7	99,1	98,5
	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4	102,3	102,0	101,0
	2017	101,6	100,7	100,1	98,1	102,7	100,5	104,0	105,0	103,5	101,9		
Owoce	2014	107,3	101,0	103,1	100,7	102,0	97,1	96,0	94,2	99,9	97,8	97,6	100,2
	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5	96,7	98,8	104,3
	2017	107,7	102,5	100,3	99,1	105,8	100,8	99,1	96,0	99,0	102,5		
Warzywa	2014	106,9	99,3	98,2	98,3	93,3	99,4	90,6	86,6	103,7	102,8	105,1	103,9
	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9	103,9	102,8	109,3
	2017	106,9	106,4	94,6	100,1	97,4	98,2	92,5	91,9	102,4	106,7		
Cukier i wyroby cukiernicze	2014	100,2	99,0	99,3	97,8	100,0	99,4	99,5	99,4	99,9	99,9	99,5	99,5
	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2	100,5	100,0	99,8
	2017	100,8	99,8	99,6	100,3	100,7	99,9	100,6	100,1	99,1	99,6		
Cukier	2014	98,0	96,2	96,5	92,2	97,9	96,3	96,8	96,5	97,6	98,5	96,8	97,8
	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8	101,4	100,0	100,2
	2017	100,3	100,3	100,0	99,6	100,2	99,4	99,4	97,8	97,1	98,2		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2014	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	99,7
	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5	100,1	100,7
	2017	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8	99,8	99,9	100,4	100,5		
III. Średnia płaca ^a	2014	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	109,4
	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0	101,7	107,1
	2017	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7	99,9	99,8	99,6	102,3		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

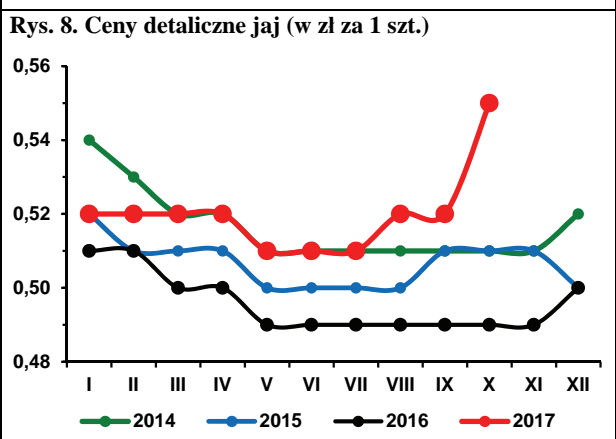
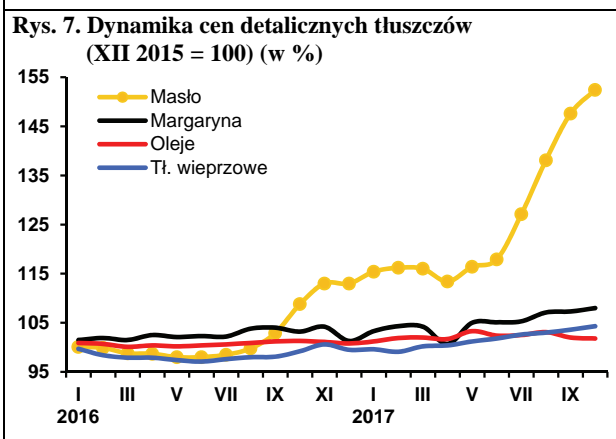
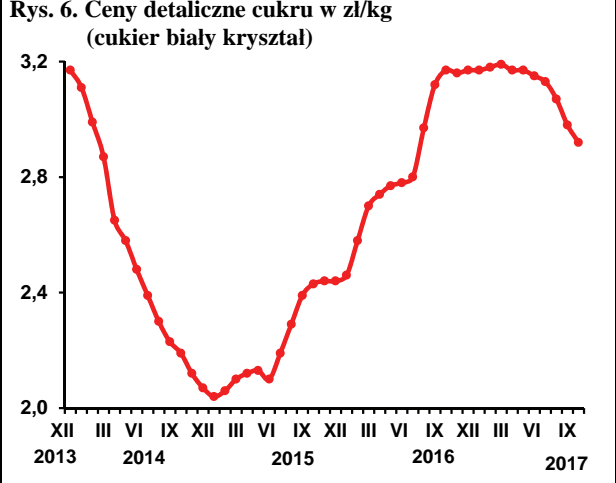
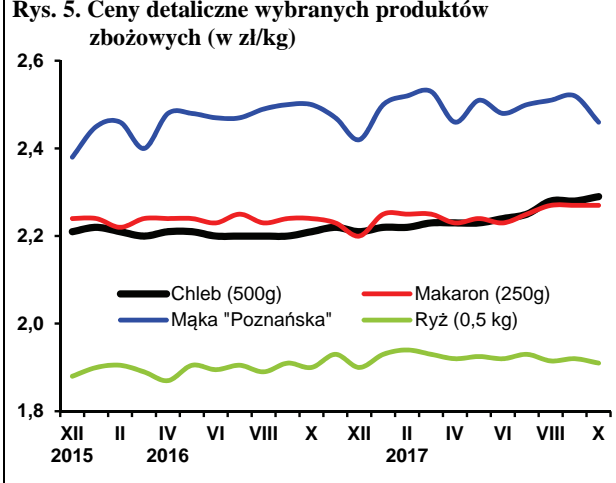
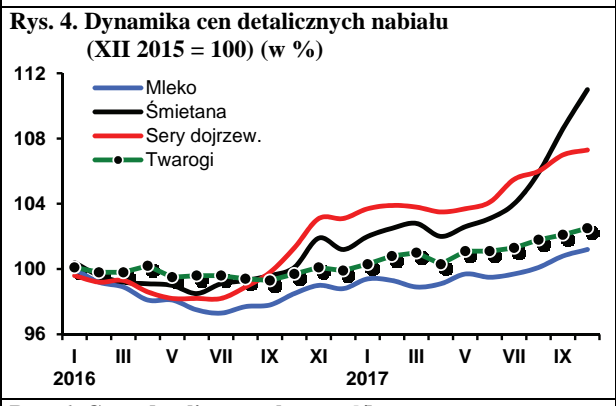
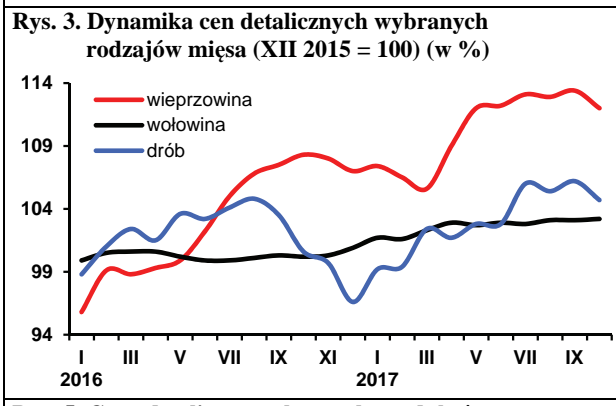
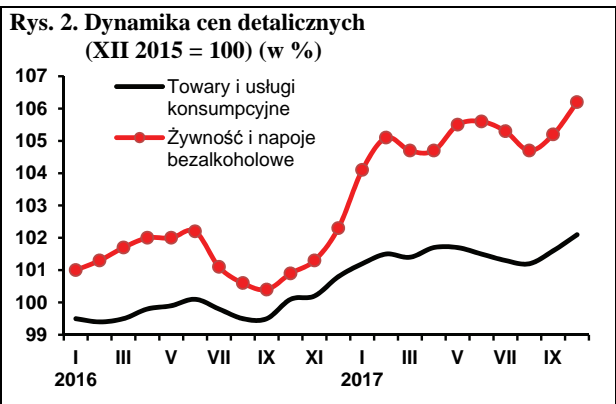
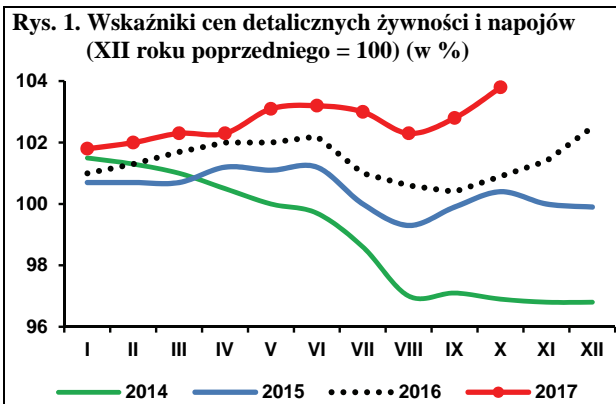
Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2014	101,6	101,6	101,2	100,3	99,2	99,1	98,3	97,9	98,0	97,8	97,5	96,8
	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4	100,4	101,2	100,8
	2017	103,3	103,9	103,1	102,8	103,7	103,7	104,4	104,3	105,0	105,8		
Pieczywo i produkty zbożowe	2014	100,3	100,3	100,2	100,0	100,2	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,7
	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4	100,8	101,1	101,0
	2017	101,2	101,4	101,6	101,4	101,7	101,8	102,3	102,6	102,6	102,5		
Mięso	2014	100,5	100,8	99,5	99,4	99,8	99,7	99,3	98,9	97,2	97,2	97,2	97,1
	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2	101,6	102,3	103,1
	2017	103,2	103,8	104,1	105,1	105,9	105,8	105,7	104,8	104,9	104,6		
Ryby i owoce morza	2014	101,1	101,4	100,9	100,6	100,2	100,0	99,9	99,5	99,0	99,0	99,0	99,0
	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7	105,1	105,8	105,3
	2017	105,2	105,6	104,5	103,9	104,0	103,9	103,6	103,0	102,7	102,0		
Mleko, sery, jaja	2014	102,8	103,2	103,6	103,6	103,9	103,9	103,3	102,8	101,6	100,5	99,7	99,1
	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4	99,3	100,3	101,5
	2017	102,5	103,4	103,8	104,0	104,6	104,9	105,4	105,9	106,6	107,1		
Tłuszcze	2014	102,8	103,1	103,1	102,0	102,1	100,6	100,2	98,6	97,4	96,6	95,7	94,8
	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6	104,2	106,4	108,1
	2017	109,6	110,4	111,4	108,9	112,3	112,8	116,9	121,5	123,9	123,2		
Owoce	2014	99,7	100,1	105,6	103,4	99,2	92,2	90,6	89,8	95,8	98,7	96,8	96,5
	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3	98,9	100,4	104,1
	2017	107,4	105,6	103,7	102,4	108,1	106,2	106,6	105,3	107,9	114,4		
Warzywa	2014	111,3	110,6	106,3	102,3	91,4	95,6	90,1	87,2	91,6	90,4	91,0	86,8
	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3	92,5	94,4	100,9
	2017	104,1	108,7	101,3	99,0	97,8	98,0	101,6	100,8	105,2	107,6		
Cukier i wyroby cukiernicze	2014	95,5	95,1	94,8	92,7	92,9	92,6	92,7	92,8	92,9	93,2	92,9	93,5
	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5	105,2	104,9	105,6
	2017	105,2	104,2	103,2	103,0	103,8	103,9	104,1	103,4	101,3	100,4		
Cukier	2014	80,9	78,7	76,7	71,1	70,1	68,4	68,8	68,3	67,4	67,2	66,4	67,2
	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8	127,5	127,6	127,7
	2017	126,8	121,6	116,6	114,4	113,8	112,4	111,5	103,3	95,7	92,7		
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2014	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	99,0
	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8	100,0	100,8
	2017	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5	101,7	101,8	102,2	102,1		
III. Średnia płaca ^a	2014	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,5	103,4	103,8	102,7	103,7
	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6	104,0	102,7
	2017	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0	104,9	106,6	106,0	107,4		

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2016 r. b – 2017 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,80	3,81	3,78	3,74	3,81	3,79	3,81	3,78	3,82	3,80	3,86	3,80
	b	3,86	3,88	3,86	3,84	3,85	3,84	3,86	3,83	3,84	3,82		
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	2,22	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,20	2,21	2,22	2,21
	b	2,22	2,22	2,23	2,23	2,23	2,24	2,25	2,28	2,28	2,29		
Makaron – 250 g	a	2,24	2,22	2,24	2,24	2,24	2,23	2,25	2,23	2,24	2,24	2,23	2,20
	b	2,25	2,25	2,25	2,23	2,24	2,23	2,25	2,27	2,27	2,27		
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,45	2,46	2,40	2,48	2,48	2,47	2,47	2,49	2,50	2,50	2,47	2,42
	b	2,50	2,52	2,53	2,46	2,51	2,48	2,50	2,51	2,52	2,46		
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	26,03	26,06	26,21	26,03	25,93	25,94	26,12	26,18	26,24	26,32	26,33	26,20
	b	26,81	27,00	26,95	27,04	27,05	27,12	27,16	27,27	27,42	27,59		
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,68	32,57	32,61	32,59	32,59	32,47	32,44	32,55	32,56	32,38	32,17	32,53
	b	32,88	32,56	32,91	33,24	33,20	33,30	33,22	33,30	33,16	33,21		
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg ^a	a	13,69	13,65	13,49	13,55	13,62	13,89	14,25	14,46	14,50	14,57	14,41	14,61
	b	17,39	16,80	16,55	17,32	18,13	17,91	18,01	17,88	18,02	17,65		
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,83	6,64	6,84	6,67	7,05	6,96	7,12	7,23	7,06	6,74	6,67	6,50
	b	6,60	6,66	6,94	6,89	6,88	6,94	7,25	7,26	7,27	7,15		
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	23,92	24,08	24,09	24,12	24,04	24,43	24,65	24,92	24,86	25,04	25,08	24,96
	b	25,01	25,16	24,97	25,12	25,25	25,41	25,60	25,75	25,93	26,15		
Kiełbasa „Toruńska” – 1kg ^b	a	15,37	15,27	15,26	15,20	15,09	15,31	15,10	15,53	15,59	15,64	15,93	15,83
	b	17,34	17,37	17,18	17,35	17,45	17,75	17,58	17,77	17,89	17,92		
Filety mrożone z morszczuka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	23,71	23,86	23,92	24,13	24,09	24,19	24,09	24,15	24,09	24,15	24,36	24,40
	b	24,58	24,54	24,65	24,45	24,80	24,76	24,71	24,67	24,73	24,78		
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,80	2,76	2,75	2,71	2,72	2,69	2,69	2,70	2,70	2,70	2,74	2,78
	b	2,79	2,78	2,73	2,73	2,77	2,75	2,76	2,76	2,80	2,80		
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	1,05
	b	1,06	1,06	1,06	1,07	1,07	1,06	1,07	1,08	1,10	1,12		
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,16	13,14	13,21	13,23	13,16	13,32	13,20	13,24	13,21	13,24	13,32	13,31
	b	13,41	13,37	13,30	13,21	13,33	13,38	13,41	13,43	13,41	13,45		
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	17,85	17,80	17,53	17,33	17,11	17,02	17,32	17,75	18,45	19,17	20,08	20,55
	b	20,99	20,89	20,61	20,55	20,51	20,62	20,93	21,32	21,36	21,38		
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	5,78	5,77	5,75	5,73	5,68	5,68	5,72	5,76	5,80	5,85	5,99	6,02
	b	6,07	6,13	6,10	6,03	6,11	3,13	6,22	6,35	6,46	6,61		
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,51	0,51	0,50	0,50	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,50
	b	0,52	0,52	0,52	0,52	0,51	0,51	0,51	0,52	0,52	0,55		
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,96	3,96	3,90	3,84	3,82	3,83	3,89	4,03	4,19	4,51	4,70	4,90
	b	5,02	5,03	4,99	4,98	5,03	5,12	5,78	6,37	6,80	7,08		
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,87	3,86	3,92	3,96	3,98	3,90	3,88	3,95	3,85	3,76	3,95	3,88
	b	3,87	3,86	3,87	3,91	3,94	3,88	3,84	3,90	3,89	3,90		
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,90	5,82	5,76	5,81	5,79	5,81	5,82	5,83	5,90	5,91	5,88	5,88
	b	5,95	6,10	6,18	6,07	6,21	6,11	6,09	6,16	6,07	6,12		
Słonina – 1 kg	a	5,47	5,39	5,38	5,36	5,30	5,31	5,39	5,45	5,48	5,53	5,61	5,68
	b	5,68	5,67	5,72	5,78	5,87	5,90	5,96	5,99	6,03	6,05		
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,68	1,66	1,66	1,65	1,66	1,63	1,62	1,62	1,62	1,64	1,65	1,66
	b	1,66	1,63	1,65	1,65	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,69		
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,46	2,58	2,70	2,74	2,77	2,78	2,80	2,97	3,12	3,17	3,16	3,17
	b	3,17	3,18	3,19	3,17	3,17	3,15	3,13	3,07	2,98	2,92		
Jabłka – 1 kg	a	2,64	2,65	2,62	2,60	2,58	2,62	2,76	2,78	2,52	2,32	2,35	2,36
	b	2,37	2,36	2,43	2,49	2,78	3,23	3,47	3,55	3,56	3,53		

^a od 2017 r. - bez kości, ^b od 2017 r. - „Podwawska”. Źródło: Dane GUS

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

W październiku 2017 r. odnotowano kolejny wzrost cen większości środków produkcji dla rolnictwa, przy czym w zdecydowanie największym stopniu podrożały bezpośrednie nośniki energii oraz materiały. Wzrosty cen dotyczyły również maszyn rolniczych i materiałów budowlanych. Stosunkowo niewielki popyt na nawozy mineralne skutkowało dalszymi obniżkami cen, przy czym spadki cen były wyraźnie mniejsze niż w poprzednich miesiącach. Relacje cen większości środków produkcji do cen zbóż były w październiku na poziomie zbliżonym do tego, jaki odnotowano miesiąc wcześniej. Dalsze pogorszenie relacji odnotowano z kolei w relacji do cen skupu żywca wieprzowego.

W październiku przeciętny spadek cen nawozów mineralnych na krajowym rynku wyniósł 0,2%, przy czym potaniała głównie polifoska, mocznik i sól potasowa. W porównaniu z początkiem roku nawozy mineralne były średnio o 2,3% tańsze, przy czym w przypadku nawozów azotowych odnotowano niewielki wzrost ich cen. Nawozy mineralne były w październiku 2017 r. średnio o 4,4% tańsze niż rok wcześniej. Obniżki cen w tym okresie dotyczyły głównie nawozów wieloskładnikowych, potasowych i fosforowych. Zdecydowanie najmniej potaniały nawozy azotowe. Malejąca dynamika spadku cen może wskazywać na stopniowy wzrost popytu. W kolejnych miesiącach można oczekiwać ustabilizowania, a następnie stopniowego wzrostu cen. Będzie to z jednej strony następstwem sezonowego wzrostu popytu w pierwszych miesiącach 2018 r. z drugiej zaś, sytuacji na światowym rynku nawozowym, gdzie ceny od kilku miesięcy zaczęły stopniowo rosnąć.

Relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż nie zmieniły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Na zakup 1 kg NPK należało w październiku 2017 r. przeznaczyć równowartość 5,3 kg pszenicy, tj. o 0,5 kg mniej niż rok wcześniej. Relatywnie najtańszym nawozem mineralnym w październiku pozostała sól potasowa (równowartość 3,9 kg pszenicy), a najdroższym superfosfat prosty (6,7 kg pszenicy). Relacje cen nawozów do cen skupu trzody chlewnej były natomiast gorsze od tych jakie odnotowano we wrześniu. Na zakup 1 dt NPK należało przeznaczyć równowartość 70 kg żywca wieprzowego, tj. o 5 kg więcej niż miesiąc wcześniej i tyle samo co przed rokiem.

Od sierpnia systematycznie drożeją nawozy mineralne w handlu światowym. W październiku ceny wzrosły średnio o 4,9%¹ w porównaniu z miesiącem poprzednim, głównie z powodu wyraźnego podwyższenia cen mocznika² (o 11,9%). Wzrost cen mocznika wynikał z dynamicznie rosnącego popytu w Indiach, przy jednoczesnym mniejszym eksporcie z Chin, gdzie dodatkowo z powodu wyższych cen węgla wzrosły koszty produkcji nawozów azotowych. W przypadku pozostałych notowanych nawozów zmiany cen były stosunkowo niewielkie. Ceny nawozów mineralnych na światowym rynku w październiku 2017 r. były przeciętnie o 9,0% wyższe niż rok wcześniej. W kolejnych miesiącach pod wpływem stopniowej poprawy koniunktury na podstawowych rynkach rolnych oraz wzrostu kosztów produkcji w związku z drożącymi surowcami energetycznymi ceny nawozów w handlu światowym prawdopodobnie dalej będą rosły.

Podwyżki cen surowców energetycznych w handlu światowym, w tym głównie ropy naftowej oraz sezonowy wzrost popytu na paliwa stałe, przyczyniły się do wzrostu

cen bezpośrednich nośników energii na krajowym rynku. Ceny wzrosły przeciętnie o 1,4%, w tym najbardziej podrożał węgiel kamienny (o 3,9%), ekogroszek (o 3,4%) oraz olej opałowy (o 2,1%). Bezpośrednie nośniki energii były w październiku 2017 r. średnio o 5,0% droższe niż rok wcześniej. Wyraźny wzrost cen odnotowano w przypadku węgla kamiennego (o 16,6%) oraz ekogroszku (o 9,4%). Wzrost cen węgla związany jest ze stosunkowo mniejszym wydobyciem krajowym, ale też wzrostem cen w handlu światowym.

W październiku 2017 r. ceny na światowym rynku surowców energetycznych wzrosły średnio o 3,3%³. O wzroście cen zadecydowały podwyżki cen ropy naftowej, w tym ropy Brent o 4,5%. Wzrost cen ropy naftowej w październiku wynikał m.in. z ograniczenia wydobycia surowca w krajach OPEC oraz malejących zapasów w USA. W ciągu 12 miesięcy Ropa Brent podrożała o 15,9%. Wyższe ceny w porównaniu z rokiem poprzednim są m.in. konsekwencją porozumienia krajów zrzeszonych w OPEC w sprawie ograniczenia wydobycia surowca oraz stopniowym wzrostem popytu w Europie i w Chinach. Rosnącym cenom ropy naftowej towarzyszy wzrost cen gazu ziemnego. W ciągu 12 miesięcy podrożał on przeciętnie o 13,3%.

Relatywnie niski poziom wsparcia zewnętrznego z powodu opóźnień we wdrażaniu działań modernizacyjnych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 skutkuje stosunkowo niewielkim popytem na rynku maszyn rolniczych. W okresie styczeń-październik 2017 r. liczba rejestracji nowych ciągników rolniczych wzrosła o 5,9% w porównaniu z analogicznym okresem bardzo słabego pod tym względem 2016 r.⁴. Przypuszcza się, że tendencje w sprzedaży większości innych środków mechanizacji rolnictwa mogły być podobne. Niewielkiej sprzedaży maszyn w sierpniu towarzyszył jednak wzrost cen. Maszyny rolnicze podrożały w październiku średnio o 0,3% w porównaniu z miesiącem poprzednim. Były jednocześnie o 3,7% droższe niż rok wcześniej.

W październiku 2017 r. średnie ceny materiałów budowlanych pod wpływem m.in. zwiększenia inwestycji wzrosły o 1,1%. Ceny środków ochrony roślin nie zmieniły się. W ciągu 12 miesięcy ceny materiałów budowlanych wzrosły przeciętnie o 3,9%, a ceny środków ochrony roślin o 1,5%.

- 1 Na podstawie indeksu zmian cen nawozów mineralnych obliczanego przez Bank Światowy.
- 2 Notowania fob Yuzhnyy
- 3 Na podstawie indeksu zmian cen surowców energetycznych obliczanego przez Bank Światowy
- 4 Informacje Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego na podstawie danych CEPIK

**Arkadiusz
Zalewski**

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		X 2016	X 2017	X 2017 IX 2017	X 2017 XII 2016	X 2017 X 2016	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Saletrzak 28%N	1 dt	108,60	106,08	100,0	99,2	97,7	5,84	0,78
Saletra amonowa 34%N	1 dt	123,64	121,08	100,1	99,4	97,9	5,49	0,74
Mocznik 46%N	1 dt	143,56	145,28	99,5	102,3	101,2	4,87	0,65
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	1 dt	92,16	86,36	100,3	95,5	93,7	6,66	0,89
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	1 dt	157,68	151,44	100,1	97,1	96,0	5,84	0,78
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	1 dt	210,64	195,36	100,0	95,5	92,7	4,70	0,63
Sól potasowa 60%K ₂ O	1 dt	163,40	153,36	99,6	96,4	93,9	3,94	0,53
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	1 dt	185,64	170,16	99,5	96,5	91,7	4,68	0,63

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		X 2016	X 2017	X 2017 IX 2017	X 2017 XII 2016	X 2017 X 2016	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Mospilan 20 SP	80 g	45,01	45,37	100,4	100,8	100,8	69,93	9,37
Dursban 480 EC	1 l	51,25	48,95	100,0	95,5	95,5	75,45	10,11
Decis Mega 50 EW	250 ml	36,32	36,58	100,1	100,8	100,7	56,38	7,56
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	40,06	41,83	99,8	103,3	104,4	64,47	8,64
Gwarant 500 SC	1 l	53,68	53,28	99,9	99,1	99,3	82,12	11,01
Miedzian 50 WP	1,5 kg	66,23	66,61	100,0	100,5	100,6	102,67	13,76
Roundup	1 l	36,39	37,41	100,1	103,4	102,8	57,66	7,73
Acrobat MZ 69 WG	1 kg	79,76	84,15	100,1	105,7	105,5	129,70	17,39
Fusilade Forte	1 l	132,71	137,80	99,9	103,3	103,8	212,39	28,47
Chwastox Extra 300 SL	1 l	19,15	19,61	99,7	102,3	102,4	30,23	4,05
Środek gryzoniobójczy	1 kg	34,52	34,68	100,0	101,1	100,5	53,45	7,17

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		X 2016	X 2017	X 2017 IX 2017	X 2017 XII 2016	X 2017 X 2016	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Węgiel kamienny	1 t	763,30	890,10	103,9	115,3	116,6	1371,92	183,90
Ekogroszek	1 t	784,73	858,87	103,4	108,6	109,4	1323,78	177,45
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,56	4,60	99,6	97,3	100,9	7,09	0,95
Olej napędowy	1 l	4,40	4,47	101,8	96,8	101,6	6,89	0,92
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,80	2,91	102,1	96,7	103,9	4,49	0,60
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	1,97	2,12	101,0	92,2	107,6	3,27	0,44
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	32,21	32,49	100,1	100,5	100,9	50,08	6,71
Płyn do chłodziw „Pettygo”	1 l	12,72	13,00	100,4	101,8	102,2	20,04	2,69
Energia elektryczna (taryfa G-11)	1 kWh	0,64	0,65	100,0	101,6	101,6	1,00	0,13

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		X 2016	X 2017	X 2017 IX 2017	X 2017 XII 2016	X 2017 X 2016	pszenicy kg	żyw. wiew. kg
Cement	50 kg	20,96	21,14	100,3	101,1	100,9	32,58	4,37
Wapno	1 t	586,26	601,17	100,3	102,8	102,5	926,59	124,21
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	152,46	169,95	103,1	111,6	111,5	261,95	35,11
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3347,38	3556,16	102,1	105,4	106,2	5481,13	734,74
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	13,02	13,74	100,7	105,0	105,5	21,18	2,84
Dwuteownik gruby	1 t	3425,25	3515,12	101,0	102,9	102,6	5417,88	726,26
Blacha dachowa	1 m ²	28,65	30,21	100,2	105,2	105,4	46,56	6,24
Tynk „Atlas”	25 kg	50,94	50,01	99,9	98,9	98,2	77,08	10,33
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,14	1,14	100,0	100,9	100,0	1,76	0,24
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	701,32	722,25	100,5	103,0	103,0	1113,21	149,23
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	733,12	739,21	100,0	100,7	100,8	1139,35	152,73
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	66,80	73,86	105,4	111,9	110,6	113,84	15,26
Okno drewniane szklone	1 szt.	1825,77	1916,42	100,9	104,1	105,0	2953,79	395,95
Drzwi płytowe zewnętrzne 2000x800 mm	1 szt.	1626,32	1666,81	100,3	102,2	102,5	2569,07	344,38

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

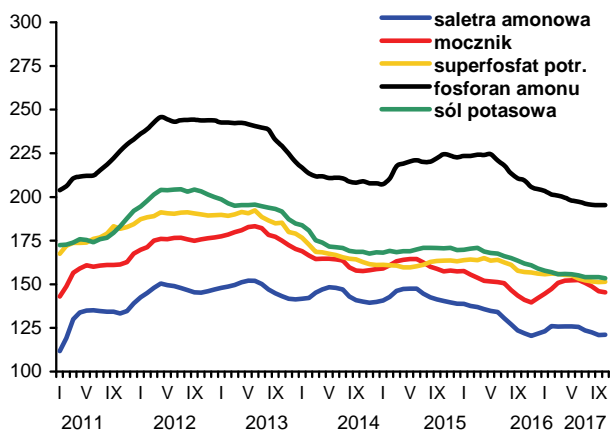
Tab. 5. Ceny maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł		Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	X 2016	X 2017	X 2017 IX 2017	X 2017 XII 2016	X 2017 X 2016	pszenicy dt	żyw. wiew. dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	559238,1	562053,3	99,4	100,2	100,5	8662,97	1161,27
Kombajn do ziemniaków	85028,0	88064,3	98,9	103,4	103,6	1357,34	181,95
Samochód dostawczy	106306,9	109298,0	100,4	103,9	102,8	1684,62	225,82
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	52720,8	55803,7	100,9	106,2	105,8	860,11	115,30
Siewnik poplonów	3419,2	3481,9	100,1	102,1	101,8	53,67	7,19
Ciągnik Ursus 11054	175054,7	180184,3	100,0	102,4	102,9	2777,19	372,28
Ciągnik 90 kW	215459,0	228601,7	99,7	104,9	106,1	3523,45	472,32
Przyczepa do ciągnika samowładowca	38637,5	40217,8	99,8	102,1	104,1	619,88	83,09
Kopaczka elewatorowa	15698,5	16297,4	99,9	103,1	103,8	251,19	33,67
Zestaw uprawowo-siewny	52500,5	55342,0	99,7	103,8	105,4	852,99	114,34
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	7697,5	8302,5	100,3	107,4	107,9	127,97	17,15
Prasa zwijająca, stałokomorowa	65076,7	67035,6	100,2	102,8	103,0	1033,22	138,50
Opryskiwacz 400 l	5745,9	6324,2	101,8	109,9	110,1	97,48	13,07
Agregat uprawowy (kultywator i wał strunowy)	8599,4	8440,6	99,9	99,3	98,2	130,10	17,44
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	14872,5	15233,2	100,1	102,4	102,4	234,79	31,47
Pług 4-skibowy	12902,4	13247,8	103,3	104,1	102,7	204,19	27,37
Kultywator 2,1-2,8 m	4610,3	4972,3	100,8	108,6	107,9	76,64	10,27
Glebogryzarka	5985,75	6066,4	100,2	101,4	101,3	93,50	12,53
Rozsiewacz nawozów zawieszany	5837,37	6314,0	99,6	109,1	108,2	97,32	13,05
Dojarka 2 konwie ^a	7096,4	6964,1	100,0	98,1	98,1	107,34	48,04
Dojarka z rurociągiem ^a	41644,8	41842,2	100,0	100,5	100,5	644,92	288,67
Schładzarka do mleka 500 l ^a	18306,1	18975,3	101,4	101,8	103,7	292,47	130,91

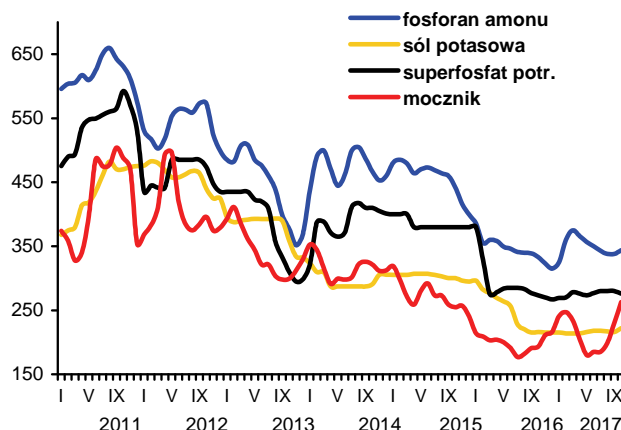
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

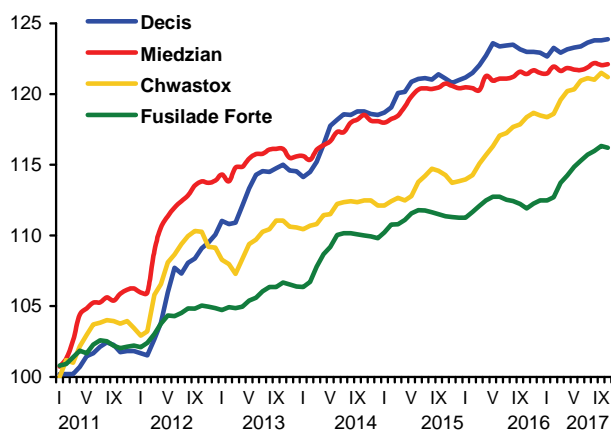
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

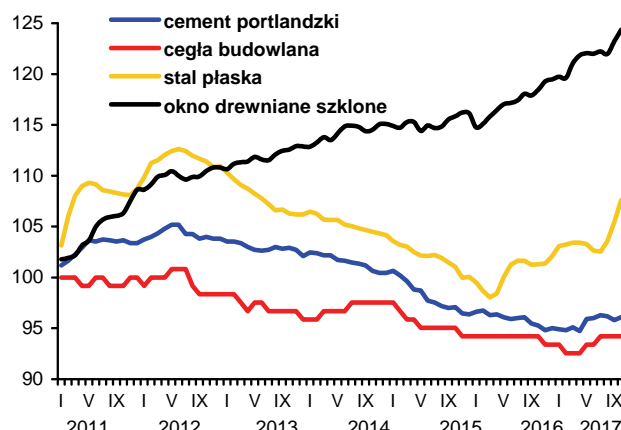
Rys. 2. Ceny nawozów mineralnych w handlu światowym (USD/t)

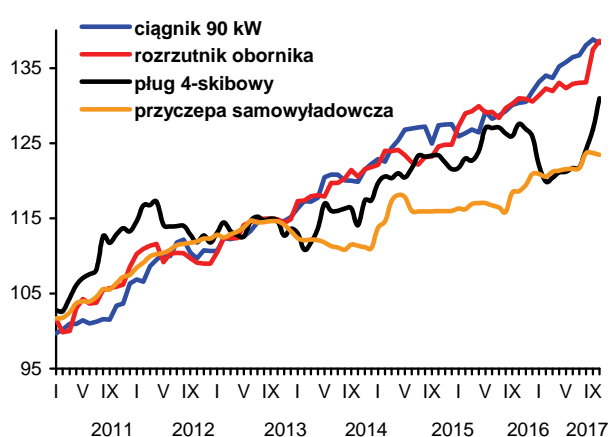
Rys. 3. Dynamika cen wybranych środków ochrony roślin (XII 2010=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2010=100)

Rys. 5. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2010=100)

Rys. 6. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

